

ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี
เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

ศุภชัย - คมขำ

สารนิเทศฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานศึกษาตามหลักสูตรศาสตราจารย์มหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พุทธศักราช ๒๕๕๒

ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย :
ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

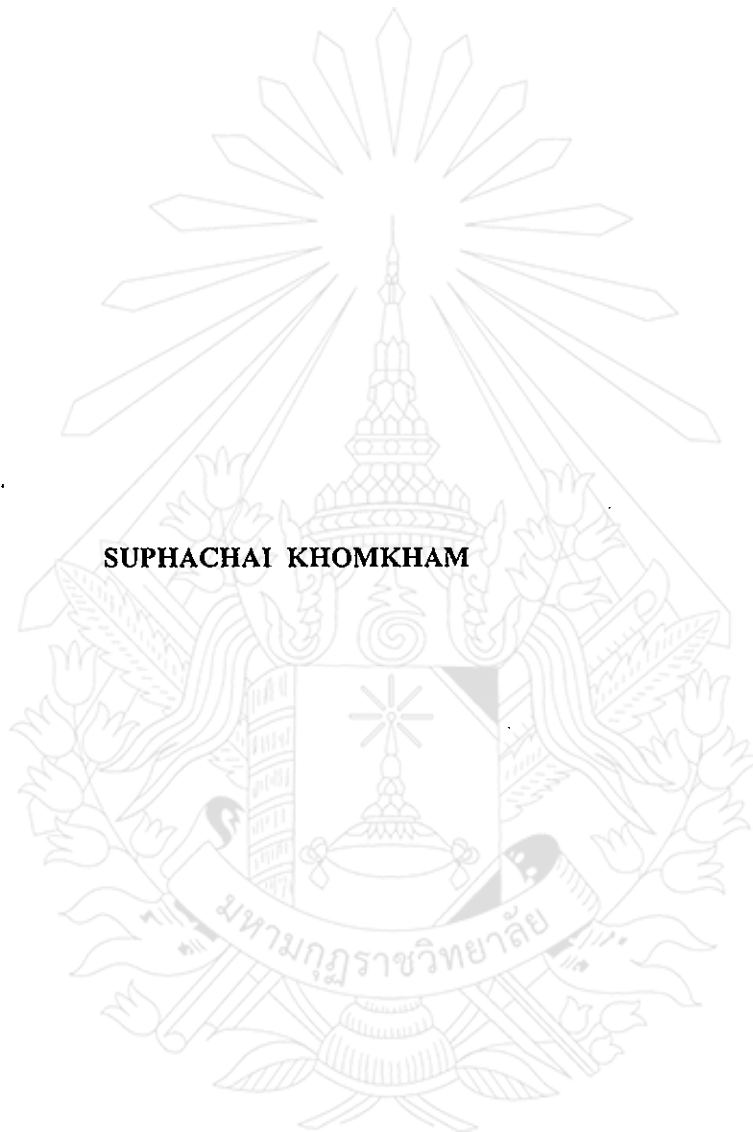
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๒

B 16697

**RESIDENTS' ATTITUDES TOWARD DEMOCRATIC SYSTEM : A
CASE STUDY OF TAMBON SAI MUN MUNICIPALITY,
SAI MUN DISTRICT, YASOTHON PROVINCE**

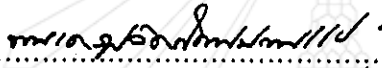

SUPHACHAI KHOMKHAM

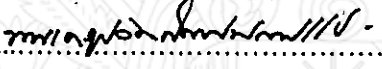
**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2552 (2009)**

หัวข้อสารนิพนธ์ : ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย :
ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัด
ยโสธร
ชื่อนักศึกษา : ศุภชัย คมขำ
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์. ดร. บุญเลิศ ราชิตี
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : อาจารย์รัชชัย ขยันทำ

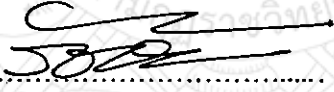
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

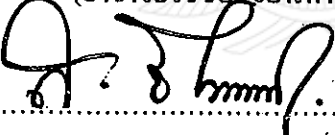

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระครูปลัดดัมพ์พัฒน์วิริยาจารย์ (ดร.))

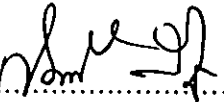
คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระครูปลัดดัมพ์พัฒน์วิริยาจารย์ (ดร.))

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญเลิศ ราชิตี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์รัชชัย ขยันทำ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. สุกิจ ชัยมุสิก)

..... กรรมการ
(ดร.สาธิตี รักกัตถัญญ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : Residents' Attitudes toward Democratic System : A Case Study
of Sai Mun Municipality, Sai Mun District, Yasothon Province

Student Name : Suphachai Khomkham

Department : Government

Advisor : Asst. Prof. Dr. Boonlert Rashoti

Co-Advisor : Lect. Raschai Khayatam

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree

P. Sampipattanaviriyajarn
.....
Dean of Graduate School
(Phrakrupaladsampipattanaviriyajarn (Dr.))

Thematic Committee

P. Sampipattanaviriyajarn
.....
Chairman
(Phrakrupaladsampipattanaviriyajarn (Dr.))

B. Rashoti
.....
Advisor
(Asst. Prof. Dr. Boonlert Rashoti)

Raschai
.....
Co-Advisor
(Lect. Raschai Khayatam)

S. Chaimusik
.....
Member
(Asst. (Emeritus) Prof. Dr. Sukit Chaimusik)

S. Raggatanyoo
.....
Member
(Dr. Salinee Raggatanyoo)

หัวข้อสารนิพนธ์ : ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย :
ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัด
ยโสธร

ชื่อนักศึกษา : สุภชัย คมขำ

สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญเลิศ ราโชติ

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : อาจารย์รัชชัย ขยันทำ

ปีการศึกษา : ๒๕๕๒

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ๒) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน ๓) เพื่อศึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร จำนวน ๓๕๔ คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least-Significant Different) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า

ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรกได้แก่ ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ที่มีเพศและระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ด้านกิจกรรมทางการเมือง ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกขั้นตอน ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมือง นักการเมืองต้องมีความรู้ ความสามารถมีประสบการณ์ในการทำงานสนองความต้องการที่จำเป็นของประชาชน ด้านพฤติกรรมทางการเมือง นักการเมืองไม่ควรสร้างปัญหาต่อการปกครอง ไม่ควรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้อง เป็นต้น

Thematic Title : **Residents' Attitudes toward Democratic System : A Case Study of Tambon Sai Mun Municipality, Sai Mun District, Yasothon Province**

Student's Name : **Suphachai Khomkham**

Department : **Government**

Advisor : **Asst. Prof. Dr. Boonlert Rashoti**

Co-Advisor : **Lect. Raschai Khayantam**

Academic Year : **B.E. 2552 (2009)**

ABSTRACT

The objectives of this thematic paper were as follows : 1) to study residents' attitudes toward democratic government in Tambon Sai Mun Municipality in Sai Mun district of Yasothon province, 2) compare their attitudes democratic government following differences over their ages and educational backgrounds and, 3) to study suggestions on ongoing problems and guidelines on promoting their attitudes toward democratic government therein. The sampling group comprised 354 residents living in Sai Mun Municipality. The tool used for conducting the research was the questionnaire. Statistics utilized for analyzing data encompassed: frequency, percentage, mean, standard deviation and t-test. Had differences over statistical significance been found, pair-wise ones over means would have been tested by means of 'Least Significant Different' and were presented in tables with descriptions.

The results of research were found as follows :

Citizens' attitudes toward democratic government in Tambon Sai Mun Municipality in Sai Mun district of Yasothon province in the overall aspect were at the middle level. Taking a single one into account, all three aspects also found at the middle level and list in descending order were: political behaviours in the democratic system, political activities in the democratic system, and individual factors of politicians in the democratic system respectively.

The result of tested hypothesis found that correlation between differences over their ages and educational backgrounds and those over their attitudes toward the democratic systems was proven to be the null hypothesis

Respondents' suggestions political activities, politicians' individual factors were that they demanded: the election body open opportunities for them to participate in every step in relation to political activities, politicians have a good command of knowledge and abilities as well as experiences in doing work to meet citizens' key requirements, they not stir up government trouble, and covet the public interests for their own and associates' benefits.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะความอนุเคราะห์จากทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ และคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตลอดจนให้คำแนะนำเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญเลิศ ราโชติ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และอาจารย์รัชชัย ชัยนัฒ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ร่วม ที่ท่านทั้งสองได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไขอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

กราบนมัสการขอบพระคุณ พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่เมตตาตรวจสอบแก้ไข รูปแบบ ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก ดร. สาลีณี รักกัตัญญู ที่กรุณาตรวจแก้ไขรูปแบบ และให้ข้อเสนอแนะอย่างเป็นระบบ จนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชื่น วิไลไพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เคชา ใจกลาง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญชัย ชนไพโรจน์ และอาจารย์จำลอง สุนา อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเรื่องมือในการทำสารนิพนธ์จนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในด้านการให้ข้อมูล และการเก็บข้อมูลในการค้นคว้าวิจัย จนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

ความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณบิดา มารดา นางจินตนา คมขำ คู่สมรส และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้กำลังใจ ให้การสนับสนุน ให้การช่วยเหลือในการทำสารนิพนธ์จนสำเร็จด้วยดี บุญกุศลอันใดของสารนิพนธ์นี้ ขออุทิศให้บุพการีชนทั้งหลายทั้งที่เป็นญาติ และมีโชติคุณของผู้วิจัยจงมีความสุขความเจริญทั้งปัจจุบันชาติและอนาคตชาติตลอดไป

นายสุภชัย คมขำ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ฐ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย	๒
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๒
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๓
๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๓
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕
๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ	๕
๒.๒ ทฤษฎีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	๑๕
๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๓๕
๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น	๔๗
๒.๕ สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	๕๖
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕๕
๒.๗ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	๖๓

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๖๕
๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๖๕
๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	๖๕
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๖๖
๓.๔ การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	๖๗
๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๖๘
๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล	๖๘
๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย	๖๙
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๐
๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๑
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๒
ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๗๒
ตอนที่ ๒ ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	๗๓
ตอนที่ ๓ การทดสอบสมมติฐานการวิจัย	๗๐
ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร	๗๗
บทที่ ๕ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๘๒
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๘๓
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๘๔
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๘๖
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๘๖
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	๘๘
บรรณานุกรม	๘๘

ช

ภาคผนวก

๑๐๔

ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

๑๐๕

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ
เพื่อการวิจัย

๑๐๗

ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

๑๑๑

ภาคผนวก ง แบบสอบถาม

๑๑๓

ภาคผนวก จ วิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

๑๒๒

ประวัติผู้วิจัย

๑๒๕

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและร้อยละของประชาชนที่ตอบแบบสอบถามแยกตามเพศ	๗๒
ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวนและร้อยละของประชาชนที่ตอบแบบสอบถามแยกตามระดับการศึกษา	๗๒
ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยรวม ๓ ด้าน	๗๓
ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	๗๔
ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	๗๖
ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านพฤติกรรมในระบอบประชาธิปไตย	๗๘
ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามเพศ	๘๐

- ตารางที่ ๔.๘ แสดงการเปรียบเทียบ ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามเพศ ๘๐
- ตารางที่ ๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย จำแนกตามเพศ ๘๑
- ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงการเปรียบเทียบทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย จำแนกตามเพศ ๘๑
- ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบบประชาธิปไตย จำแนกตามเพศ ๘๒
- ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงการเปรียบเทียบทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามเพศ ๘๒
- ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย จำแนกตามเพศ ๘๓
- ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงการเปรียบเทียบทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย จำแนกตามเพศ ๘๓

- ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา ๘๔
- ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ทศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา ๘๔
- ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอ ทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านกิจกรรมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษา ๘๕
- ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ทศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษา ๘๕
- ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษา ๘๖
- ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ทศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษา ๘๖
- ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษา ๘๗

- ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ทักษะดีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษา ๘๖
- ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านกิจกรรมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ๘๗
- ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ๘๘
- ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ๘๐
- ตารางที่ ๔.๒๖ สรุปค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยรวมความถี่จากมากที่สุดของแต่ละด้าน ๘๑

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ ๑ แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

หน้า

๖๔

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ จากระบอบการปกครองสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นเวลา ๗๖ ปี ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่เกิดการปกครองระบอบประชาธิปไตยซึ่งเป็นระบอบการปกครองที่มีข้อเสียน้อยที่สุด และทั่วโลกให้การยอมรับในปัจจุบัน คำว่าประชาธิปไตยนั้น คือแนวคิดที่เชื่อว่าประชาชนมีสิทธิปกครองตนเอง มีความหมายทั้งในแง่อุดมการณ์หรือลัทธิ ความเชื่อทางการเมืองและความหมายในเชิงระบอบการปกครองโดยเป็นที่ประจักษ์ทั่วไปว่าระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการเมืองการปกครองที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีกลไกเงื่อนไขที่รับรองศักดิ์ศรี สิทธิเสรีภาพ และความเท่าเทียมกันของบุคคลในสังคม การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ถือว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจ

การปกครองที่เป็นของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้นก็คือ การที่ประชาชนเข้าใจและเปิดช่องให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองโดยผ่านกระบวนการเลือกตั้งผู้แทน เข้ามาใช้อำนาจอธิปไตยแทนตน ดำเนินการปกครองระบอบประชาธิปไตยไม่ว่ารูปแบบการปกครองของประเทศจะเป็นแบบรัฐเดี่ยว แบบประธานาธิบดี หรือกึ่งประธานาธิบดี หรือเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรง แต่การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นจะต้องเป็นกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันยังประสบปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในแง่ของความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองภาคประชาชน ที่สำคัญประชาชนยังมีค่านิยมและทัศนคติไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตที่เป็นประชาธิปไตย สังคมและวัฒนธรรมที่เป็นประชาธิปไตยนั้นประชาชนต้องเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ ความจริง เคารพในศีลธรรม และส่วนรวม มองโลกในแง่ดีเสมอเคารพกฎหมาย และดำเนินชีวิตในกรอบของกฎหมาย ปัจจุบันประเทศไทยยังประสบปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นในแง่ของความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ความแตกต่างของวัฒนธรรมทางการเมืองระหว่างในเมืองและชนบทล้วนเป็นปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย สำหรับ

ประชาชนที่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร มีอาชีพทางเกษตรกรรม สภาพสังคมจึงเป็นแบบสังคมเกษตรกรรม ค่านิยมยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิจัยทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย

๑.๓.๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

๑.๓.๒ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร จำนวน ๓๕๔ คน

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร จำแนกเป็น ๓ ด้าน คือ ๑) ด้านกิจกรรมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ๒) ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมือง ๓) ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ เขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ ทำให้ทราบทัศนคติที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

๑.๕.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ของประชาชนที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน

๑.๕.๓ ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

๑.๕.๔ สามารถนำผลการศึกษาวិจัยไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย

๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึก ท่าที ความคิดเห็น ของประชาชนต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย

เทศบาล หมายถึง เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

การปกครองระบอบประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองที่ประชาชนเป็นเจ้าของประเทศ เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย มีสิทธิอำนาจและโอกาสในการเข้าควบคุมกิจการทางการเมืองของชาติ

ประชาชน หมายถึง ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

กิจกรรมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย หมายถึง กิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนร่วมกันกระทำด้วยความเสมอภาคและเสรีภาพ เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น

ปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมือง หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตยคือ ต้องมีจริยธรรมสูง รับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล เป็นผู้มีความสำนึกในหน้าที่ของตนและส่วนรวม

พฤติกรรมทางการเมือง หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลในระบอบประชาธิปไตย คือ ต้องมองโลกในแง่ดี ยอมรับความเสมอภาค ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง ปฏิบัติตามมติของเสียงส่วนใหญ่ เคารพและรับฟังเสียงข้างน้อย

การเลือกตั้ง หมายถึง การเลือกบุคคลเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้แทนคนในสภาทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น

กรอบแนวคิดในการวิจัย หมายถึง ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ด้านกิจกรรมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมือง และด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ความต้องการ หมายถึง แรงผลักดันหรือแรงขับที่ส่งผลให้บุคคล/กลุ่มบุคคลแสดงออก ซึ่งพฤติกรรมทางการเมือง

การรับรู้ หมายถึง ทศนะอันเกิดจากความรู้สึกรู้สึกของบุคคล/กลุ่มบุคคล มีต่อเหตุการณ์เมือง และปรากฏการณ์ทางการเมือง

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสารนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น ๒ เพศ คือ เพศชายและเพศหญิง

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามสารนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น ๕ ระดับ คือ ๑) ประถมศึกษา ๒) มัธยมศึกษา ๓) อนุปริญญา ๔) ปริญญาตรี และ ๕) สูงกว่าปริญญาตรี

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่อง ทักษะคิดของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่นำมาใช้ในการวิจัยดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ
- ๒.๒ ทฤษฎีการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- ๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- ๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒.๕ สภาพพื้นที่ที่ศึกษา
- ๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๗ สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับทัศนคติ ผู้วิจัยมุ่งจะกล่าวถึง ความหมาย ลักษณะ การเกิดของทัศนคติ ประเภท การวัดทัศนคติ กระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ดังนี้

๒.๑.๑ ความหมายของทัศนคติ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกส่วนตัวที่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นคำสมาสระหว่างคำว่า ทัศนะ ซึ่งแปลว่า ความเห็น กับ คติ ซึ่งแปลว่า แบบอย่าง หรือลักษณะ เมื่อรวมกันแล้วจึงได้ความหมายว่า ลักษณะของความเห็นความหมายและลักษณะของทัศนคติ

ทัศนคติตามศัพท์ทางพระพุทธศาสนา คือ “ความเห็น ซึ่งเป็นคำกลาง ๆ ความเห็นถูกจัดเป็นสัมมาทิฐิ ความเห็นผิดจัดเป็นมิจฉาทิฐิ ส่วนทัศนคติตามความเห็นของนักวิชาการซึ่งมีความแตกต่างกันไป”^๒

ศาสตราจารย์ ดร. สตีเฟน สตีเวนสัน กล่าวว่า ความหมายของทัศนคติ (Attitude) หมายถึง “ท่าที ความรู้สึก ความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดภายหลังจากที่คนเราได้รับประสบการณ์ในสิ่งนั้น เรื่องนั้นมาแล้ว ซึ่งมีทั้งในลักษณะ นิทาน (Positive) คือ สนใจ พอใจ หรือนิยมชมชอบ สนับสนุนและปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ ส่วนในลักษณะนิเสธ (Negative) คือ เบื่อหน่าย ไม่พอใจ ไม่สนใจ จัดแย้ง ไม่ร่วมมือหรือปฏิบัติตาม หรือถ้าแบ่งให้ละเอียดออกไปอีก ก็ยังมีทัศนคติอีกแบบหนึ่ง คือรู้สึกเฉย ๆ ไม่ถึงกับชอบหรือเกลียดชัง เรียกว่า ทัศนคติแบบกลาง”^๓

สมชาย ปัญญาภาณูจน์ กล่าวว่า ทัศนคติ (Attitude) มาจากคำว่า “Aptus” ในภาษาละติน ซึ่งตรงกับคำว่าความเหมาะสม (Fitness) หรือ การปรองดอง (Adaptedness) “ทัศนคติเป็นพฤติกรรม การเตรียมพร้อมทางสมองในการที่จะกระทำ ซึ่งจะบ่งบอกถึงหน้าที่ของสภาวะจิตใจ หรือสภาพของอารมณ์ที่สลับซับซ้อนก่อนที่คนเราจะตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในการแก้ปัญหา โดยส่วนใหญ่แล้วจะขึ้นอยู่กับทัศนคติที่จะคงไว้ ซึ่งสิ่งที่ตนเองมีประสบการณ์มาเพื่อที่จะรักษาเจตนาที่ถูกต้องไว้ จากประสบการณ์ที่ผ่านมาว่าความถูกต้องหรือไม่ถูกต้องเป็นอย่างไร ตามระดับความเชื่อถือหรือระดับความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะเห็นได้ว่าทัศนคติเป็นนามธรรมที่เป็นพฤติกรรมภายในของเรา”^๔

สุรางค์ โคว์ตระกูล กล่าวว่า ทัศนคติ “เป็นอักษณาสัย (Disposition) หรือแนวโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองตอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า ซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งคน วัตถุสิ่งของหรือความคิด ทัศนคติอาจจะเป็นบวกหรือลบ ถ้าบุคคลมีทัศนคติบวกต่อสิ่งใดก็จะมีพฤติกรรมที่จะ

^๒พรชิตา เขียววาท, “ทัศนคติต่อนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดรัฐบาล : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนเทศบาลสันป่าขางหม่อน เทศบาลเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๘, หน้า ๗.

^๓ศาสตราจารย์ ดร. สตีเฟน สตีเวนสัน, “ทัศนคติผู้นำและผู้ส่งออกที่มีต่อการคืนเงินค่าอากรของกรมศุลกากร”, ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๒, หน้า ๕๒.

^๔สมชาย ปัญญาภาณูจน์, “ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติการค้าแยกมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา”, ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๓, หน้า ๑๕.

เผชิญกับสิ่งนั้น ถ้ามีทัศนคติลบก็จะหลีกเลี่ยง ทัศนคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้และเป็นการแสดงออกของค่านิยมและความเชื่อของบุคคล”^๔

ทวี หน่อแก้ว และอนรม สันภิบาล กล่าวว่าทัศนคติ คือ “สภาพทางจิตใจที่เกิดจากพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสังคมรอบตัว หรือทัศนคติ คือ แนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมในทางสนับสนุน หรือหลีกเลี่ยงพฤติกรรมในทางบวก หรือทางลบต่อสถานการณ์บางอย่าง ต่อบุคคล สถาบันหรือแนวความคิดบางอย่าง”^๕

วัชรพงษ์ ทองสะอาด กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง “ผลจากการที่คนเราได้รับมาโดยผ่านกระบวนการอบรมกล่อมเกลา (Socialization) ซึ่งเป็นผลจากการที่บุคคลมีโอกาสเรียนรู้จากสังคมและสภาพแวดล้อม แล้วรับเอาผลการเรียนรู้ดังกล่าวมาเป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ซึ่งก็คือการมีทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ นั้นเอง บุคคลแม้จะอยู่ในสังคมเดียวกันก็มีทัศนคติต่างกันได้ เพราะโอกาสในการเรียนรู้ต่างกันทำให้พฤติกรรมต่างกันไปด้วย”^๖

สมบูรณ์ ประเดิมภูสิตกุล กล่าวว่า “ทัศนคติของบุคคลทุกอย่างเป็นส่วนที่มีผลทำให้เกิดการปฏิบัติของบุคคล (agenda for action) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือมีส่วนประกอบด้านการปฏิบัติหรือทางพฤติกรรม (behavioral Component) นั้นเอง เหตุผลก็เพราะว่าความเชื่อทุกความเชื่อที่รวมตัวกันเข้าเป็นทัศนคตินั้นไม่ว่าจะเป็นความเชื่อทางด้านการอธิบาย ประเมินค่า หรือการสนับสนุนก็ตาม จะเป็นตัวแทนของความพร้อมในการจะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยมีข้อแม้ว่า การที่จะออกมาเป็นการกระทำนี้จะต้องได้ ถูกเร้าอย่างเหมาะสมก่อน ซึ่งนักจิตวิทยาบางคนก็ไม่เห็นด้วย

^๔สุรางค์ โคว์ตระกูล, จิตวิทยาการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑), หน้า ๓๖๖.

^๕ทวี หน่อแก้ว และ อนรม สันภิบาล, อิทธิพลการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๗), หน้า ๑๔.

^๖วัชรพงษ์ ทองสะอาด, “ทัศนคติของประชาชนต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่”, สารนิพนธ์สาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๕, หน้า ๑๕.

กับความคิดของ Rokeach นี้ เพราะเชื่อว่าทัศนคติอาจจะ หรืออาจจะไม่มีส่วนประกอบทางด้านการปฏิบัติ”^๔

ประสิทธิ์ อารินทร์ ได้กล่าวถึงทัศนคติตามทัศนะของ Howard H.Kendler และ Newcomb ดังนี้

Howard H. Kendler กล่าวว่า ทัศนคติ คือ “ภาวะของความพร้อมของแต่ละบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสังคมรอบตัวหรือทัศนคติ คือ แนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมในทางสนับสนุนหรือหลีกเลี่ยง พฤติกรรมในทางบวกหรือทางลบต่อสถานการณ์บางอย่างต่อบุคคล สถาบัน หรือแนวความคิดบางอย่าง”

Newcomb กล่าวว่า ทัศนคติ มีคุณสมบัติ ๓ ประการคือ

๑. มีลักษณะสม่ำเสมอ (Consistency) ไม่เปลี่ยนแปลงได้ง่าย ๆ

๒. มีทิศทาง (Direction) ที่แน่นอนต่อสิ่งแวดล้อม และเป้าหมายทางทัศนคติ (Attitude Object) แต่ละอย่าง

๓. มีปริมาณความเข้มมากน้อยสัมพันธ์กับสิ่งที่แวดล้อม อาจมีขนาดไปในทางบวกหรือเป็นกลาง ๆ ทั้งนี้เพราะทัศนคติอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเปลี่ยนแปลงของค่านิยม

สรุปได้ว่า ทัศนคติจะครอบคลุมเกี่ยวกับการประเมินค่าหรือความรู้สึกเกี่ยวกับอารมณ์เป็นการรวบรวมความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อและความจริง รวมทั้งความรู้สึกที่เป็นการประเมินค่าทั้งในทางบวกหรือทางลบ ซึ่งทั้งหมดจะเกี่ยวพันถึงกันและจะบรรยายให้ทราบถึงจุดแก่นกลางของวัตถุ นั้น ๆ ความรู้ และความรู้สึกเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น

๒.๑.๒ องค์ประกอบของทัศนคติ

องค์ประกอบของทัศนคติ มี ๓ องค์ประกอบดังนี้

๑. องค์ประกอบทางการรู้คิด (Cognitive Component) ทัศนคติบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด นั้น จะต้องประกอบด้วยความรู้หรือความเชื่อของบุคคลที่เกี่ยวกับเป้าหมายของทัศนคติ

^๔สมบุญ ประเคิมภูสิตกุล, “ทัศนคติของพนักงานต่อโครงการความสามัคคีไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาพนักงานบริษัทชาน โย ยูนิเวอร์แซลอิเล็กทริก จำกัด (มหาชน) เขตกบินบุรี”, ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๑, หน้า ๓๑.

ประสิทธิ์ อารินทร์, “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้บริการเชื่อมผู้ต้องขังของเรือนจำกลางเชียงใหม่”, ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๘, หน้า ๖.

(Attitude object) ที่อาจเป็นวัตถุบุคคลหรือเหตุการณ์เป็นอันดับแรก และเป็นความรู้ที่มีทิศทางประกอบด้วย คือ ทางที่ว่าสิ่งนั้นได้ ไม่ได้เป็นเพียงข้อเท็จจริงโดยทั่วไปเท่านั้น

๒. องค์ประกอบทางด้านความรู้ (Action tendency component) ทักษะที่มีลักษณะสำคัญคือ อารมณ์ของบุคคลเกี่ยวกับวัตถุทางทัศนคตินั้น เช่นเดียวกับองค์ประกอบแรก ความรู้สึกของบุคคลก็จะต้องมีทิศทางด้วยซึ่งหมายถึง ความชอบ ความไม่ชอบสิ่งหนึ่ง หรือ ความพอใจ ไม่พอใจสิ่งหนึ่ง องค์ประกอบนี้ของทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งของบุคคลจะต้องสอดคล้องกับทิศทางขององค์ประกอบแรกของเขาด้วย กล่าวคือถ้าบุคคลเชื่อว่าสิ่งใดมีประโยชน์บุคคลก็จะชอบและพอใจสิ่งนั้น ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลเชื่อว่าสิ่งนั้นเลวหรือมีโทษ บุคคลก็จะไม่ชอบไม่พอใจสิ่งนั้น องค์ประกอบนี้มีเนื้อหาที่อาจวัดได้ไม่หลากหลายเท่าองค์ประกอบแรก แต่ก็ยังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของทัศนคติ

๓. องค์ประกอบทางการพร้อมกระทำ (Action tendency component) เมื่อบุคคลมีความรู้เชิงประเมินค่าและมีความรู้สึกชอบ ไม่ชอบสิ่งนั้นแล้ว สิ่งที่สอดคล้องกันซึ่งติดตามมาคือ ความพร้อมที่จะกระทำทำให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตนต่อสิ่งนั้นด้วย

องค์ประกอบทั้งสามของทัศนคติดังกล่าวมีลักษณะสำคัญหลายประการต่าง ๆ กัน แต่ลักษณะที่องค์ประกอบทั้งสามมีร่วมกัน ซึ่งเป็นที่นิยมวัด คือ ทิศทาง และปริมาณขององค์ประกอบนั้น ๆ^{๑๑}

ทัศนคติประกอบด้วยส่วนประกอบที่สำคัญ ๓ ส่วน ดังนี้

๑. ส่วนของความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง บรรดาความรู้สึกที่ชอบ ไม่ชอบรัก หรือเกลียด หรือกลัว ซึ่งเป็นเรื่องราวของอารมณ์ของบุคคล

๒. ส่วนของสถิติและเหตุผล (Cognitive Component) เป็นเรื่องของการใช้เหตุผลของบุคคลในการจำแนกแยกแยะความแตกต่าง ตลอดจนผลต่อเนื่อง ผลได้ ผลเสีย ถ้าพิจารณาอย่างลึกซึ้งก็คือการที่บุคคลสามารถนำเอาคุณค่าทางสังคม ที่ได้รับการอบรมถ่ายทอดมาใช้ในการวิเคราะห์พิจารณาประกอบเหตุผลของการที่ตนประเมิน

๓. ส่วนของแบบพฤติกรรม (Behavioral Component) หมายถึง แนวโน้มในอันที่จะมีพฤติกรรม (Action Tendency) เป็นส่วนที่บุคคลพร้อมที่จะมีปฏิกิริยาแสดงออกต่อเหตุการณ์หรือ

^{๑๑}พ.ต.ท. ราชน โสคติทัต, “ทัศนคติของประชาชนผู้มาติดต่อราชการที่สถานีตำรวจภูธรบางขนาด”, ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๑, หน้า ๑๓-๑๔.

สิ่งใดสิ่งหนึ่ง แนวโน้มที่จะมีพฤติกรรม จะมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับส่วนของความรู้สึกและส่วนของสติและเหตุผล^{๑๑}

๒.๑.๓ ลักษณะของทัศนคติ

ทัศนคติเป็นเรื่องของอารมณ์ ความรู้สึก การตอบสนองต่อสิ่งเร้าโดยเห็นได้จากการที่นักวิชาการได้ให้ความหมายแตกต่างกันออกไป แต่เป็นที่ยอมรับกันว่า ทัศนคตินี้มีลักษณะที่สำคัญ ๒ ประการ คือ ทัศนคติตามทัศนะของจิตวิทยาและจิตวิทยาสังคม ดังนี้

ทัศนคติตามทัศนะของจิตวิทยา มีลักษณะสำคัญอยู่ ๓ ประการ คือ

๑. ทัศนคติ คือ ความพร้อมทางจิตหรือระบบประสาท กล่าวอีกนัยหนึ่งทัศนคติคือ การแสดงออกแห่งภาพทางสมอง – ทางจิตเกี่ยวกับวัตถุ ปึงเจกชน และสถานการณ์ต่าง ๆ

๒. ทัศนคติ มีใช้สิ่งตีความแต่กำเนิดหากเป็นการเรียนรู้ของมนุษย์

๓. ทัศนคติ ทำหน้าที่กระตุ้นหรือเร้าให้บุคคลประพฤติหรือแสดงปฏิกิริยาในอาการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อปึงเจกชน วัตถุ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ^{๑๒}

ทัศนคติตามทัศนะของจิตวิทยาสังคม มีลักษณะสำคัญอยู่ ๓ ประการ คือ

๑. ทัศนคติ เป็นสภาวะก่อนที่จะมีพฤติกรรม ได้ตอบสนองต่อเหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะหรือจะเรียกว่าเป็นสภาวะพร้อมที่จะมีพฤติกรรมจริง

๒. ทัศนคติ จะมีความคงตัวอยู่ในช่วงระยะเวลา แต่ไม่ได้หมายความว่า จะไม่มีการเปลี่ยนแปลง

๓. ทัศนคติ เป็นตัวแปรแฝงที่นำไปสู่ความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับความรู้สึกนึกคิด ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการแสดงออกโดยวาจา หรือการแสดงความรู้สึกตลอดจนการที่จะต้องเผชิญหรือหลีกเลี่ยงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งหมายความว่า ไปถึงการกำหนดทิศทางของพฤติกรรมจริงด้วย^{๑๓}

๒.๑.๔ การเกิดทัศนคติ

ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมีองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเกิดทัศนคติดังนี้

^{๑๑}ทิตยา สุวรรณชฎ, “สังคมวิทยา”, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๗), หน้า ๘๕.

^{๑๒}นวม สงวนทรัพย์, สารัตถจิตวิทยาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : โอ. เอส. พรินติ้งเฮ้าส์, ๒๕๓๕), หน้า ๗๗.

^{๑๓}ทิตยา สุวรรณชฎ, สังคมวิทยา, อ่างแก้ว, หน้า ๘๕.

๑. วัฒนธรรม (Culture) วัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อชีวิตของทุก ๆ คนตั้งแต่เกิด จนกระทั่งตาย

๒. ครอบครัว (Family) ครอบครัวเป็นแหล่งแรกในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก จึงมีอิทธิพลมากที่สุดในการสร้างทัศนคติให้แก่เด็ก

๓. กลุ่มเพื่อน (Social Group) เด็กที่จากพ่อแม่มาอยู่กับเพื่อนตั้งแต่เด็ก ๆ จะได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนมากเพราะเด็กต้องการการยอมรับจากเพื่อน ต้องการคำแนะนำและความช่วยเหลือจากเพื่อน

๔. บุคลิกภาพ (Personality) บุคคลที่มีบุคลิกภาพต่างกัน เช่น พวกชอบสังคม พวกเกลียดสังคมจะมีทัศนคติไม่เหมือนกัน

แนวคิดเกี่ยวกับการเกิดทัศนคติว่า ขึ้นอยู่กับเหตุ ๒ ประการ คือ

๑. ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อบุคคลหรือสถานการณ์ ทัศนคติจึงเกิดในตัวบุคคลจากการพบเห็น ค้นพบ ได้ทดลอง เป็นต้น อันถือได้ว่าเป็นประสบการณ์โดยตรง (Direct Experiences) และการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นรูปภาพ หรือได้อ่านเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ แต่ก็ไม่ได้พบเห็น หรือไม่ได้ทดลองกับของจริงด้วยตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นประสบการณ์ทางอ้อม (Indirect Experiences)

๒. ค่านิยมและการตัดสินใจ ค่านิยม เนื่องจากกลุ่มคนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินใจ ค่านิยมไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงอาจมีทัศนคติต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกันก็ได้

นอกจากนี้ทัศนคติอาจเกิดขึ้นจากการตอบสนองการเรียนรู้ การเป็นสมาชิกและทัศนคติดังนี้

๑. การตอบสนองความต้องการของบุคคลนั้น คือสิ่งใดตอบสนองความต้องการของตนได้ บุคคลก็มีทัศนคติต่อสิ่งนั้น หากสิ่งใดตอบสนองความต้องการของตนได้ บุคคลก็มีทัศนคติต่อสิ่งนั้น หากสิ่งใดตอบสนองความต้องการของตนเองไม่ได้ บุคคลก็จะมีทัศนคติไม่ดีต่อสิ่งนั้น

๒. การได้เรียนรู้ความจริงต่าง ๆ อาจเกิดขึ้น โดยการอ่าน หรือจากคำบอกเล่าของผู้อื่นได้ ฉะนั้น บางคนจึงอาจเกิดทัศนคติไม่ดีต่อผู้อื่นในการฟังคำติชมที่ใคร ๆ มาบอกไว้ก่อนก็ได้

๓. การเข้าไปเป็นสมาชิก หรือสังกัดกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง คนส่วนมากยอมรับเอาทัศนคติของกลุ่มมาเป็นของตน หากทัศนคตินั้นไม่ขัดแย้งกับทัศนคติของตนเกินไป

๔. ทัศนคติ มีส่วนสัมพันธ์กับบุคลิกภาพของบุคคลนั้นด้วย คือ ผู้ที่มีบุคลิกภาพสมบูรณ์มักมองผู้อื่นในแง่ดี ส่วนผู้ปรับตัวยากมีทัศนคติในทางตรงข้าม คือ มักมองว่ามีคนคอยอิจฉาริษยาหรือคิดร้ายต่าง ๆ ต่อดน^{๑๔}

^{๑๔}อนันต์ พิมพีดี, “ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณี เขตเทศบาลเมือง จังหวัดยโสธร”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๐, หน้า ๘-๙.

๒.๑.๕ ประเภททัศนคติ

ทัศนคติอาจแบ่งได้หลายประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแนวคิดทฤษฎีของผู้จะแบ่งให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของเรื่อง แต่ในที่นี้มุ่งจะกล่าวถึงทัศนคติเชิงบวก เชิงลบและเชิงไม่แสดงออกดังนี้

๑. ทัศนคติทางเชิงบวก เป็นทัศนคติที่ชูดนำให้บุคคลแสดงออก มีความรู้สึก หรืออารมณ์จากสภาพจิตใจได้ตอบ ในด้านดีต่อบุคคลอื่น หรือเรื่องราวใดเรื่องราวหนึ่ง รวมทั้งหน่วยงาน องค์กร สถาบัน และการดำเนินกิจการขององค์กร อื่น ๆ เช่น กลุ่มชาวเกษตรกร ย่อมมีทัศนคติทางบวกหรือมีความรู้สึกที่ดีต่อสหกรณ์การเกษตร และให้ความสนับสนุนร่วมมือด้วยการเข้าเป็นสมาชิก และร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ

๒. ทัศนคติทางลบ หรือ ไม่ดี คือทัศนคติที่สร้างความรู้สึกเป็นไปในทางเสื่อมเสีย ไม่ได้ได้รับความเชื่อถือ หรือ ไว้วางใจ อาจมีความเคลือบแคลงระแวงสงสัย รวมทั้งเกลียดชังต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เรื่องราวหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง หรือหน่วยงาน องค์กร สถาบัน และการดำเนินกิจการขององค์กร และอื่น ๆ เช่น พนักงาน เจ้าหน้าที่บางคน อาจมีทัศนคติเชิงลบต่อบริษัทก่อให้เกิดอคติขึ้นในจิตใจของเขา จนพยายามประทุษและปฏิบัติต่อต้าน กฎระเบียบของบริษัทอยู่เสมอ

๓. ทัศนคติที่บุคคลไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องราวหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง หรือต่อบุคคล หน่วยงาน สถาบัน องค์กร และอื่น ๆ โดยสิ้นเชิง เช่น นักศึกษาบางคนอาจมีทัศนคตินิ่งเฉยอย่างไม่มีความคิดเห็นต่อปัญหาได้เพียงเรื่องกฎระเบียบว่าด้วยระเบียบของนักศึกษา

ทัศนคติทั้ง ๓ ประเภทนี้ บุคคลอาจจะมีเพียงประการเดียวหรือหลายประการก็ได้ ขึ้นอยู่กับความมั่นคงในความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อหรือค่านิยมอื่น ๆ ที่มีต่อบุคคล สิ่งของ การกระทำหรือสถานการณ์^{๑๔}

๒.๑.๖ การวัดทัศนคติ

ในการวัดทัศนคตินั้นสามารถวัดองค์ประกอบทั้ง ๓ ของทัศนคติได้โดยนักจิตวิทยาทางด้านสังคมนิยม วัดใน ๒ ลักษณะด้วยกันคือ ทิศทาง และปริมาณขององค์ประกอบนั้น ๆ

๑. ทิศทาง (Direction) ทัศนคติมี ๒ ขั้ว หรือ ๒ ทิศทาง หมายถึง การประเมินค่าการ รู้คิด การรู้สึก และการพร้อมกระทำไปในทางที่เป็นบวกหรือลบ ซึ่งหมายถึง ดี หรือเลว เช่น เกี่ยวกับองค์ประกอบทางการรู้คิดก็สามารถวัดได้ว่าบุคคลมีความรู้สึกในประเด็นที่ต้องการวัดในทางที่ว่าสิ่งนั้นดีหรือ ส่วนที่เกี่ยวกับองค์ประกอบทางการรู้คิดก็สามารถวัดว่าบุคคลมีความรู้สึกต่อสิ่งนั้นไปในทางบวกหรือทางลบ คือ ในทางชอบ พอใจ หรือ ไม่ชอบ ไม่พอใจ ส่วนที่เกี่ยวกับองค์ประกอบ

^{๑๔}พิสูตร วาปีโส, “ทัศนคติของครูที่มีต่อการบริหาร โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา”, ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๑, หน้า ๖.

ทางการกระทำ ก็สามารถวัดได้ว่าบุคคลพร้อมที่จะกระทำต่อสิ่งนั้นในทางบวกหรือลบซึ่งทางบวก หมายถึง การพร้อมที่จะให้การสนับสนุนหรือช่วยเหลือ ส่วนทางลบ หมายถึง ความพร้อมที่จะทำลายหรือขัดขวางความสำเร็จของสิ่งนั้น

๒. ปริมาณ (Magnitude) ความเข้มข้นหรือความรุนแรงของทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ไปในทางบวกหรือลบ กล่าวคือ บุคคลอาจมีทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งอย่างรุนแรงมาก แต่มีทัศนคติต่ออีกสิ่งหนึ่งเพียงบางเบา ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความสำคัญของสิ่งนั้นหรือขึ้นอยู่กับความพัวพันของบุคคลกับสิ่งนั้น^{๑๖}

การวัดทัศนคติ สามารถวัดได้ในหลายวิธี เช่น การวัด โดยการประมาณความรู้สึกของตนเอง การสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออก การตีความหรือแปลความหมายปฏิกิริยาที่บุคคลแสดงต่อสิ่งเร้าบางชนิด การทำงานบางอย่างที่กำหนดให้ และปฏิกิริยาตอบสนองทางร่างกาย

เครื่องมือที่ใช้วัดทัศนคติที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายนั้น ได้แก่ วิธีวัดช่วงเท่ากันของ Thurstone และแบบมาตรฐานบอกการประมาณค่าของ Lidert ซึ่งเป็นการวัดระดับความรู้สึกของตนเอง

ทรูสโตร์น (Thurstone) ได้สร้างแบบวัดทัศนคติโดยการรวบรวมประโยคเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการจะศึกษานำไปให้กลุ่มผู้ตัดสินซึ่งมีทัศนคติต่อเรื่องที่จะศึกษาดังกันให้มากที่สุด เป็นผู้ประเมินความเห็นต่อข้อความที่สร้างขึ้น เมื่อผู้ตัดสินทุกคนได้อ่านประโยคทั้งหมดแล้วให้ประเมินค่าแต่ละประโยคว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย มากน้อยเพียงใด โดยให้คะแนนได้จาก ๑ ถึง ๑๑ คะแนน ๑ แสดงว่าไม่เห็นด้วย ส่วน ๑, ๓... แสดงความไม่เห็นด้วยน้อยลงตามลำดับจากคะแนน ๖ เป็นต้นไป จะให้เมื่อค่อนข้างเห็นด้วย และ ๙, ๘...เห็นด้วยมากขึ้นทุกที จนถึงคะแนน ๑๑ แสดงว่าเห็นด้วยมากที่สุด แล้วจึงนำค่าที่ผู้ตัดสินให้กับแต่ละประโยค ได้รับจากผู้ตัดสินทั้งหมด ประโยคที่มีข้อความคลุมเครือให้ตัดทิ้งทั้งหมดเลือกเอาเฉพาะประโยคที่มีค่าประจำประโยคห่างกันเป็นช่วงเท่า ๆ กัน มาใช้ในแบบสอบถาม

ลิงค์เคิร์ท (Likert) ได้สร้างแบบการวัด ทัศนคติโดยกำหนดให้ข้อความทุกข้อในแบบวัด ทัศนคติคือผลรวมของคะแนนทุกข้อในแบบวัดซึ่ง Likert ถือว่าผู้ที่มีทัศนคติต่อสิ่งใดก็ย่อมจะมีโอกาสที่จะตอบเห็นด้วยกับข้อความที่สนับสนุนสิ่งนั้นจะมีมากและโอกาสที่จะตอบเป็นด้วยกับข้อความที่สนับสนุนสิ่งนั้นจะมีมาก และ โอกาสที่จะตอบเห็นด้วยกับข้อความที่ต่อต้านสิ่งนั้นก็จะ

^{๑๖}สาธิต ฐานะกาญจน์, “ทัศนคติของพนักงานในสายงานวิศวกรรมองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยที่มีต่อนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ”, ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๑, หน้า ๑๗-๑๘.

อยู่น้อย ในทำนองเดียวกันผู้ที่มีทัศนคติไม่ติดต่อดังนั้น โอกาสที่จะเห็นด้วยกับข้อความที่ต่อต้านสิ่งนั้นจะมีมาก คะแนนรวมของทุกข้อจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงทัศนคติของผู้ตอบในแบบวัดทัศนคติของแต่ละคน ผู้ตอบไม่ต้องทำใจเป็นกลางเหมือนกับการตัดสินข้อความของผู้ตัดสินตามแบบของ Thurstone แต่ตอบตามความรู้สึกตนเอง การเปรียบเทียบทัศนคติให้เป็นคะแนนข้อความที่สนับสนุนคำตอบว่าเห็นด้วยอย่างยิ่งให้ ๕ คะแนน และลดลงเรื่อย ๆ จนถึงคำตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ ๑ คะแนน ส่วนข้อความที่ต่อต้าน ถ้าตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งให้ ๑ คะแนน

๒.๑.๗ กระบวนการเปลี่ยนทัศนคติ

ทัศนคติของคนเราที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ทั้งสิ้น ดังนั้นจึงอาจเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาตามที่ประสบการณ์ได้รับเพิ่มมากขึ้นแต่กระบวนการเปลี่ยนแปลงอาจจะเร็วหรือช้าสุดแต่ประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ และการที่บุคคลจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมได้รับอิทธิพลจากทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้นอยู่ด้วย และเกี่ยวข้องกันเสมอ

ศาสตราจารย์ ฮิวทอน กล่าวไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคล จะเป็นไปตามประสบการณ์เรียนรู้ซึ่งแต่ละคนมีไม่เหมือนกันพอจะแบ่งออกได้เป็น ๒ ทาง ดังนี้

๑. การเปลี่ยนทางระดับ หมายถึง การเปลี่ยนระดับน้ำหนักของทัศนคติที่มีอยู่แล้ว อย่างพร้อมมูลเมื่อบุคคลหนึ่งพร้อมที่จะยอมรับ (หรือต่อต้าน) สิ่งของความคิดเห็นหรือตัวบุคคลถือว่าเป็นการเปลี่ยนระดับการยึดถือทัศนคติ ดังนั้นระดับทัศนคติจึงสามารถเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ แต่ยังคงมีทิศทางเหมือนเดิมนั้นคือ คุณหรือโทษอย่างใดอย่างหนึ่ง

๒. การเปลี่ยนทางด้านรูปร่างและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติแบบนี้จะประสบความสำเร็จได้ยากมากขึ้นอยู่กับขอบเขตและแนวทางที่จะทำนายซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปในทิศทางที่ตรงกันข้ามเช่น การเปลี่ยนจากความชอบเป็นไม่ชอบ หรือเคยชอบสิ่งนี้แต่เปลี่ยนไปชอบอีกสิ่งหนึ่ง เป็นต้น^{๑๖}

ตามที่กล่าวมานี้เป็นเรื่องของแนวคิดทฤษฎีของทัศนคติเกี่ยวกับความหมาย องค์ประกอบ ลักษณะของทัศนคติ การเกิดของทัศนคติ ประเภท การวัดทัศนคติและกระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ตามวัตถุประสงค์ของเรื่องทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย

^{๑๖} เรื่องเดียวกัน หน้า ๒๗.

๒.๒ ทฤษฎีการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ทฤษฎีการปกครองระบอบประชาธิปไตย ผู้วิจัยมุ่งจะกล่าวศึกษา ความหมาย หลักสำคัญของระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย รูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง บุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ปัญหาและข้อเสนอแนะดังนี้

๒.๒.๑ ความหมายของประชาธิปไตย

ความหมายของประชาธิปไตยมีผู้ให้ทัศนะไว้มากมายซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

ลิขิต ชีรเวทิน กล่าวว่าประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองที่ประชาชนเป็นใหญ่ รากศัพท์มาจากคำว่า ประชา + อธิปไตย คือ ประชาชน + อำนาจอสูงสุด คือ ประชาชนมีอำนาจอสูงสุดและเมื่อพูดถึงคำว่าประชาธิปไตยจะมีความรู้สึกตามมาทันทีก็คือ เป็นระบบการปกครองที่ประชาชนมีสิทธิมีเสียงในการมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ประชาธิปไตยจึงมีความหมายว่า ประชาชนมีสิทธิในการปกครองตนเอง เป็นระบอบการปกครองที่ตรงข้ามกับระบบเผด็จการ^{๑๔}

ปัจจุบันเมื่อกล่าวคำว่า ประชาธิปไตย (Democracy) คนทั่ว ๆ ไปมักเข้าใจโดยภาพรวมว่า หมายถึง รูปแบบของระบบการเมืองการปกครองอย่างหนึ่งที่ยอมรับให้ประชาชนเข้ามามีสิทธิมีเสียงมีอำนาจ และมีโอกาสในการควบคุมกิจการทางการเมืองของประเทศได้

สำหรับความหมายของประชาธิปไตยนั้น ได้มีนักวิชาการและผู้รู้ทั้งหลายให้ความหมายกันไว้อย่างมากมาย ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

ชรินทร์ สันประเสริฐ กล่าวว่า อริสโตเติลให้ความเห็นว่า “ประชาธิปไตยคือ การปกครองที่พลเมืองของรัฐสามารถหมุนเวียนกันเป็นทั้งผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง” ประชาธิปไตยในสมัยของอริสโตเติลนั้นเรียกกันว่าเป็นประชาธิปไตยโดยตรง เนื่องจากในดินแดนกรีกโบราณซึ่งประกอบไปด้วยนครรัฐต่าง ๆ นั้น มีขนาดพื้นที่ไม่กว้างใหญ่ไพศาลเหมือนปัจจุบันและจำนวนประชากรก็ยังมีไม่มาก ดังนั้นนครรัฐใดที่มีระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยก็สามารถให้พลเมืองของนครรัฐนั้น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือลงมติ ตลอดจนแสดงความคิดเห็นในทางการเมืองได้โดยตรง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งหน้าที่ทางการเมืองการให้ความเห็นชอบในตัวบทกฎหมายของบ้านเมือง หรือแม้แต่การประกาศสงคราม ล้วนแต่ขึ้นอยู่กับความเห็นชอบและการรับรู้ของประชาชนทั้งสิ้น ดังนั้น พลเรือนในนครรัฐดังกล่าวจึงเป็นเสมือนทั้งผู้ปกครองและผู้ถูกปกครองในเวลาเดียวกัน ส่วนตำแหน่งสำคัญ ๆ ในทาง

^{๑๔}ลิขิต ชีรเวทิน, ประชาธิปไตยและการปฏิรูปการเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แม็ค, ๒๕๔๖), หน้า ๘.

การเมืองที่มีการหมุนเวียนเปลี่ยนกันไปตามวาระที่กำหนดไว้ ไม่มีกลุ่มบุคคลใดสามารถผูกขาดอำนาจในรัฐได้^{๑๕}

กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ กล่าวว่า “ประชาธิปไตย มีความหมายสมลักษณะ คือ ประชาธิปไตยในฐานะอุดมคติ หรือในฐานะที่เป็นแนวความคิดทางการเมือง ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิตและประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นระบบการเมือง”^{๑๖}

อมร รักษาสัตย์ อธิบายประชาธิปไตยมีความหมายในหลายทาง ได้แก่

๑. ในความหมายดั้งเดิม ประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองแบบหนึ่งซึ่งสิทธิในการตัดสินใจทางการเมืองที่พลเมืองทั้งปวงเป็นผู้ใช้โดยตรงตามระเบียบวิธีการที่ว่าด้วยเสียงข้างมาก เป็นฝ่ายชนะ การปกครองแบบนี้เรียกกันว่า “ประชาธิปไตยโดยตรง” หรือ “ประชาธิปไตยทางตรง”

๒. ประชาธิปไตยเป็นการปกครองรูปแบบหนึ่ง ซึ่งประชาชนพลเมืองใช้สิทธิอย่างเดียวกัน โดยผ่านทางผู้แทนที่ประชาชนเป็นผู้เลือกและรับผิดชอบต่อประชาชนพลเมืองทั้งหมด โดยที่ไม่ได้ใช้สิทธิในการปกครองตนเองโดยตรง เราเรียกประชาธิปไตยแบบนี้ว่า “ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน”

๓. ประชาธิปไตยเป็นการปกครองรูปแบบหนึ่ง ซึ่งแม้ผู้ที่มีเสียงข้างมากจะใช้อำนาจตัดสินใจในลักษณะเสียงส่วนมาก แต่ก็เป็นที่ภายใต้ขอบเขตจำกัดแห่งรัฐธรรมนูญ ซึ่ง ได้ออกแบบรับรองสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิส่วนรวมบางประการ เช่น สิทธิในการพูด และในการนับถือศาสนา เป็นต้น โดยเรียกประชาธิปไตยแบบนี้ว่า ประชาธิปไตยเสรีหรือประชาธิปไตยแบบมีรัฐธรรมนูญ

๔. ประชาธิปไตยในอีกความหมายหนึ่งถูกนำมาใช้อธิบายระบบการเมืองหรือสังคมใด ๆ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะลดความแตกต่างทางสังคมและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความแตกต่างอันเกิดจากการกระจายทรัพยากรที่ไม่เท่าเทียมกัน ทั้งนี้ โดยไม่คำนึงว่าการปกครองในระบบนั้นจะมีลักษณะเป็นประชาธิปไตยตามความหมายทั้ง ๓ ประการข้างต้นหรือไม่ เราเรียกประชาธิปไตยแบบนี้ว่า “ประชาธิปไตยทางสังคมหรือเศรษฐกิจ”^{๑๗}

^{๑๕}ชรินทร์ สันประเสริฐ, ระบอบการเมืองการปกครอง, (นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช), ๒๕๔๕, หน้า ๑๗๑-๑๗๒.

^{๑๖}กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ, หลักประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๑), หน้า ๑๑๗.

^{๑๗}อมร รักษาสัตย์, การศึกษากับการพัฒนาประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : เจริญผล ๒๕๔๑), หน้า ๕.

สุรางค์รัตน์ ดอนเกิด กล่าวถึงความหมายของประชาธิปไตยเป็น ๓ สถานะ ที่เรียกว่า องค์สามของประชาธิปไตย คือ

๑. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นอุดมคติ ซึ่งหมายถึงการมีศรัทธา และความเชื่อมั่นในสิทธิปัญญา เหตุผล และความสามารถของมนุษย์ เทอดทูนอิสรภาพและเสรีภาพของมนุษย์

๒. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นระบบการเมืองและวิธีการจัดระเบียบการปกครอง หมายถึง ระบบการเมืองที่ถือว่าอำนาจเป็นของประชาชนหรือมาจากประชาชน รัฐบาลเป็นเพียงผู้ได้รับมอบอำนาจให้ทำหน้าที่ปกครองแทนประชาชนเท่านั้น และประชาชนมีโอกาสดูแลเปลี่ยนแปลงผู้ใช้อำนาจแทนตนได้ โดยการเลือกตั้งที่มีกำหนดวาระ ถือว่าเป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน

๓. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิตประจำวัน หมายถึงการอยู่ร่วมกัน ปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพ ทั้งทางกายและวาจา ไม่ก้าวล่วงสิทธิของผู้อื่น เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม ร่วมกันรับผิดชอบและทำประโยชน์เพื่อความผาสุกของส่วนรวมตลอดจนการใช้สิทธิปัญญา และความเฉลียวฉลาดในการแก้ปัญหาทั้งมวล^{๒๒}

การปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือการปกครองที่ถือหลักว่าอำนาจธิปไตย เป็นอำนาจสูงสุด ประกอบด้วย อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร อำนาจตุลาการ เป็นของประชาชนพลเมืองทั่วประเทศ กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน นั่นคืออำนาจธิปไตยเป็นของประชาชน ประชาชนเป็นผู้ใช้เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนเอง จึงเป็นการปกครองที่ชอบธรรม โดยมีนักทฤษฎีหลายท่านได้เน้นถึง การยอมรับสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค และการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการบริหารประเทศชาติ นักทฤษฎีประชาธิปไตย เช่น จอห์น ล็อก และ โทมัส เจฟเฟอร์สัน ถือว่าประชาชนมีความเสมอภาคกันและมีความสามารถที่จะเข้าร่วมบริหารงานปกครองประเทศชาติได้

ความหมายต่าง ๆ ของประชาธิปไตยอาจแบ่งออกได้เป็น สองแนวทางคือ แบบแคบและแบบกว้าง สำหรับแนวทางแรกคือ การให้ความหมายแบบแคบ ซึ่งในการนี้เราจะให้คำจำกัดความของประชาธิปไตยได้ว่า “เป็นรูปแบบการปกครองแบบหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะพิเศษคือ ประชาชนเป็นเจ้าของประเทศ เป็นเจ้าของอำนาจธิปไตยและมีสิทธิ อำนาจและโอกาสในการเข้าควบคุมกิจการ

^{๒๒}สุรางค์รัตน์ ดอนเกิด, “ปัจจัยที่ทำให้ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดยศฐา มีส่วนร่วมในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง”, สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๕, หน้า ๗.

ทางการเมืองของชาติ” สำหรับความหมายกว้างเกิดจากความเข้าใจว่า เราไม่ควรตีความคำว่า ประชาธิปไตยให้อยู่แต่ในเรื่องของรูปแบบการปกครองเพียงอย่างเดียว แต่ประชาธิปไตยน่าจะหมายถึง ปรัชญาของสังคมมนุษย์ หรือวิถีชีวิตที่ยึดถืออุดมคติ หรือหลักการที่กำหนดพฤติกรรมระหว่างมนุษย์ในสังคม ในกิจการทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม หมายความว่า

ทางการเมือง : ประชาชนแต่ละคนควรมีส่วนในการกำหนดนโยบายในการปกครองบ้านเมืองในระดับชาติ

ทางเศรษฐกิจ : ประชาชนมีเสรีภาพในการปกครองทางเศรษฐกิจ หรือให้บุคคลได้รับหลักประกันในการดำเนินการทางเศรษฐกิจ หรือได้รับผลตอบแทนทาง เศรษฐกิจที่ได้ลงแรงไป

ทางสังคม : ประชาชนได้รับความยุติธรรมในสังคม ไม่มีการกีดกันระหว่างชนชั้น กลุ่มชน หรือความแตกต่างใด ๆ หรือเกิดระบบอภิสิทธิ์ชนหรือระบบ อุปถัมภ์

ทางวัฒนธรรม : ส่งเสริมค่านิยม แบบแผน หรือประเพณีที่ยึดมั่นในหลักการประนีประนอม การใช้เหตุผล การยอมรับนับถือคุณค่าและศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์ มีความเข้าใจและเห็นประโยชน์ในการร่วมมือกันเพื่อส่วนรวม โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนเพียงฝ่ายเดียว รวมทั้งการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่ชอบธรรมและเหมาะสมกับกาลสมัย ตลอดจนให้ความสำคัญกับสมาชิกที่อยู่ในสังคมเดียวกัน เป็นต้น

ประชาธิปไตยในทางกว้างจึงมีความหมายทั้งในรูปแบบการปกครองและเป็นปรัชญาในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ในแง่ของการปกครองจะเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลที่เกิดขึ้นนี้จึงเป็นเสมือนเครื่องมือในการช่วยให้ประชาชนได้บรรลุจุดหมายปลายทางของสังคมการเมือง นั่นคือความผาสุกของประชาชนทั้งปวง ซึ่งหมายความรวมถึงเสรีภาพ โอกาสและความเจริญของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ดังนี้

เสรีภาพ : ที่บุคคลอาจมีและใช้ได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องสอดคล้องกับหลักการเรื่องความมั่นคง ความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และสวัสดิการของส่วนรวม

โอกาส : โอกาสที่บุคคลจะสามารถดำเนินงานหรือกิจการต่าง ๆ ตามความต้องการ ทุกคนควรจะได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการที่จะพัฒนา ศักยภาพต่าง ๆ ความสามารถของตัวเอง

ความเจริญ : บุคคลมีโอกาสที่จะพัฒนาตัวเอง มีความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านสติปัญญา

ความสามารถและบุคลิกภาพของแต่ละคน และศักดิ์และสิทธิในการปกครองประเทศ หรือการมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจปกครองตัวเอง^{๒๓}

ทัศนะของนักรัฐศาสตร์

บุหงา ทาระพันธ์ กล่าวว่า นักรัฐศาสตร์ส่วนใหญ่ได้แบ่งประชาธิปไตยออกเป็น ๓ ลักษณะ คือ เจริญอุดมการณ์ รูปแบบการปกครอง วิถีชีวิต โดยอธิบายได้ดังนี้

๑. อุดมการณ์หรือปรัชญา (Philosophy) ทฤษฎีหรืออุดมการณ์ทางการเมืองประชาธิปไตยในความหมายนี้มุ่งเน้นไปในเรื่องของความคิด เป็นสภาพทางมโนธรรมทั้งของผู้นำและคนทั่วไป คือทั้งของผู้บริหารประเทศและพลเมืองทั่วไป

๒. รูปแบบการปกครอง (Forms of Government) เป็นการพิจารณาประชาธิปไตยในเชิงโครงสร้างของรัฐบาลแบบประชาธิปไตย เช่น เป็นระบบรัฐสภา เป็นระบบประธานาธิบดี

๓. วิถีชีวิต (Way of life) หมายถึง วิถีชีวิตแห่งการยอมรับเสี่ยงข้างมาก ความมีใจกว้าง การมีขันติธรรม การไม่ใช้ความรุนแรง การเอาใจใส่ในกิจการบ้านเมืองอันเป็นเรื่องการประพฤตินิสัยในสังคม^{๒๔}

๒.๒.๒ หลักการสำคัญของระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย

หลักการของประชาธิปไตยที่สำคัญส่วนมากจะเกี่ยวกับอำนาจสูงสุด สิทธิเสรีภาพ หลักการว่าด้วยเสี่ยงข้างมาก หลักการที่ว่าด้วยความสูงสุดของกฎหมายและหลักประชาธิปไตยสมัยใหม่ ดังนี้

ชรินทร์ สันประเสริฐ ได้กล่าวถึงหลักการที่สำคัญของการปกครองในระบบอบประชาธิปไตย มีหลักการที่สำคัญอยู่ ๔ ประการ ดังนี้

๑. หลักการที่ว่าด้วยอำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน หลักการนี้มีความหมายว่าประชาชนเป็นผู้มีอำนาจในการปกครองตนเอง ในการริเริ่มและตัดสินใจกำหนดความเป็นไปของสังคม ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดตัวผู้นำหรือคณะผู้ปกครองประเทศ ซึ่งการตัดสินใจของประชาชนถือว่าเป็นที่สิ้นสุดเด็ดขาด ในสังคมเล็ก ๆ อย่างสมัยโบราณประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนในการปกครองได้โดยตรง แต่ถ้าเป็นสังคมใหญ่อย่างในปัจจุบันก็จะออกมาในรูปแบบของการปกครองโดยทางอ้อมกล่าวคือจะใช้

^{๒๓} ฉัชชภัทร์ อุ๋นตรงจิตร, รัฐศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), พ.ศ. ๒๕๔๕, หน้า ๑๐๕-๑๐๖.

^{๒๔} บุหงา ทาระพันธ์, “ความเข้าใจเรื่องการเมืองระบบประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนยโสธรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๐, หน้า ๑๒.

ระบบการเลือกตั้งตัวแทนเข้าไปใช้อำนาจแทนประชาชนทั้งหมด อำนาจที่ตัวแทนได้รับนั้นก็คือ อำนาจที่ประชาชนมอบหมายให้ไปดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมของสังคม นั้นเอง ดังนั้น ถ้าตัวแทนของประชาชนละเมิดอำนาจที่ได้รับมอบหมายให้โดยการนำไปใช้เพื่อแสวงหาหรือรักษาผลประโยชน์ส่วนตัวแล้ว ประชาชนย่อมมีสิทธิที่จะเรียกอำนาจดังกล่าวนั้นคืนได้โดยการถอดถอนผู้แทนคนนั้น ๆ ซึ่งอาจจะใช้วิธีการลงประชามติหรือวิธีการอื่นใดตามความเหมาะสม ตรงนี้เท่ากับเป็นการแสดงให้เห็นว่าอำนาจที่แท้จริงย่อมอยู่ที่ประชาชนเท่านั้น การมอบหมายอำนาจให้ผู้แทนไปดำเนินการต่าง ๆ เป็นการมอบให้ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น และที่สำคัญผู้แทนที่ได้รับมอบอำนาจนี้ต้องรับผิดชอบต่อประชาชนตลอดเวลาของการมอบหมายอำนาจ

๒. หลักการที่ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพ หลักการสำคัญเบื้องต้นของระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยอีกประการหนึ่งก็คือการให้สิทธิและเสรีภาพต่าง ๆ แก่ประชาชน ถ้าปราศจากสิ่งนี้แล้วประชาชนก็ไม่สามารถที่จะใช้อำนาจสูงสุดอันเป็นของตนเองได้ ทั้งนี้เนื่องจากประชาธิปไตยได้วางอยู่บนรากฐานของความคิดที่ว่ามนุษย์เป็นสัตว์ที่มีเหตุผลและมนุษย์ไม่อาจจะใช้เหตุผลของตนเองได้ถ้ามนุษย์ไม่มีสิทธิและเสรีภาพ แนวความคิดดังกล่าวนี้ได้ทำให้ประชาธิปไตยกลายเป็นระบบการเมืองการปกครองที่ยกย่องศักดิ์ศรีของมนุษย์ ยอมรับทัศนคติและความคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดจนยินยอมให้มีการแสดงความรู้สึกนึกคิดความเชื่อของคนเรามากมายได้นอกจากนี้ในสังคมประชาธิปไตยย่อมไม่ถือว่าความคิดเห็นหรืออุดมการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดเป็นลัทธิธรรมที่ไม่มีใครจะสามารถคัดค้านได้ การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา หรือการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ต้องเป็นไปโดยเสรีและที่สำคัญจะต้องมีหลักประกันว่าประชาชนสามารถที่จะกระทำการดังกล่าวได้ แต่ทั้งนี้จะต้องไม่เป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของคนอื่น ซึ่งหลักประกันที่ว่านี้ก็คือการมีหลักกฎหมายที่แน่นอนนั่นเอง

๓. หลักการที่ว่าด้วยความสูงสุดของกฎหมาย หลักการข้อนี้เน้นให้ความสำคัญกับกฎหมายในฐานะที่เป็นกฎกติกาในการอยู่ร่วมกันและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคม การใช้กฎหมายเป็นหลักนี้ถือกันว่าเป็นเจตจำนงร่วมกันของประชาชน ทั้งนี้เพราะกฎหมายได้ถูกสร้างขึ้นโดยตัวแทนที่มาจากประชาชน ซึ่งได้แก่สมาชิกรัฐสภาทั้งหมด หลักการที่ว่าด้วยความสูงสุดของกฎหมายนับว่ามีความสำคัญมาก ที่สร้างหลักการนี้ขึ้นมาเพื่อต้องการป้องกันการใช้อำนาจโดยพลการของผู้ปกครอง ถ้าเมื่อใดก็ตามที่ผู้ปกครองสามารถจับกุม คุมขัง ทรมาณ หรือประหารชีวิตประชาชนได้ตามอำเภอใจแล้ว สิทธิและเสรีภาพต่าง ๆ ที่ให้แก่ประชาชนก็ไม่อาจจะมียู่ได้ ประชาชนย่อมไม่สามารถที่จะรวมตัวเป็นสมาคม พูด เขียน พิมพ์ โฆษณา และแสดงความคิดเห็นได้โดยเสรี ครอบงำโดยที่ประชาชนยังถูกคุกคามโดยอำนาจรัฐ

๖. รัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อประชาชนมีสิทธิในการติชมการทำงานของรัฐบาลตลอดเวลา และมีสิทธิที่จะเปลี่ยนแปลงรัฐบาลตามวิธีการที่กำหนดไว้

๗. อำนาจการปกครองประเทศต้องไม่อยู่ในมือของคนคนเดียว หรือกลุ่มกลุ่มเดียวต้องมีการแบ่งอำนาจปกครองประเทศอย่างน้อยในระดับหนึ่ง

๘. รัฐบาลต้องมีอำนาจจำกัด มีการแบ่งและกระจายอำนาจ มีการตรวจสอบและถ่วงดุล หรือคานอำนาจซึ่งกันและกัน

๙. หน้าที่หลักของรัฐบาลคือ การส่งเสริมปัจเจกชน เสรีภาพ ความเสมอภาคและภราดรภาพของพลเมือง

๑๐. การตัดสินใจที่สำคัญต้องเป็นไปตามเสียงข้างมาก โดยคำนึงถึงสิทธิของเสียงข้างน้อย

๑๑. ประชาชนมีความเสมอภาคในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะความเสมอภาคตามกฎหมาย และ ความมีโอกาสเท่าเทียมกันในทุกด้าน ทุกคนมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน ไม่มีผู้ใดมีอภิสิทธิ์เหนือผู้อื่น

๑๒. ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพอย่างกว้างขวาง โดยรัฐบาลให้หลักประกันและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพเหล่านั้นอย่างน้อยก็ในด้านสิทธิขั้นพื้นฐานสำคัญ

๑๓. ประชาชนต้องมีอิสระในการพูด การพิมพ์ การแสดงความคิดเห็น การร่วมชุมนุม การ ตั้งพรรคการเมือง เพื่อให้สามารถมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศได้จริง และอย่างมีข้อมูล ข่าวสาร

๑๔. รัฐบาลต้องใช้หลักการปกครองโดยกฎหมายหรือหลักนิติธรรมไม่ใช่อำนาจตามอำเภอใจ^{๒๖}

รศ.วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ และ รศ.สุชุม นवलสกุล กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการปกครองแบบ ประชาธิปไตยที่นำมาถ่วงถ่วงกันอยู่เสมอ ๆ คือวาทะของท่านอาบราฮัม ลิงคอล์น (Abraham Lincoln) อดีตประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาให้นิยามไว้ว่า “รัฐบาลประชาธิปไตยคือ รัฐบาลของ ประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน” คำกล่าวนี้อาจขยายความได้ดังนี้

รัฐบาลของประชาชน หมายถึงการที่ประชาชนอยู่ในฐานะเป็นเจ้าของรัฐบาล คือมีส่วนร่วมในการกำหนดผู้ที่จะเป็นผู้ปกครอง สามารถเปลี่ยนแปลงผู้ปกครองได้ถ้าผู้ปกครองไม่บริหาร เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยส่วนรวม รัฐบาลของประชาชนอาจขยายความถึงความผูกพัน ของประชาชนที่มีต่อระบอบการปกครอง ความรู้สึกว่าคุณเป็นเจ้าของทำให้เอาใจใส่ในกิจการ บ้านเมือง ใช้สิทธิทางการเมือง เช่น ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น รัฐบาลของประชาชนจะต้องมา จากการสนับสนุนหรือเลือกตั้งของประชาชนนั่นเอง

^{๒๖} อมร รัชชาติ, การศึกษากับพัฒนาประชาธิปไตย, อ้างแล้ว, หน้า ๒๐.

๔. หลักการที่ว่าด้วยเสียงข้างมาก หลักการที่ว่าด้วยเสียงข้างมากพอสรุปได้ ดังนี้

๑. เสียงข้างมากจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาค นั่นก็คือจะต้องถือว่าคนทุกคนมีเสียงเท่ากันคนละหนึ่งเสียงเท่านั้นไม่ว่าเขาเหล่านั้นจะมีสถานภาพทางเศรษฐกิจหรือสังคมแตกต่างกันเพียงใดก็ตาม

๒. ฝ่ายเสียงข้างมากจะต้องยอมรับให้ฝ่ายเสียงข้างน้อยได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือความต้องการของตนด้วย ที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องจากเสียงข้างน้อยวันนี้อาจจะเป็นเสียงข้างมากในวันข้างหน้าได้เช่นเดียวกัน และที่สำคัญก็คือฝ่ายค้านในระบบประชาธิปไตยนั้นย่อมมีความสำคัญเท่า ๆ กับฝ่ายรัฐบาลเสมอ

๓. ถ้ามติของเสียงข้างมากมีความเห็นไปในทางใดแล้วทุกฝ่ายจำเป็นจะต้องยอมรับแม้ว่าจะไม่เห็นพ้องต้องกันด้วยกับมตินั้น ๆ ก็ตาม ที่เป็นเช่นนี้ก็โดยอาศัยสมมติฐานที่ว่าคนส่วนใหญ่คงจะไม่นำพาความเลื่อมเสียมาสู่สังคมส่วนรวม

๔. การใช้เสียงข้างมากจำเป็นจะต้องใช้ด้วยเหตุและผล ไม่ใช่ใช้ด้วยอารมณ์โมหะหรือโทสะหรือในลักษณะที่เรียกว่า พวกมากลากไป

๕. การใช้เสียงข้างมากจะต้องเป็นไปในลักษณะที่ไม่ไปละเมิดสิทธิของเสียงข้างน้อย แต่ถ้าการใช้เสียงข้างมากมุ่งเน้นไปที่การปิดกั้นสิทธิและเสรีภาพของเสียงข้างน้อย หรือใช้เพื่อการปกครองที่เด็ดขาดและละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนแล้ว ลักษณะเช่นนี้ก็คือการปกครองที่เรียกว่าเป็นเผด็จการโดยเสียงข้างมากนั่นเอง^{๒๕}

อมร รัชกาลสัตย์ กล่าวว่า หลักการสำคัญของประชาธิปไตยมีหลายประการ ดังนี้

๑. ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยและเป็นผู้ทรงอำนาจสูงสุด

๒. รัฐบาลได้อำนาจมาจากประชาชนหรือโดยความยินยอมของประชาชน

๓. ในประเทศขนาดใหญ่ที่ใช้ประชาธิปไตยทางอ้อมจะต้องมีการเลือกตั้งผู้แทน และพนักงานของรัฐอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม โดยประชาชนสามารถออกเสียงเลือกตั้งได้โดยอิสระ

๔. สถาบันทางการเมืองที่ทำหน้าที่ในการตัดสินใจทางการเมือง หรือกำหนดนโยบายสาธารณะ ต้องตั้งขึ้นโดยวิธีทางแห่งการแข่งขัน เพื่อให้ได้รับคะแนนเสียงความเห็นชอบของประชาชน

๕. ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศตลอดเวลาโดยกระทำผ่านกลไกต่าง ๆ ได้โดยตรง

^{๒๕} ชรินทร์ สันประเสริฐ, ระบบการเมืองการปกครอง, อ่างแล้ว, หน้า ๑๗๗.

รัฐบาลโดยประชาชน หมายความว่า ประชาชนหรือพลเมืองทุกคนมีสิทธิที่จะเป็นผู้ปกครองถ้าหากได้รับเสียงสนับสนุนจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ การเป็นผู้ปกครองหรือผู้แทนราษฎรต้องไม่ถูกจำกัดให้อยู่ในแวดวงของชนชั้นหรือกลุ่มชนหนึ่งใดโดยเฉพาะ ต้องมีการเปิดโอกาสให้คนทุกคนโดยเท่าเทียมกัน ในทางปฏิบัติแม้ว่าจะมีการกำหนดคุณสมบัติด้วยวิधिบางประการสำหรับผู้จะเข้ามาเสนอตัวทำหน้าที่เพื่อความเหมาะสม แต่การกำหนดหลักเกณฑ์เหล่านั้นไม่ถือว่าเป็นการกีดกันสิทธิของบุคคลที่ปรารถนาจะเป็นผู้ปกครองหรือทำงานให้ปวงชน ถ้าคุณสมบัติที่กำหนดขึ้นนั้นเป็นคุณสมบัติที่ไม่เกินความสามารถที่จะแสวงหาหรือทำให้สำเร็จได้

รัฐบาลเพื่อประชาชน หมายความว่า “รัฐบาลหรือคณะบุคคลที่ขึ้นปกครองประเทศนั้นจะต้องมีจุดประสงค์เพื่อความผาสุกของปวงชน และพยายามที่จะบริหารสังคมให้ดำเนินไปตามวิถีที่กำหนดไว้เพื่อบรรลุถึงจุดหมายนั้น ในระบอบประชาธิปไตยจะต้องมีการกำหนดวาระในการดำรงตำแหน่งของผู้ปกครอง เพื่อจะได้เป็นหลักประกันว่าผู้ปกครองจะต้องปกครองเพื่อประชาชน หากผันแปรจากจุดหมายนี้ ประชาชนจะได้มีโอกาสเปลี่ยนผู้ปกครองผ่านทาง การเลือกตั้งเมื่อวาระของการดำรงตำแหน่งสิ้นสุดลง”^{๒๖}

หลักสำคัญของประชาธิปไตยสมัยใหม่

สุรางค์รัตน์ ดอนเกิด ได้กล่าวถึงประชาธิปไตยสมัยใหม่พอสรุปได้ ๕ ประการ คือ

๑. หลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน (Popular Sovereignty) เพื่อแสดงออกถึงอำนาจในการปกครองของประชาชนโดยแท้จริง ประชาชนจะแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของโดยใช้ อำนาจที่มีผู้แทนของตน อำนาจที่ว่านี้ ตามทัศนะของนักปรัชญาการเมืองหาได้มีแต่อำนาจในการแต่งตั้งคัดสรรผู้แทนของประชาชนไปทำหน้าที่ปกครองเท่านั้น หากแต่ยังรวมไปถึงอำนาจในการถอดถอน (Recall and Revolt) ผู้แทนที่ประชาชนเห็นว่า มิได้ปกครองในทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมหรือ โดยสภาพประการอื่นที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญที่เป็นบทกฎหมายสูงสุดของแต่ละประเทศด้วย ยกตัวอย่างเช่น ในประเทศไทย รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมีบทบัญญัติรับรองอำนาจของประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง สามารถเข้าชื่อกันเพื่อยื่นถอดถอนนักการเมืองที่ทำหน้าที่บริหาร ซึ่งมีพฤติการณ์ร้ายผิดปกติ เป็นต้น

๒. หลักเสรีภาพ (Liberty) ในระบอบประชาธิปไตยนั้น เสรีภาพหมายถึงความถึงความสามารถในการกระทำหรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่บุคคลต้องการ ตราบเท่าที่การกระทำของเขานั้น ไม่ไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น ซึ่งได้รับความคุ้มครองตาม

^{๒๖} รศ.วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ และ รศ.สุขุม นวลสกุล, การเมืองและการปกครองไทย, (กรุงเทพมหานคร : กิจฉันทการพิมพ์, ๒๕๓๐), หน้า ๑๗.

กฎหมายและไม่เป็นการกระทำที่ละเมิดต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม และความมั่นคงของประเทศไทย

๓. หลักความเสมอภาค (Equality) ในระบอบการปกครองแบบนี้ มีสาระสำคัญประการหนึ่งอยู่การเปิดโอกาสให้มนุษย์สามารถเข้าถึงทรัพยากร และคุณค่าต่าง ๆ ของสังคมที่มีอยู่จำกัดอย่างเท่าเทียมกัน บุคคลจะย่อมไม่ถูกกีดกันด้วยสาเหตุแห่งความแตกต่างทางชั้นวรรณะทางสังคมชาติพันธุ์ วัฒนธรรมความเป็นอยู่ฐานะทางเศรษฐกิจหรือด้วยสาเหตุอื่น ซึ่งโดยประการสำคัญแล้วมนุษย์นั้นมีความเท่าเทียมกันแต่พื้นฐานที่จะดำรงชีวิตอยู่อย่างสงบสุขในสังคมและเท่าเทียมกันในเชิงโอกาสในการเต็มเต็มความสมบูรณ์ให้แก่ชีวิตภายใต้กฎหมาย หลักการประการนี้ ได้ถูกนำไปบัญญัติเป็นคดีของกฎหมายว่า บุคคลย่อมเสมอภาคเท่าเทียมกันต่อหน้ากฎหมาย ซึ่งสัมพันธ์กับหลักการในประการถัดไป

๔. หลักการปกครองโดยกฎหมายหรือหลักนิติธรรม (Rule of Law) หลักการนี้ มีขึ้นเพื่อความเพื่อความคุ้มครองแก่ประชาชนทั้งในเรื่องสิทธิเสรีภาพในทรัพย์สิน การแสดงออก การดำรงชีพ เป็นต้น ซึ่งถือเป็นหนึ่งในบรรดาสหิทธิขั้นพื้นฐานทั้งหมดของปัจเจกบุคคล และโดยหลักการนี้ ผู้ปกครองไม่สามารถใช้อำนาจใด ๆ อันละเมิดต่อกฎหมาย กระทำต่อประชาชนได้ ไม่ว่าจะเชิงการลิดรอนเพิกถอนอำนาจของประชาชนด้วยการจำกัดสิทธิเสรีภาพหรือด้วยวิธีการอื่นใด แม้ในทัศนะหนึ่งของนักคิดบางท่าน เช่น แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) ที่ว่า รัฐเป็นองค์กรที่ผูกขาดการใช้อำนาจการปกครองเหนือประชาชนก็ตาม หลักการสำคัญนี้ มักจะถูกบัญญัติไว้ในกฎหมายสูงสุดของรัฐ อาทิ ในรัฐธรรมนูญของประเทศไทย ได้บัญญัติไว้ในหมวดที่ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของปวงชนชาวไทย

๕. หลักการเสียงข้างมาก (Majority Rule) ด้วยเหตุที่การปกครองแบบประชาธิปไตย เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน ดังนั้น การตัดสินใจใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนหมู่มาก ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดตัวผู้ปกครอง การเลือกตั้งผู้แทนของประชาชนเข้าสู่ระบบการเมือง หรือแม้แต่การตัดสินใจในบรรดาภารกิจของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายตุลาการย่อมต้องถือเอาเสียงข้างมากที่มีต่อเรื่องนั้น ๆ เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจทางเลือก ภายใต้เป้าประสงค์ที่จะให้สอดคล้องหรือเป็นตัวแทนที่สะท้อนความต้องการ ข้อเรียกร้องของประชาชนหมู่มาก อย่างไรก็ดีในระบอบประชาธิปไตยนอกเหนือไปจากการยอมรับต่อเสียงข้างมากแล้ว ยังมีหลักคิดให้เคารพให้คุ้มครองเสียงข้างน้อยที่เรียกว่า “Minority Rights” ด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อ

เป็นหลักประกันว่า ฝ่ายเสียงข้างมากจะไม่ใช้วิธีการพวกมากลากไปตามความเห็นหรือกระแสความนิยมบางอย่างเกินกว่าความเหมาะสม^{๒๔}

๒.๒.๓ รูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย

รูปแบบการปกครอง ผู้วิจัยมุ่งจะกล่าวถึงรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยและรูปแบบการเมืองการปกครองตามลักษณะบุคคล

รูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย สามารถแบ่งรูปแบบการปกครองได้เป็น ๓ ระบบ คือ ระบบรัฐสภา (Parliamentary System) ระบบประธานาธิบดี (Presidential System) และระบบกึ่งรัฐสภากึ่งประธานาธิบดี (Semi-parliamentary system} semi-presidential system)

ระบบรัฐสภา (parliamentary system)

การปกครองระบบรัฐสภา เป็นการปกครองที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ ๑๗ ซึ่งเป็นผลมาจากการการช่วงชิงอำนาจระหว่างกษัตริย์กับสภาที่ประเทศอังกฤษ ประเทศอังกฤษจึงถือได้ว่าเป็นต้นแบบของรูปแบบรัฐบาลแบบนี้ รัฐสภาในประเทศอังกฤษสมัยนั้นถูกจัดตั้งขึ้นในสมัยที่พระมหากษัตริย์ยังคงอำนาจเด็ดขาดอยู่ รัฐสภาอังกฤษขณะนั้นเป็นสภาที่รวมของชนชั้นต่าง ๆ ซึ่งเปิดโอกาสให้คนธรรมดาที่เป็นสามัญชนเข้าไปนั่งในรัฐสภาด้วย รัฐสภาจึงเป็นสถาบันทางการเมืองเพียงแห่งเดียวที่คนธรรมดาจะเข้าไปมีบทบาททางการเมืองได้ รัฐสภาจึงเป็นสถาบันของประชาชน ก็คือรัฐสภาได้เข้ามามีบทบาทควบคุมการใช้อำนาจของกษัตริย์รวมทั้งการปฏิบัติงานของคณะรัฐมนตรีอีกด้วย

หลักการสำคัญของการปกครองระบอบรัฐสภา คือ ตำแหน่งประมุขของประเทศ ผู้แทนของประชาชน คณะรัฐบาลและการคงอยู่ของรัฐบาล ดังนี้

๑. ตำแหน่งประมุขของประเทศแยกออกจากตำแหน่งบริหาร ในระบบรัฐสภานี้ ประมุขของประเทศมีหน้าที่ในฐานะประมุขเพียงอย่างเดียว ไม่มีบทบาทหรืออำนาจในการบริหาร ประมุขของประเทศนี้จะมาจากการสืบเชื้อสายตามราชวงศ์ของระบบกษัตริย์ก็ได้ หรืออาจจะเป็นคนธรรมดาที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็นประมุขตามกำหนดเวลาใดเวลาหนึ่งก็ได้ ประมุขของรัฐจะมาทำหน้าที่เป็นประธานในพิธีการ (ceremonial) ของรัฐ เป็นผู้รับรองทูตต่างประเทศ หรือลงนามประกอบกฎหมายต่าง ๆ

^{๒๔} สุรางค์รัตน์ คอนเกิด, “ปัจจัยที่ทำให้ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดยศโยธรมีส่วนร่วมในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง”, สารนิพนธ์ศาสตราจารย์มหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๘.

๒. ตัวแทนของประชาชนทำหน้าที่นิติบัญญัติ จากการที่รัฐสภาเป็นสถาบันที่เป็นตัวแทนของประชาชน ตามหลักการนี้แล้วรัฐสภาจึงมีอำนาจสูงสุด ถึงกับมีการกล่าวกันในประเทศอังกฤษว่า รัฐสภาของอังกฤษเป็นสถาบันที่มีอำนาจสูงสุดในประเทศอังกฤษว่า รัฐสภาของอังกฤษเป็นสถาบันที่มีอำนาจสูงสุดในประเทศ รัฐสภามีอำนาจที่จะไม่ไว้วางใจรัฐบาลได้เพราะรัฐสภาจะเป็นผู้เลือกรัฐบาลขึ้นมาทำหน้าที่บริหาร เมื่อถึงเวลาที่รัฐสภาไม่ไว้วางใจรัฐบาล รัฐบาลจึงต้องออกจากตำแหน่ง แต่ในขณะที่เดียวกันคณะรัฐมนตรีหรือรัฐบาลก็มีสิทธิที่จะยุบสภาได้ ซึ่งถือเป็น “การล้างไพ่” คือล้มทั้งฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติไปในตัว เป็นการคืนอำนาจให้แก่ประชาชนอย่างไรก็ตาม สิ่งที่เกิดขึ้นจริง ๆ ในระบบรัฐสภานี้ก็คือ การที่คณะรัฐมนตรีหรือรัฐบาลต่างหากที่ดูเหมือนว่าจะมีอำนาจที่แท้จริง ทั้งในทางบริหารและนิติบัญญัติ ทั้งนี้เพราะคณะรัฐมนตรีมักจะคุมเสียงข้างมากในพรรคการเมืองของรัฐสภา ด้วยเหตุนี้หากนักการเมืองในพรรคการเมืองทางฝ่ายรัฐบาลมีความสามัคคีไม่แตกแถว อำนาจของรัฐบาลก็จะมีคามมั่นคงสูงมาก

๓. คณะรัฐบาลมาจากรัฐสภา หลักการที่สำคัญอีกประการหนึ่งของรัฐบาลรูปแบบนี้คือ คณะรัฐมนตรีส่วนใหญ่ต้องมาจากสมาชิกรัฐสภาเพราะถือว่าสมาชิกรัฐสภามาจากประชาชน ดังนั้น นายกรัฐมนตรีจึงต้องเป็นตัวแทนจากประชาชนด้วย สำหรับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันเรากำหนดได้ว่า นายกรัฐมนตรีและรัฐบาลจะทำหน้าที่สอดคล้องประสานและรับผิดชอบร่วมกัน (collective responsibility) ในการบริหารประเทศ ดังนั้นนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้นำของฝ่ายบริหารจึงเป็นผู้นำของพรรคการเมืองในรัฐสภาในขณะเดียวกันไปด้วย

๔. การคงอยู่ของรัฐบาลขึ้นอยู่กับความไว้วางใจของรัฐสภา กล่าวคือถ้ารัฐสภาไม่รับรองนโยบายของคณะรัฐมนตรีชุดใด คณะรัฐมนตรีชุดนั้นก็จะต้องลาออกจากตำแหน่งหรือยุบสภาเพื่อให้มีการจัดเลือกตั้งใหม่อีกครั้งหนึ่ง และการที่คณะรัฐมนตรีจะคงอยู่หรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของประชาชนในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ดังนั้นการปกครองในรูปแบบนี้จึงถือได้ว่า องค์การนิติบัญญัติมีอำนาจสูงสุด ตามหลักปรัชญาที่ว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย โดยมีตัวแทนไปควบคุมการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น

ระบบประธานาธิบดี (Presidential system)

รูปแบบรัฐบาลระบบประธานาธิบดีเกิดขึ้นที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นแห่งแรก โดยผู้นำของสหรัฐอเมริกาในขณะนั้นได้พัฒนาระบบการปกครองแบบประธานาธิบดีนี้ขึ้น ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้ใครมีโอกาสได้อำนาจมากเกินไป ระบบประธานาธิบดี ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการแบ่งอำนาจประมุขของรัฐ ฝ่ายบริหาร รัฐมนตรี หลักการคานอำนาจ บทบาทของวุฒิสภาและอำนาจตุลาการ ดังนี้

๑. มีการแบ่งแยกอำนาจ (separation of powers) ได้แก่การแยกอำนาจหน้าที่ฝ่ายบริหารกับนิติบัญญัติ หลักการที่สำคัญของการแบ่งแยกอำนาจ ได้แก่ ประชาชนที่เลือกมาจากรัฐธรรมนูญเป็นผู้สรรหาและแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี โดยผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภา รัฐมนตรีจะไม่สามารถเป็นสมาชิกรัฐสภาได้ ตรงนี้จะเห็นได้ว่าตรงข้ามกับระบบรัฐสภาที่สมาชิกรัฐสภาเป็นกลุ่มเดียวกับรัฐบาล

๒. ประมุขของรัฐและประมุขของฝ่ายบริหารเป็นคนๆ เดียวกันระบบนี้กำหนดให้หัวหน้าฝ่ายบริหารได้แก่ประธานาธิบดีเพียงคนเดียวเท่านั้น เพราะประธานาธิบดีเป็นบุคคลที่ได้รับเลือกตั้งมาจากประชาชนทั้งประเทศ ทำให้ประธานาธิบดีมีอำนาจในการบริหารประเทศอย่างมากและได้รับความเคารพจากประชาชนในฐานะประมุขของประเทศอีกด้วย

๓. ฝ่ายบริหารเป็นอิสระต่อการควบคุมของรัฐสภา เนื่องจากรูปแบบการปกครองนี้มีลักษณะของการแยกอำนาจระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ ดังนั้นประธานาธิบดีจึงเป็นอิสระจากการควบคุมของรัฐสภา รัฐสภาไม่มีอำนาจลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาล

๔. รัฐมนตรีต้องรับผิดชอบโดยตรงต่อประธานาธิบดี เนื่องจากประธานาธิบดีเป็นประมุขของฝ่ายบริหารแค่เพียงผู้เดียว จึงหมายความว่าประธานาธิบดีมีอำนาจในการแต่งตั้งถอดถอนรัฐมนตรีได้ รัฐมนตรีในระบบประธานาธิบดีไม่ต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภา ดังนั้นพวกเขาจึงไม่จำเป็นต้องไปร่วมประชุมรัฐสภา เพื่อตอบกระทู้ถามจากรัฐสภาแต่ประการใด

๕. ใช้หลักการคานอำนาจ (Valance of power) เนื่องจากทั้งประธานาธิบดีและรัฐสภาต่างได้รับเลือกตั้งมาจากประชาชน ดังนั้นจึงมีการแบ่งแยกอำนาจกันอย่างเด็ดขาดทั้งฝ่ายนิติบัญญัติบริหาร และตุลาการ โดยใช้วิธีการตรวจสอบอำนาจซึ่งกันและกัน (check of Power) ทั้งนี้เพื่อให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งใช้อำนาจมากเกินไปกว่าที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ หลักการคานอำนาจก็คือประธานาธิบดีมีอำนาจในการใช้สิทธิยับยั้ง (Veto) ตามรัฐธรรมนูญ โดยการไม่ลงนามในกฎหมายที่เสนอโดยฝ่ายนิติบัญญัติในขณะที่รัฐสภามีอำนาจลบล้างสิทธิยับยั้งดังกล่าวของประธานาธิบดีได้ด้วย ทั้งนี้โดยการลงคะแนนรอบสองซึ่งหากคะแนนเสียงของสมาชิกสภาทั้งสองเห็นด้วยคะแนน ๒ ใน ๓ ก็จะได้ว่ากฎหมายนั้นมีผลบังคับใช้ได้ นอกจากนี้รัฐสภามีอำนาจอย่างหนึ่งที่จะกล่าวโทษประธานาธิบดีได้ อำนาจที่จะกล่าวโทษนั้นเรียกว่า อิมพีชเมนต์ (impeachment) โดยการอิมพีชเมนต์นั้นต้องมีคะแนน ๒ ใน ๓ ของรัฐสภา และขั้นตอนสุดท้าย วุฒิสภาจะเป็นผู้ปลด (removal) ตำแหน่งประธานาธิบดี ซึ่งใช้คะแนน ๑ ใน ๓ ของจำนวนวุฒิสมาชิก

๖. บทบาทของวุฒิสภา (senate) มีอำนาจในการให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร เช่น รัฐมนตรี หรือเอกอัครราชทูตตามที่ประธานาธิบดีเสนอมา หากวุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบก็จะดำรงตำแหน่งใด ๆ ไม่ได้

๗. อำนาจตุลาการ สำหรับตำแหน่งผู้พิพากษานั้น อำนาจในการแต่งตั้งเป็นของประธานาธิบดี โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อนตุลาการ โดยเฉพาะศาลสูง (supreme court) มีอำนาจชี้ขาดว่ากฎหมายฉบับใดที่ฝ่ายนิติบัญญัติออกมานั้นขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติไปค้ำในตัวเอง ซึ่งหากกฎหมายที่ออกโดยฝ่ายนิติบัญญัตินั้นขัดกับหลักรัฐธรรมนูญ กฎหมายฉบับนั้นก็เป็นอันตกไป

ระบบกึ่งรัฐสภา หรือกึ่งประธานาธิบดี (semi-parliamentary system, semi-presidential system)

ณัชภัทร์ อุ่นตรงจิตร ได้กล่าวว่า ระบบกึ่งรัฐสภากึ่งประธานาธิบดีนี้พัฒนาขึ้นมาจากประเทศฝรั่งเศสในช่วงที่มีความวุ่นวายทางการเมือง จนถึงกับการให้อำนาจแก่ประธานาธิบดี รัฐสภาและนายกรัฐมนตรีได้ ดังนี้

๑. ประธานาธิบดีมีอำนาจเด็ดขาด เนื่องจากประธานาธิบดีได้รับการเลือกตั้งมาจากประชาชนโดยตรง ประธานาธิบดีจึงมีอำนาจสูงสุด เป็นผู้แต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและฝ่ายบริหารด้วย ประธานาธิบดีในระบบกึ่งรัฐสภา กึ่งประธานาธิบดีจึงมีความแตกต่างจากระบบประธานาธิบดีคือ ประธานาธิบดีในระบบประธานาธิบดีมีอำนาจบริหาร แต่ประธานาธิบดีในระบบกึ่งรัฐสภา กึ่งประธานาธิบดีจะจัดสรรอำนาจในการบริหารประเทศให้แก่นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี ด้วยเหตุนี้ประธานาธิบดีจึงมีอำนาจทางการเมือง ส่วนนายกรัฐมนตรีมาทำหน้าที่ผู้จัดการบริหาร (managing director) จึงมีอำนาจในการบริหารงาน แต่อำนาจในการอนุมัติ ตัดสินใจ ลงนามในกฎหมาย ยังคงอยู่ที่ประธานาธิบดี

๒. รัฐสภามีอำนาจนิติบัญญัติและบริหารบางส่วน อำนาจของรัฐสภาในระบบกึ่งรัฐสภา กึ่งประธานาธิบดีอยู่ตรงกลางระหว่างระบบรัฐสภาและระบบประธานาธิบดี กล่าวคือ มีอำนาจมากกว่าระบบประธานาธิบดี แต่มีอำนาจน้อยกว่าระบบรัฐสภา ที่กล่าวว่ามีอำนาจมากกว่าระบบประธานาธิบดีคือ นอกจากรัฐสภามีอำนาจนิติบัญญัติแล้ว ยังมีอำนาจบริหารอีก คืออำนาจในการควบคุมการทำงานของคณะรัฐมนตรี แต่ที่ว่ามีอำนาจน้อยกว่าระบบรัฐสภา ก็คือ ในระบบรัฐสภานั้น รัฐบาลมาจากรัฐสภา ดังนั้นการคงอยู่ของรัฐบาลจึงขึ้นอยู่กับความไว้วางใจของรัฐสภา

๓. นายกรัฐมนตรีต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภาและประธานาธิบดี เนื่องจากนายกรัฐมนตรีได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารจากประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรีจึงต้องรับผิดชอบต่อประธานาธิบดี และในขณะเดียวกันจะต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภาด้วย ด้วยเหตุนี้ นายกรัฐมนตรีจึงมีภาระที่ต้องขึ้นอยู่กับ ๒ องค์กร ทั้ง ๒ องค์กรสามารถปลดนายกรัฐมนตรีออกได้ นอกจากนี้

นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีอาจจะเข้าร่วมการประชุมในรัฐสภาได้ แต่ไม่มีสิทธิในการออกเสียง^{๒๘}

รูปแบบการเมืองการปกครองตามลักษณะบุคคล

รศ.วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ และ รศ.สุชุม นवलสกุล ได้กล่าวถึงรูปแบบการเมืองการปกครอง ตามลักษณะบุคคลผู้เข้ามาดำเนินการบริหารนั้นว่ามีทั้งการปกครองโดยบุคคลคนเดียว โดยคณะบุคคล และโดยเสียงข้างมาก ดังนี้

๑. การปกครองโดยคน ๆ เดียว หมายความว่า อำนาจอธิปไตยอยู่กับบุคคลเพียงคนเดียวซึ่งอยู่ในฐานะเป็นอธิปัตย์ที่สามารถวางกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้ตามลำพัง อำนาจสูงสุดในการปกครองเป็นของคน ๆ เดียว แม้ว่าบุคคลนั้นมอบให้องค์กรอื่นทำหน้าที่แทนก็ตาม แต่สิทธิขาดและอำนาจสูงสุดเป็นของบุคคลนั้นอยู่ รูปแบบการปกครองที่อำนาจอธิปไตยอยู่ที่คน ๆ เดียวนี้ ได้แก่ ราชาธิปไตย และทูลนาธิปไตย หากจุดมุ่งหมายเป็นไปเพื่อความสมบูรณ์พูนสุขของราษฎรเรียกว่า ราชาธิปไตย หากจุดมุ่งหมายเป็นไปในทางบำรุงสุขเฉพาะผู้ปกครองหรือพรรคพวกเรียกว่า ทูลนาธิปไตย

๒. การปกครองโดยคณะบุคคล หมายความว่า บุคคลคณะหนึ่งสามารถวางกฎเกณฑ์หรือบริหารประเทศได้ตามที่กลุ่มตนปรารถนา บางครั้งกลุ่มบุคคลนั้นอาจจะไม่เป็นผู้บริหารเอง อาจมอบให้บุคคลอื่นทำหน้าที่แทน แต่กลุ่มบุคคลนั้นสามารถควบคุมหรือบงการทิศทางการบริหารได้ ก็ต้องถือว่าอำนาจอธิปไตยอยู่ในกลุ่มบุคคลนั้น แบบการปกครองจะเป็นแบบใดแบบหนึ่งระหว่าง อภิชนาธิปไตยกับคณาธิปไตยขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย หากจุดมุ่งหมายเป็นไปเพื่อความสมบูรณ์พูนสุขของราษฎรเรียกว่า อภิชนาธิปไตย หากจุดมุ่งหมายเป็นไปเพื่อบำรุงสุขเฉพาะผู้ปกครองหรือพรรคพวกเรียกว่า คณาธิปไตย

๓. การปกครองโดยคนทั้งหมดหรือเสียงส่วนใหญ่ หรือประชาชนเป็นรากฐานของอำนาจ รู้จักกันในนามประชาธิปไตย หมายความว่า ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย บุคคลใดจะเป็นผู้ปกครองต้องได้รับความเห็นชอบและยินยอมจากประชาชน นโยบายการปกครองประเทศต้องสอดคล้องกับความต้องการขอประชาชนส่วนใหญ่ แต่ประชาธิปไตยที่แท้จริงต้องเป็นการปกครองที่เป็นประโยชน์ต่อคนส่วนมาก^{๒๙}

ในการวิจัยทัศนคติที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ผู้วิจัยจะกล่าวถึงเฉพาะการปกครองระบอบประชาธิปไตยเท่านั้น เนื่องจากมีสาระเกี่ยวกับการวิจัย

^{๒๘} รัชชภัทร์ อุ้นตรงจิตร, รัฐศาสตร์, อ้างแล้ว, หน้า ๑๑๑.

^{๒๙} รศ.วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐและรศ.สุชุม นवलสกุล, การเมืองและการปกครอง, อ้างแล้ว, หน้า ๔.

๒.๒.๔ แนวความคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง

ความเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อีกส่วนหนึ่ง นอกเหนือจากต้องมีการดำเนินการที่มุ่งส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจและกระตุ้นให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อชุมชนแล้ว ยังต้องมุ่งส่งเสริมให้เกิดค่านิยมและวัฒนธรรมในทางการเมืองของประชาชนที่ดีอีกด้วย วัฒนธรรมทางการเมืองครอบคลุมถึงทัศนคติของประชาชนที่มีผลต่อระบบ

ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมือง

แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง ผู้วิจัยมุ่งจะกล่าวถึง ความหมายวัฒนธรรมทางการเมือง และแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดังนี้

วัฒนธรรมทางการเมืองมีผู้ให้ความหมายได้หลายทัศนะพอสรุปได้ดังนี้

พัทธา สายหู กล่าวว่า วัฒนธรรมทางการเมืองมีผู้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะพอสรุปได้ดังนี้

วัฒนธรรมทางการเมืองมาจากคำว่า วัฒนธรรม กับคำว่า การเมือง โดยทั่วไปวัฒนธรรมหมายถึง พฤติกรรมหรือแบบแผนของการดำรงชีวิตของกลุ่มมนุษย์ของสังคมใดสังคมหนึ่งก่อนที่จะเป็นแบบอย่างขึ้นมาได้ต้องมีการเรียนรู้ การประพฤติปฏิบัติที่ได้รับการสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่งคล้อยตามกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน จนปรากฏเป็นแบบแผนที่ได้ชัดเจนแน่นอน วัฒนธรรมเน้นที่ระบบความเชื่อ ความคิด ค่านิยม ตลอดจนทัศนคติของคนในสังคมนั้น ๆ วัฒนธรรมทางการเมือง จึงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมทางสังคมของมนุษย์ที่เป็นเรื่องของระบบความเชื่อ ความรู้สึก ค่านิยม ทัศนคติ แนวคิดและพฤติกรรมที่บุคคลในสังคมมีระบบการเมืองและต่อส่วนต่าง ๆ ของระบบการเมือง^{๑๑}

โชคชัย สินสุภรัตน์ กล่าวว่า Gabriel A. Almond ผู้บุกเบิกผู้หนึ่งทางวิชารัฐศาสตร์ เป็นผู้ริเริ่มใช้คำว่า “วัฒนธรรมทางการเมือง” (Political Culture) เพื่ออธิบายแบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคมต่าง ๆ Almond ได้อธิบายว่า “วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง แบบแผน ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติที่มีต่อระบบการเมือง และต่อส่วนต่าง ๆ ของระบบการเมือง”^{๑๒}

^{๑๑} พัทธา สายหู, การใช้แบบความคิดเรื่องวัฒนธรรมในการพัฒนาประเทศ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๑), หน้า ๒๕.

^{๑๒} โชคชัย สินสุภรัตน์, “วัฒนธรรมทางการเมืองของชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพฤกษ์จังหวัดน่าน”, การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๒, หน้า ๘.

ประสงค์ วงศ์พูนพาน กล่าวว่า Almond และ Verba ชี้ให้เห็นว่าเป็นการยากที่จะชี้ให้เห็นว่า ในสังคมต่าง ๆ ประชาชนทั้งประเทศมีวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบใดแบบหนึ่ง โดยเฉพาะ ทั้งนี้เพราะประชาชนในสังคมต่าง ๆ มักมีความแตกต่างกันในเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของบุคคลเหล่านี้ด้วย Almond และ Verba สามารถประมวลได้ใน ๓ ประเด็น

๑. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบผสมแบบไพร่ฟ้า (Parochial Subject Political Culture) เป็นรูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองที่ประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับอำนาจของผู้นำ เช่น เผ่า (Tribe) หมู่บ้าน (Village) หรือเจ้าของที่ดิน (Feudal Authority) แต่ประชาชนได้พัฒนาความจงรักภักดี ไปสู่ระบบการเมืองที่มีขอบเขตที่กว้างขวางกว่าเผ่า หมู่บ้าน และเจ้าของที่ดิน โดยยอมรับอำนาจของรัฐบาลกลางให้อยู่เหนือกว่าแต่ประชาชนก็ยังไม่สนใจที่จะเรียกร้องสิทธิทางการเมืองหรือในกรณีที่ได้รับสิทธิทางการเมืองแล้วก็ตาม ก็ยังไม่สนใจใยดีกับสิทธินั้น รวมถึงไม่คิดว่าตนจะมีบทบาทหรืออิทธิพลต่อระบบการเมือง กล่าวคือ ประชาชนยังคงความเป็นอยู่แบบดั้งเดิม แต่ไม่ยอมรับอำนาจเด็ดขาดของหัวหน้าเผ่าอย่างเคร่งครัด กลับหันมายอมรับระเบียบกฎหมายของรัฐบาลกลาง

๒. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมแบบมีส่วนร่วม (Subject Participant Political Culture) เป็นแบบที่ประชาชนบางส่วนมีความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง โดยคิดว่าตนเองมีบทบาทและมีอิทธิพลที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ จึงเกิดการเรียกร้องสิทธิทางการเมืองขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ยังมีประชาชนอีกบางส่วนยังคงเมินเฉยและไม่สนใจที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง กล่าวคือ วัฒนธรรมทางการเมืองรูปแบบนี้ ในระยะแรกอาจทำให้ระบบการเมืองไม่มั่นคง แต่หากดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง จะมีอิทธิพลให้กลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า หรือแบบอำนาจนิยม เปลี่ยนท่าทีและทัศนคติ หันมาสนใจและเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในที่สุด

๓. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบผสมแบบมีส่วนร่วม (Parochial Participant Political Culture) เป็นรูปแบบที่ปรากฏอยู่ในประเทศเกิดใหม่และเป็นปัญหาในการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมือง กล่าวคือ ประชาชนในประเทศเหล่านี้ส่วนมากจะมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ แต่จะถูกปลุกเร้าในเรื่องผลประโยชน์ทางเชื้อชาติ ศาสนา ทำให้การพยายามเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตน อาจนำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมืองได้ โดยกลุ่มชนหนึ่งอาจมีแนวคิดเอนเอียงไปทางอำนาจนิยม ในขณะที่อีกกลุ่มหนึ่งอาจเอนเอียงไป

ทางประชาธิปไตยลักษณะความขัดแย้งนี้ทำให้โครงสร้างทางการเมืองไม่อิงอยู่ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง^{๓๓}

สำหรับประเทศไทย ค่านิยมหรือวัฒนธรรมในทางการเมืองได้รับอิทธิพลจากค่านิยมหรือวัฒนธรรมทางสังคม ที่สำคัญก็คือ วัฒนธรรมในเรื่องของระบบอุปถัมภ์ หมายถึง แนวปฏิบัติด้านความสัมพันธ์ของสมาชิกสังคมในเชิงแนวดิ่ง ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจลดหลั่นเป็นความสัมพันธ์ที่ผู้น้อยจะต้องให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่ โดยผู้ใหญ่มักจะให้การอุปถัมภ์ต่อผู้น้อย แนวความคิดทางสังคมดังกล่าว ได้ส่งผลมาถึงพฤติกรรมทางการเมือง ซึ่งส่งผลต่อการกำหนดรูปแบบพฤติกรรมในการซื้อสิทธิขายเสียงของไทย ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่ฝังรากลึกในสังคมไทย นับว่ามีส่วนเกื้อหนุนให้เกิดการคงไว้ซึ่งระบบอำนาจนิยม

แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ปรากฏโดยทั่วไปจะเห็นได้จากลักษณะของผู้มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมีดังนี้

๑. มีจิตใจต้องการการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย คือ มีความต้องการให้มีการปกครองแบบประชาธิปไตยมากกว่าการปกครองรูปแบบอื่น

๒. มีความเชื่อและยึดมั่นในคุณค่าและศักดิ์ศรีของบุคคล การปกครองแบบประชาธิปไตยเกิดจากการที่คนในสังคมมองโลกในแง่ดี ยอมรับความเสมอภาค มีความสามารถปกครองตนเองได้ เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นทั้งการพูด การเขียน การแสดงความคิดเห็น มีความอดกลั้นอดทน ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของบุคคลอื่น

๓. เคารพกติกาการปกครองแบบประชาธิปไตย ยึดมั่นในเสียงข้างมาก คุ่มครองและรับฟังความคิดเห็นของเสียงข้างน้อย ปฏิบัติตามมติของเสียงส่วนใหญ่เพื่อผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ คุ่มครองเสียงส่วนน้อย ทุกคนย่อมได้รับการปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอภาคและยุติธรรมตามกฎหมาย

๔. สนใจการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง หมั่นติดตามข่าวสารของบ้านเมือง การอภิปรายปัญหาบ้านเมือง การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง พยายามเข้ามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐบาล

๕. มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตน ทุกคนย่อมต้องเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด เพราะการปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นการปกครองโดยกฎหมาย ทุกคนมีสิทธิ

^{๓๓} ประสงค์ วงศ์พูนาน, “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลของบุคลากร โรงพยาบาลหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น”, สารนิพนธ์ศาสตราจารย์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย), ๒๕๔๕, หน้า ๑๔-๑๕.

และหน้าที่ในฐานะพลเมืองของรัฐ การปฏิบัติหน้าที่เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมนับว่าเป็นการทำหน้าที่พลเมืองดี

๖. มองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจผู้อื่น เชื่อมมั่นในตัวเจ้าหน้าที่หรือสถาบันทางราชการ เนื่องจากระบบประชาธิปไตยเกิดจากการมองโลกในแง่ดี การอยู่ร่วมกันต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจ แม้ความคิดเห็นจะแตกต่างกันก็ย่อมต้องอาศัยความไว้วางใจซึ่งและกัน

๗. รู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ การวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติหน้าที่ของสถาบันการเมือง การใช้อำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหารและกลไกของราชการย่อมต้องถูกตรวจสอบควบคุม ด้วยวิธีการประชาธิปไตยเพื่อป้องกันมิให้มีการใช้อำนาจในทางมิชอบ^{๑๔}

๒.๒.๕ บุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

การดำเนินวิถีชีวิตประชาธิปไตยหรือพฤติกรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยจะเน้นความสำคัญของบุคคลในฐานะที่เป็นเอกัตถะบุคคล ที่เป็นสมาชิกของกลุ่ม และในฐานะที่เป็นสมาชิกในชาติ ซึ่งจำเป็นต้องมีจิตใจเป็นประชาธิปไตย ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ส่วนมากเกี่ยวกับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย วิถีชีวิตและการปฏิบัติตนตามแบบประชาธิปไตย ดังนี้

บุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

บุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยหรือปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองที่จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้รับการบ่มเพาะ กล่อมกลามาแต่กำเนิด และเจริญเติบโตในสังคมระบบประชาธิปไตยในขณะเดียวกันประชาธิปไตยจึงกลายเป็นนิสัยของตน ของคนอื่นตลอดถึงชุมชน ค่านิยม ดังนี้

๑. ต่อตนเอง เป็นผู้ที่มีการพิจารณาถึงตนเอง มีความเชื่อมั่นในคุณค่าและเกียรติภูมิของตนเอง
๒. ต่อผู้อื่น เป็นผู้ที่มีการพิจารณาถึงผู้อื่น มีความเชื่อมั่นในคุณค่าและเกียรติภูมิของผู้อื่น
๓. ต่อผู้มีอำนาจ เป็นผู้ที่มีการพิจารณาถึงผู้มีอำนาจ มีความเชื่อมั่นในความเป็นตัวของตัวเองของบุคคลและพยายามที่จะทำตัวห่างจากผู้มีอำนาจ หรือแม้กระทั่งไม่เชื่อถือในการมีอำนาจเต็มที่

^{๑๔}บุหงา ทาระพันธ์, “ความเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนยโสธรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, อ้างแล้ว, หน้า ๒๘.

๔. ต่อชุมชน เป็นผู้ที่มีการพิจารณาถึงชุมชนมีความเปิดเผยไม่มีลับลมคมใน พร้อมทั้งจะยอมรับความแตกต่างในชุมชน และเต็มใจที่จะประนีประนอมพร้อมที่จะรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

๕. ต่อค่านิยม เป็นผู้ที่มีการพิจารณาถึงค่านิยม เป็นผู้ที่ไฝ่หาค่านิยมหลายอย่างแทนที่จะติดอยู่กับความเชื่ออันใดอันหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียว มีลักษณะเป็น ผู้ที่มีความโน้มเอียงที่จะร่วมแบ่งปันไม่ว่าทุกข์หรือสุข มากกว่าที่จะขู่เข็ญ หรือผูกขาดในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

การที่ประชาชนจะดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตยได้ ต้องมีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย รู้จักสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่และแนวทางในการปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตย ขณะที่อุดมการณ์ประชาธิปไตยจะเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตประชาชน ซึ่งประชาชนจะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับวินัยเพื่อปฏิบัติต่อสังคมตามกฎหมายของสังคมได้

ลักษณะดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยนั้น บุคคลต้องมีความเคารพซึ่งกันและกัน มีการแบ่งปัน มีความเชื่อมั่นในวิธีการทางปัญญา การอยู่ร่วมกันเป็นการควบคุมทางสังคม บุคคลต้องทำตามกฎเกณฑ์ของสังคมเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม รวมทั้งตนเองด้วย การอยู่ร่วมกันภายใต้กฎกติกาทำให้ชีวิตมีความหมาย ขณะเดียวกันทุกคนก็เป็นผู้ออกกฎและรักษากฎ ดังนั้น การควบคุมการกระทำของแต่ละบุคคล จะมีผลกระทบต่อสถานการณ์ส่วนรวม ซึ่งทุกคนเกี่ยวข้อง แบ่งปัน ร่วมมือและมีปฏิสัมพันธ์กัน แต่ละบุคคลจึงไม่รู้สึกรู้ว่าเขาเป็นนายของคนอื่น หรือตัดสินใจปฏิบัติสิ่งใดที่มาจากอำนาจของผู้ที่เหนือกว่า ซึ่งในทางตรงกันข้ามแต่ละคนจะเป็นผู้ที่บังคับหรือลงโทษตนเอง

วิถีชีวิตตามแบบประชาธิปไตย

การที่ประเทศใดหรือสังคมใดจะเป็นประชาธิปไตยได้นั้น ไม่ใช่เพียงแต่ว่ามีระบบการเมืองเป็นประชาธิปไตยเท่านั้นเป็นใช้ได้ ความจริงแล้วกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยและ อุปนิสัยของคนในสังคมและวิถีดำเนินชีวิตประจำวันต้องมีลักษณะเป็นประชาธิปไตยด้วยจึงจะมีส่วนช่วยเหลือเลี้ยงระบบประชาธิปไตยทางการเมืองให้ไพบูรณ์ย่ดาวไปได้และวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยมีลักษณะพอสรุปได้ ดังนี้

๑. เคารพเหตุผลมากกว่าบุคคล คนในสังคมประชาธิปไตยจะต้องเป็นผู้ที่เคารพเหตุผลมากกว่าตัวบุคคลคือ ไม่ศรัทธาในบุคคลใดถึงขั้นบูชาบุคคล ไม่ว่าคน ๆ นั้นจะคิดอ่านหรือมีทรศนะอย่างไรเป็นเห็นดีเห็นงามว่าถูกต้องไปเสียหมด จะต้องยอมรับว่าคนทุกคนมีสติปัญญาและเหตุผลในวงจำกัด อาจจะมีทรศนะที่ถูกต้องในเรื่องหนึ่งและไม่ถูกต้องอีกเรื่องหนึ่งได้ จะต้องไม่เคร่งครัดเรื่องระบบอาวุโสมากนัก ผู้ที่อาวุโสจะต้องมีการรับฟังผู้ที่เยาว์กว่าบ้าง อย่างถ้อยว่า “อาบน้าร้อนมาก่อน” แล้วต้องถูกกว่าเสมอไป เพราะในบางครั้งความคิดที่ดีอาจเป็นของทุกฝ่ายเพื่อค้นหา

เหตุผลและความถูกต้องที่แท้จริงนั่นเอง เพราะเหตุผลเท่านั้นที่จะจรรโลงให้ประชาธิปไตยดำเนินไปได้ ประชาธิปไตยเชื่อว่ามนุษย์เป็นสัตว์ที่มีเหตุผล จะยอมปฏิบัติตามถ้างานต่อเหตุผลของผู้ที่มีความคิดไม่เหมือนกัน

๒. รู้จักการประนีประนอม ผู้ที่เลื่อมใสในประชาธิปไตยจะต้องรู้จักยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นไม่ตั้งต้นแต่ความคิดของตนเป็นสำคัญ มีช่องทางใดที่จะประสานความคิดของตนให้สอดคล้องหรืออะลุ่มอล่วยกับทรรศนะของคนอื่นได้ยอมทำเพื่อป้องกันความขัดแย้งอย่างรุนแรง ไม่ยึดมั่นในความคิดของตนอย่างไม่ยอมผ่อนปรนแก้ไขและต้องใช้เหตุผลให้มากที่สุดในการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ การรู้จักประนีประนอม คือการยอมรับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี ผู้ที่มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยต้องไม่นิยมการแก้ไขปัญหาโดยวิธีรุนแรงเพราะ ปรักขญาประชาธิปไตยโดยพื้นฐานไม่ปรารถนาให้มีการใช้กำลัง และการล้มล้างด้วยวิธีการรุนแรง เพราะถ้ามีการใช้กำลังและความรุนแรงแล้วก็แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ไม่มีหรือไม่ใช่เหตุผล ซึ่งก็ขัดกับหลักความเชื่อขั้นมูลฐานของประชาธิปไตยที่ถือว่ามนุษย์มีเหตุผล

๓. มีระเบียบวินัย สังคมประชาธิปไตยจะดำเนินไปได้ดีคนในสังคมจะต้องเป็นผู้ที่มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างสม่ำเสมอ และช่วยทำให้กฎหมายของบ้านเมืองมีความศักดิ์สิทธิ์โดยไม่ยอมให้ผู้ใดมาละเมิดตามอำเภอใจ ถ้ามีความรู้สึกว่าการกฎหมายที่ใช้อยู่ไม่เป็นธรรมก็ต้องหาทางเรียกร้องให้มีการแก้ไขกฎหมายนั้น มิใช่ฝ่าฝืนไม่ยอมรับ เพราะถ้าบางคนละเมิดกฎหมายได้คนอื่นก็ยอมทำได้เช่นเดียวกัน สังคมก็จะอลเวงหากกฎหมายใดเป็นหลักไม่ได้ ประชาธิปไตยเป็นลัทธิที่บูชาสิทธิและเสรีภาพแท้จริง แต่การอ้างสิทธิเสรีภาพนั้นต้องมีความระมัดระวังให้อยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย การใช้สิทธิเสรีภาพเกินขอบเขตจนละเมิดหรือก้าวล่วงในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น หรือทำให้เกิดความไม่สงบในสังคมย่อมเป็นสิ่งที่มิชอบและไม่ควรปฏิบัติอย่างยิ่ง เพราะสังคมที่ไม่มีการจำกัดในเรื่องสิทธิและเสรีภาพเลยนั้นหาใช่สังคมประชาธิปไตยไม่ แต่เป็นสังคมอนาธิปไตย เป็นสถานะที่เปรียบเสมือนไม่มีรัฐบาล ไม่มีกฎหมาย ไร้ระเบียบวินัยทางสังคมโดยสิ้นเชิง ทุกคนสามารถทำอะไรได้ตามใจชอบ สังคมแทนที่จะสงบสุขกลับจะอลเวงวุ่นวายเหมือนบ้านเมืองไม่มีชื่อไม่มีแป สังคมประชาธิปไตยจะดำเนินไปด้วยดี คนในสังคมจึงจำเป็นต้องมีระเบียบวินัย

๔. มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความรับผิดชอบต่อส่วนรวมจะเกิดขึ้นจากความรู้สึกของคนในสังคมว่า คนเป็นเจ้าของประเทศและประเทศเป็นของคนทุกคน การประพฤติตนให้เป็นพลเมืองดีได้แก่ การช่วยกันรักษาสมบัติของส่วนรวมหรือสมบัติของสาธารณะ ลักษณะเช่นนี้มักสืบเนื่องมาจากความสำนึกที่ว่า คนได้รับการศึกษา สามารถทำมาหาเลี้ยงชีพ และดำรงชีวิตอยู่ได้ ก็เพราะสังคมอันเป็นส่วนรวมของคนทุกคน ดังนั้นจึงต้องมีหน้าที่ทำประโยชน์ให้เป็นการตอบแทน

นอกจากนี้วิถีชีวิตตามแบบประชาธิปไตยยังแยกแยะออกไปอีกมากมาย เช่น มีพรรณนาที่ดีต่อคนอื่น ขอมรับการความคิดเห็นของผู้อื่น รู้แพ้ รู้ชนะ ลักษณะ ๔ ประการข้างต้นเป็นเพียงลักษณะที่เห็นว่าสำคัญของการที่จะมีวิถีชีวิตสนับสนุนระบอบประชาธิปไตย^{๑๔}

การปฏิบัติตนตามแบบประชาธิปไตย

วิถีชีวิตประชาธิปไตยนั้น บุคคลในสังคมจะต้องได้รับการศึกษา เพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาระบบประชาธิปไตยโดยทำให้เกิดมีพฤติกรรมทั้ง ๔ ประการ อันได้แก่ ความมีระเบียบ ความเคารพ ความเชื่อถือ และความสามัคคี ทั้งนี้ต้องสร้างให้บุคคลในสังคมเกิดปัญญาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมนั้นให้ได้ ซึ่งพอสรุปได้ ดังนี้

๑. การเคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบและกฎหมาย ปกติมนุษย์ย่อมชอบที่จะกระทำสิ่งใด ๆ ตามใจชอบเพราะทุกคนรักความอิสระ แต่หากทุกคนทำอะไรตามใจชอบจนเกินไปก็อาจเป็นการรบกวนและก่อความเดือดร้อนระหว่างกันได้ ดังนั้นจึงมีการจำกัดขอบเขตความเป็นอิสระลงด้วยมาตรฐานเดียวกันที่จะใช้บังคับเป็นการทั่วไปแก่ทุกคน ในลักษณะของกฎระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมาย หากผู้ใดไม่เคารพหรือกระทำเกินเลยขอบเขตที่กำหนดไว้จะต้องได้รับโทษ นอกจากนี้ชีวิตของเราอีกส่วนหนึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับชาติบ้านเมือง จะเห็นได้ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่ตามที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้ สิทธิต่าง ๆ นี้มีมากมายตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ หน้าที่ของบุคคลในสังคมต่อชาติจะเกิดขึ้นได้นั้น จะต้องเคารพและปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้นการดำเนินชีวิตภายใต้กฎหมายจึงจำเป็นและเป็นประโยชน์โดยตรงต่อบุคคลในสังคม ขณะเดียวกันก็เป็นการสร้างความเป็นระเบียบ ความสงบเรียบร้อยขึ้นในสังคม เพราะหากประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจ ไม่เคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบและกฎหมายก็จะเกิดปัญหาอันเป็นข้อขัดแย้งขึ้นได้

๒. การเคารพต่อสิทธิและการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น บุคคลในสังคมจะต้องเคารพในสิทธิ เสรีภาพของผู้อื่น ยึดหลักความเสมอภาคตามกฎหมายและวัฒนธรรมประเพณี ใช้เหตุผลในการตัดสินใจปัญหา ขอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักประนีประนอมผ่อนสั้นผ่อนยาว กล่าวคือ กล่าวหา กล่าวเสนอวิธีการใหม่ และยอมปฏิบัติตามความคิดหรือข้อเสนอตามเหตุผลของส่วนรวมหรือเสียงข้างมาก

^{๑๔}รศ. วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ และ รศ.สุขุม นวลสกุล, การเมืองและการปกครองไทย, อ่างแล้ว, หน้า ๒๐.

๓. การรับผิดชอบต่อหน้าที่ บุคคลในสังคมจะต้องปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายโดยไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น ประพฤติตนเป็นคนดี มีคุณธรรม รักษาชื่อเสียงและเกียรติยศของตนเองและครอบครัว

๔. การร่วมมือและประสานงานกับผู้อื่น นอกจากบุคคลในสังคมจะต้องเข้าใจหลักการพึ่งพาอาศัยกันแล้ว แต่ละคนจะต้องตระหนักว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จะละเลยเพิกเฉยต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมไม่ได้ จะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ของสังคม หรือการอาสารับทำงานตามความสามารถหรือให้ความร่วมมือในงานตามอัธยาศัย หรือการประสานงานกับผู้อื่น ตลอดจนการทำตามมติของส่วนรวมที่ได้วางแผนร่วมกัน ซึ่งถือว่าเป็นภาระหน้าที่ที่จะหลีกเลี่ยงไม่ได้ รวมทั้งมีความศรัทธาชื่นชมยินดีที่จะให้บริการรับใช้สังคมของตนในทุกโอกาส^{๖๖}

บุคลิกภาพทางการเมืองดังกล่าวผู้วิจัยได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองและด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

๒.๒.๖ ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ปัญหาทัศนคติของประชาชนเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมไทยแบบดั้งเดิม โครงสร้างทางสังคมเป็นสังคมระบบอุปถัมภ์ปัญหาในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นปัญหาเดียวกันกับปัญหาประชาธิปไตยของไทยโดยรวม

ปัญหาประชาธิปไตยไทยที่สำคัญคือ ปัญหาด้านค่านิยม ความเชื่อ และวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน ครอบคลุมถึงทัศนคติของประชาชนที่มีผลต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือวัฒนธรรมในเรื่องของระบบอุปถัมภ์ หมายถึง แนวปฏิบัติด้านความสัมพันธ์ของสมาชิกสังคมในแนวตั้ง ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจลดหลั่น เป็นความสัมพันธ์ที่ผู้น้อยต้องให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่ โดยผู้ใหญ่จะให้ความอุปถัมภ์ต่อผู้น้อย แนวคิดค่านิยมดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เสมอภาคขัดต่อหลักสำคัญในระบอบประชาธิปไตย คือหลักที่ว่าด้วยความเสมอภาค ส่งผลและเป็นปัญหาต่อระบอบประชาธิปไตยของไทย ได้ส่งผลมาถึงพฤติกรรมทางการเมือง กำหนดรูปแบบพฤติกรรมในการซื้อสิทธิขายเสียง ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่ฝิกรากลึกในสังคมไทย

^{๖๖} ชูวงศ์ ฉายะบุตร และคณะ, หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๕.

ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียง ไม่ใช่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือประชาชนผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากทัศนคติ วัฒนธรรมทางการเมือง และสังคมระบบอุปถัมภ์ ซึ่งส่งผลและเป็นปัญหาต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง เป็นปัญหาที่ส่งผลต่อระบบสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองโดยรวม

ปัญหาจริยธรรมทางการเมือง เป็นประเด็นปัญหาที่ได้รับการกล่าวถึงมากในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยในปัจจุบัน จริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองที่สำคัญจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะ ๓ ประการคือ

๑. ความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อให้การใช้อำนาจทางการเมืองเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของชาติอย่างแท้จริง นักการเมืองต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่หวังเอาผลประโยชน์ของชาติมาเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว

๒. ความเป็นประชาธิปไตย นักการเมืองที่ตินนอกจากจะซื่อสัตย์สุจริตแล้วยังต้องมีความเป็นประชาธิปไตย คือ ปฏิบัติหน้าที่บนความเห็นชอบจากประชาชน มุ่งศึกษา รวบรวมและตอบสนองความต้องการของประชาชนมากกว่าจะยึดเอาความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่ กำหนดนโยบายโดยไม่ฟังเสียงประชาชน

๓. ความอดทนอดกลั้น ท้ายที่สุดนักการเมืองยังควรมีความอดทนอดกลั้นด้วย เพราะขณะปฏิบัติหน้าที่ นักการเมืองอาจถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรง ซึ่งนักการเมืองที่ดีควรรู้จักอดทนอดกลั้น ลองรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ เพื่อพิจารณาหาข้อเท็จจริงและนำมาพัฒนาปรับปรุงการทำงานของตน นอกจากนี้ความอดทนอดกลั้นยังช่วยให้นักการเมืองสามารถเอาชนะสิ่งยั่วยุทั้งหลาย เพื่อจะได้ตั้งมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต และความเป็นประชาธิปไตยอีกด้วย

เนื่องจากอิทธิพลของระบบอุปถัมภ์ยังครอบคลุมสังคมไทยมาเป็นระยะเวลายาวนาน วิธีการแก้ไขทัศนคติที่ดีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยควรแก้ไขด้วยกระบวนการต่อไปนี้

๑. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง การเลือกตั้งควรมีตามวาระอย่างสม่ำเสมอไม่ใช่เป็นผลพวงของการปฏิวัติรัฐประหาร จนเป็นที่เข้าใจโดยทั่วไปหมู่ประชาชนว่าการเลือกตั้งคือ เหตุการณ์ที่เกิดจากการปฏิวัติรัฐประหาร

๒. ให้ประชาชนและตัวแทนของประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายและการบริหารประเทศอย่างแท้จริง เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถรวมตัวกันเป็นกลุ่ม ชมรม สมาคม เพื่อต่อรองเรียกร้องผลประโยชน์ของตนได้อย่างกว้างขวาง

๓. รัฐบาลควรมีนโยบายที่เป็นธรรมในการกระจายรายได้และการพัฒนาให้ทั่วถึง และครอบคลุมประโยชน์สุขของประชาชนส่วนใหญ่ให้มากที่สุด และที่สำคัญก็คือจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งอำนาจอิทธิพลและประโยชน์ได้อย่างเท่าเทียมกัน

๔. การร่วมกันสร้างสถาบันทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคง สถาบันทางการเมืองดังกล่าวได้แก่ รัฐสภา พรรคการเมือง นักการเมืองและประชาชน ซึ่งในปัจจุบันนี้รัฐสภาไม่สามารถเป็นที่พึ่งของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสพการณ์ที่ผ่านมาประชาชนมักจะสิ้นหวังและไม่พอใจบทบาทของรัฐสภา จะทำให้เกิดวิกฤติทางการเมืองอันเนื่องมาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่มีคุณภาพ บางคนละทิ้งอุดมการณ์ ขาดศรัทธาโดยไม่มีจุดยืนทางการเมือง ขณะเดียวกันพรรคการเมืองก็ไม่มีลักษณะที่จะเป็นพรรคการเมืองของมวลชนอย่างแท้จริง ประชาชนเองก็ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องประชาธิปไตย ที่สำคัญก็คือต้องพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ประชาชนเกิดความสำนึกในความเป็นพลเมืองดีมีมโนธรรมรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง

๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง

แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้วิจัยมุ่งจะกล่าวถึง ความหมาย ของการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ลักษณะและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในปัจจุบัน ดังนี้

๒.๓.๑ ความหมายของการเมือง

ความหมายของการเมืองตามพจนานุกรมและทัศนะของนักวิชาการ พอสรุปได้ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๒๕ ให้ความหมายของการเมือง หมายถึงงานที่เกี่ยวข้องกับรัฐหรือแผ่นดิน เช่น วิชาการเมือง ได้แก่ วิชาว่าด้วยรัฐ การจัดส่วนแห่งรัฐ และการดำเนินการแห่งรัฐ การบริหารประเทศเฉพาะที่เกี่ยวกับนโยบายในการบริหารประเทศ เช่น การเมืองระหว่างประเทศ ได้แก่ การดำเนินนโยบายต่างประเทศ และกิจการอำนาจหรือควบคุมบริหารราชการแผ่นดิน เช่น ตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ ตำแหน่งซึ่งได้มีหน้าที่อำนาจ (คณะรัฐมนตรี) หรือควบคุม (สภาผู้แทนราษฎร) การบริหารราชการแผ่นดิน^{๓๖}

^{๓๖}ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕, (กรุงเทพมหานคร : นามบุคลิกทัศน์ส์ จำกัด, ๒๕๒๖), หน้า ๖๐.

ทัศนะของนักวิชาการ มีดังนี้

การเมืองมีความหมาย ๓ ประการคือ

๑. การเมืองเป็นกิจกรรมที่แสวงหาผลประโยชน์ด้วยการแข่งขันกันระดับบุคคลต่อบุคคล กลุ่มบุคคลต่อกลุ่มบุคคล สังคมต่อสังคม

๒. การเมืองเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงและเกิดขึ้นในสถานที่ค่อนข้างขาดแคลน

๓. การเมืองเป็นกิจกรรมซึ่งเกี่ยวกับการแสวงหาผลประโยชน์อันมีผลสะท้อนต่อคนหมู่มาก

การเมืองเป็นเรื่อง “ความสัมพันธ์ของมนุษย์ที่เกี่ยวกับการบังคับบัญชาและถูกบังคับบัญชา การควบคุมการเป็นผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง”^{๓๘}

จิระโชค วีระสัย กล่าวว่า การเมืองเป็น “กิจกรรมที่เกี่ยวกับการได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อใช้อำนาจนั้นในการแบ่งปันผลประโยชน์ให้แก่ประชาชนในรัฐ ซึ่งกระทำโดยฝ่ายการเมืองหรือเรียกว่านักการเมือง”^{๓๙}

ทินพันธ์ นาคะตะ กล่าวว่า การเมือง หมายถึง “เรื่องของการตัดสินใจตกลงร่วมกัน เป็นเรื่องราวของการต่อสู้เพื่ออิทธิพลในการกำหนดนโยบาย”^{๔๐}

ชัยอนันต์ สมุทวณิช กล่าวว่า ความหมายของการเมืองมี ๒ ประการ คือ

๑. การเมืองเป็นกิจกรรมของมนุษย์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง และมีขอบเขตจำกัดอยู่ที่องค์การและสถาบันการเมืองสำคัญ ๆ ได้แก่ คณะรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ ระบบราชการ คณะทหาร การเลือกตั้ง การปฏิวัติ การรัฐประหาร เป็นต้น การเมืองในความหมายนี้จึงแทบจะเป็นการเชื่อมโยงกิจกรรมการเมืองเข้ากับสถาบันองค์การทางการเมืองมากกว่าการมองเป็นปฏิสัมพันธ์ทั้งระบบ

^{๓๘}อุทุมพร วิลาทอง, “ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเรื่องการเมืองการปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในอำเภอศรีราชาจังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), ๑๕๕๑, หน้า ๑๑.

^{๓๙}จิระโชค วีระสัย, สังคมวิทยาการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๐), หน้า ๒๖.

^{๔๐}ทินพันธ์ นาคะตะ, รัฐศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : พูลสวัสดิ์การพิมพ์, ๒๕๓๕), หน้า ๑๓.

๒. การเมืองเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นทั่วไป และมีอยู่อย่างกว้างขวางโดยมองในลักษณะที่กว้าง ๆ ว่าเป็นปฏิสัมพันธ์ทางสังคมแต่ระดับสังคมย่อย ๆ ได้แก่ ครอบครัว ชุมชนขนาดเล็ก สโมสร องค์การสถาบัน หรือสังคมนระดับชาติ^{๑๑}

๒.๓.๒ ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ฌองส์ ตินสวัสดี ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ว่า “การมีส่วนร่วมทางการเมืองหมายถึงความสนใจการเมืองมีความเข้าใจในการเมือง เชื่อว่าตนเองมีประสิทธิภาพทางการเมือง มีความศรัทธาในกระบวนการทางการเมืองและตระหนักว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหน้าที่ของตนเป็นการแสดงออกถึงความสามารถในการเข้าสังคม”^{๑๒}

วิสุทธิ์ โทธิแท้กล่าวว่า ประชาธิปไตยเป็นเรื่องของประชาชนทุกคน ฉะนั้นประชาชนจึงต้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งโดยตรงและทางอ้อมเพราะกระบวนการกำหนดนโยบาย และการตัดสินใจย่อมส่งผลกระทบต่อประชาชนตลอดเวลา การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น ประชาชนย่อมเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความสมัครใจและมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดผลผลักดันในเรื่องนั้น ๆ การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงมีหลายลักษณะ

๑. การมีส่วนร่วมในกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ
๒. การมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง
๓. การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับว่ากลุ่มหรือคณะบุคคลนั้นจะมีความสามารถทางการเมืองอยู่ในระดับใด โดยพิจารณาได้จากการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นมีอิทธิพลมากน้อยเพียงใดที่จะทำให้รัฐปฏิบัติตามหรือตอบสนองต่อการเรียกร้องมากน้อยแค่ไหน^{๑๓}

อรินทร์ นิตีเศรษฐ์ กล่าวว่า Huntington and Dominguez และ Verba and Nic Huntington and Dominguez กล่าวว่า ยังมีความเห็นว่า “การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึงกิจกรรมหรือการกระทำของประชาชนที่ต้องการมีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจของรัฐบาล โดยการกระทำหรือความ

^{๑๑}ชัยอนันต์ สมุทวณิช, ลัทธิการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๗), หน้า ๖.

^{๑๒}ฌองส์ ตินสวัสดี, จิตวิทยาทางการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘), หน้า ๑๑๐.

^{๑๓}วิสุทธิ์ โทธิแท้, ความวุ่นวายกับการพัฒนาเมือง, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๔), หน้า ๒๒.

พยายามนั้นเป็นไปได้ทั้งถูกต้องและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย อาจใช้กำลังหรือไม่ใช้กำลัง ประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว ทั้งที่สมัครใจหรือไม่สมัครใจ รวมถึงการเลือกตั้ง การร่วมรณรงค์หาเสียง การประท้วงและการใช้กำลังรุนแรง”

Verba and Nie ได้อธิบายความหมายของ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่าเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่ถูกต้องตามกฎหมายของประชาชนซึ่งมีวัตถุประสงค์โดยตรงในการมีอิทธิพลต่อการเลือกของเจ้าหน้าที่รัฐบาล หรือกิจกรรมที่กำกับดำเนินการอยู่ของเจ้าหน้าที่รัฐบาล โดยเน้นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะต้องมีลักษณะดังนี้

๑. เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของพลเมืองเฉพาะบุคคลรวมถึงผู้ที่เลือกเข้าต่อกฎเกณฑ์แต่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยอาชีพ เช่น เจ้าหน้าที่รัฐบาล เจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและพวกหัวคะแนน

๒. เป็นกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเมืองของรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล

๓. การเข้ามีส่วนร่วมในการปกครองโดยการกระทำกิจกรรม

การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในทฤษฎีของ Verba and Nie ติกรอบไว้เฉพาะกิจกรรมการเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น^๔

๒.๓.๓ ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จันทนา สุทธิจารี กล่าวว่า ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองขึ้นอยู่กับ ปัจจัยที่สำคัญ คือ ลักษณะของระบบการเมือง กล่าวคือ หากเป็นระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทั้งระดับชาติ และระดับท้องถิ่นจะมีความสำคัญ และจำเป็นมาก ตั้งแต่การคัดเลือกผู้แทนเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ บริหารกิจการสาธารณะของท้องถิ่น การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในลักษณะต่าง ๆ เช่น พுகุยกัณฑ์ทางการเมือง การเขียนบทความหรือจดหมายแสดงความคิดเห็นทางหนังสือพิมพ์ การร่วมแสดงความคิดเห็นในรายการสนทนาการเมืองทางโทรทัศน์ หรือการรวมตัวประท้วงในรูปของกลุ่มผลประโยชน์และการแสดงทัศนคติทางการเมืองของประชาชน โดยการออกแบบสอบถาม (Poll)

^๔“อรินทร์ นิติเศรษฐ์, “ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของชาวนบพ : กรณีศึกษาประชาชนในอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๕, หน้า ๑๗ .

ความคิดเห็นต่อการดำเนินนโยบายสาธารณะของรัฐ ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมที่เป็นระเบียบเป็นวิทยาศาสตร์มากขึ้น^{๔๕}

เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ดังนี้ การมีส่วนร่วมไม่เพียงเป็นการสื่อสารระหว่างประชาชนกับรัฐบาลแต่ยังทำให้เกิดผลประโยชน์โดยตรงกล่าวคือ การมีส่วนร่วมเป็นแหล่งที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจในตัวเอง รวมถึงความพึงพอใจต่อรัฐบาลและคอบทบาทของตัวเอง อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือให้การศึกษาโดยการเรียนรู้คุณธรรมร่วมกัน ดังนี้ จอห์น สจ๊วค มิลล์ กล่าวไว้ว่า “ประโยชน์สูงสุดของการปกครองที่เสรี คือ การให้การศึกษาทางปัญญาและอารมณ์ซึ่งถ่ายทอดลงไปถึงประชาชนระดับล่างสุด เมื่อประชาชนเหล่านั้นเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งมีผลโดยตรงต่อผลประโยชน์ของชาติ” และดังกล่าวแล้ว จากการมีส่วนร่วมนั้นทำให้ประชาชนเรียนรู้ถึงการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

ตามเหตุผลที่กล่าวข้างต้น การมีส่วนร่วมจึงมีคุณค่ามากกว่าเป็นแค่เครื่องมือ การมีส่วนร่วมเป็นเป้าหมายในตัวเอง ตามหลักประชาธิปไตยแล้ว หากคนไม่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อชีวิตเขาเองก็ทำให้การยอมรับตัวเองของเขาถูกทำลาย ดังนั้น การขาดความสามารถในการมีส่วนร่วมจึงหมายถึงการขาดการเป็นสมาชิกสังคมที่สมบูรณ์^{๔๖}

๒.๓.๔ รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีอยู่มากมายหลายรูปแบบ และวิธีการแตกต่างกันไปในแต่ละระบบการเมือง และบริบทแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ อย่างไรก็ตามรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย มี ๒ รูปแบบ คือ

ก. การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเป็นทางการ วิธีการที่สำคัญและยอมรับปฏิบัติใช้กันทั่วไปในระบบประชาธิปไตย โดยมีกฎหมายรองรับให้กระทำได้หรือต้องกระทำ มีดังนี้

๑. การเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การเลือกตั้งเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนที่สุด สามารถวัดระดับ ประเมินค่าของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แน่นอนชัดเจนมากกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ

๒. การใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เช่น การพูด อภิปราย เขียนพิมพ์ ในระบบประชาธิปไตยการมีส่วนร่วมโดยการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นด้วย

^{๔๕} จันทนา สุทธิจารี, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : เจริญผล, ๒๕๔๔), หน้า ๔๑๐.

^{๔๖} รศ.ดร.เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, หลักรัฐศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ซีเอ็ด, ๒๕๔๘), หน้า ๑๖๕.

วิธีการต่าง ๆ เหล่านี้มีความสำคัญมาก เพราะเป็นช่องทางการสื่อสารทางการเมืองระหว่างประชาชนกับรัฐบาล รัฐบาลจะมีโอกาสได้รับรู้ปัญหา ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ วิจัยรณั้ท้วงติง การทำงานของรัฐบาลจากประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการทำงานของรัฐบาลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๓. การจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีความเห็นทางการเมืองตรงกัน และมีความมุ่งหมายที่จะเข้าไปทำหน้าที่บริหารประเทศให้เป็นไปตามอุดมการณ์ของพรรค

๔. การมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ หมายถึง การที่คนมารวมกัน เพราะมีอาชีพการงานหรือมีผลประโยชน์ หรือมีความมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน และใช้พลังของกลุ่มให้มีอิทธิพลต่อกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐเพื่อปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่มตน

ข. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบไม่เป็นทางการ การมีส่วนร่วมในลักษณะนี้มีกฎหมายรองรับว่าให้กระทำได้ เช่น การเดินขบวนหรือชุมนุมประท้วง การก่อความวุ่นวายทางการเมือง เช่น การนัดหยุดงาน การรณรงค์ให้ความร่วมมือกับรัฐบาล

๒.๓.๕ ลักษณะและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ก. ลักษณะของการมีส่วนร่วม ประชาชนอาจมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งรูปแบบ วิธีการที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการได้ใน ๒ ลักษณะ คือ

๑. การมีส่วนร่วมลักษณะปัจเจกบุคคล เช่น การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง หรือการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ซึ่งประชาชนแต่ละบุคคลสามารถกระทำได้โดยอิสระลำพังตนเอง หรือแม้แต่การเดินขบวนประท้วง ซึ่งรูปแบบของกิจกรรมเป็นการกระทำในลักษณะกลุ่มบุคคล

๒. การมีส่วนร่วมในลักษณะกลุ่ม จะมีพลังในการต่อรอง เรียกร้อง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในนโยบายของรัฐ หรือการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้มากกว่าลักษณะปัจเจกบุคคล ปัจจัยสำคัญที่กำหนดอิทธิพล และพลังของกลุ่ม ได้แก่ จำนวนสมาชิกของกลุ่ม ความสามัคคีของกลุ่ม บทบาทของผู้นำกลุ่ม

ข. ระดับการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกระทำได้ ๒ ระดับของการปกครอง คือ

๑. การมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองระดับชาติ ซึ่งกระทำโดยผ่านการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา การสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา การแสดงความคิดเห็น ตรวจสอบ ติดตาม การทำงานของรัฐบาล

โดยการพูด เขียน พิมพ์โฆษณา การชุมนุม เดินประท้วงคัดค้าน เรียกร้องหรือสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล

๒. การมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่น ซึ่งกระทำโดยผ่านการใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารระดับท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) การช่วยรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น การชุมนุมประท้วงคัดค้านเรียกร้อง หรือสนับสนุนนโยบายการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๓.๖ ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วม คือการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มการพิจารณาตัดสินใจการร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในแต่ละเรื่อง อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชนเองการที่สามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมีปัจจัยส่วนบุคคลที่ต้องพิจารณาดังนี้

สตูนิย์ แอวโนนัจิว กล่าวว่า William W. Teeder ได้กล่าวว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลรวมทั้งค่าความสัมพัทธ์ปัจจัยส่วนบุคคลไว้ ๑๑ ประการดังนี้

๑. การปฏิบัติตนให้คล้อยตามความเชื่อพื้นฐาน กล่าวคือ บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะเลือกแบบวิธีการปฏิบัติซึ่งสอดคล้องและคล้ายคลึงความเชื่อพื้นฐานของตนเอง

๒. มาตรฐาน คุณค่าบุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะปฏิบัติในลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณค่าของตนเอง

๓. เป้าหมาย บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะส่งเสริม ปกป้อง และรักษาเป้าหมายของตนเอง

๔. พฤติกรรมของบุคคลบางครั้งมีรากฐานมาจากประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา

๕. ความคาดหมาย บุคคลและกลุ่มบุคคลจะประพฤติตามแบบที่ตนคาดหมายว่าจะต้องประพฤติในสถานการณ์เช่นนั้น ทั้งยังชอบปฏิบัติต่อผู้อื่นในลักษณะที่ตนคาดหวังจากผู้อื่นด้วย

๖. การบีบบังคับ บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรู้สึกว่าตนถูกบีบบังคับให้ทำ

๗. การมองแต่ตัวเอง บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งคิดว่าตัวเองควรกระทำเช่นนั้น

๘. นิสัยและประเพณี บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีนิสัยชอบกระทำเมื่ออยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ

๘. โอกาส บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบการปฏิบัติของสังคม โดยเฉพาะในทางที่เกี่ยวเนื่องกับจำนวนและชนิดของโอกาส ซึ่ง โครงสร้างของสังคมเอื้ออำนวยให้เข้ามามีส่วนในการกระทำเช่นนั้นเท่าที่พวกเขาได้รับรู้มา

๑๐. ความสามารถ บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมบางอย่างที่คนเห็นว่าสามารถทำให้สิ่งที่ต้องการให้เขาทำในสถานการณ์เช่นนั้น

๑๑. การสนับสนุน บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเริ่มปฏิบัติเมื่อเขาารู้สึกว่าเขาได้รับการสนับสนุนที่ดีเพื่อให้การกระทำเช่นนั้น^{๕๑}

ปัจจัยที่มีส่วนร่วมทางการเมือง ๑๑ ข้อนี้ มีส่วนเกี่ยวข้องกับค่าความสัมพันธ์ส่วนบุคคล การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีค่าความสัมพันธ์ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต้องพิจารณาร่วม ดังนี้

๑. ระบบการเมือง ระบบการเมืองที่เปิด โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด คือระบอบประชาธิปไตย

๒. วัฒนธรรมทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองของแต่ละสังคมจะแตกต่างกันไปตามลักษณะของสังคมนั้น ๆ เช่น การเคารพยกย่องผู้อาวุโส การเคารพเชื่อฟังผู้ปกครอง

๓. โครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ เช่น ระดับการศึกษาของประชาชน ฐานะทางเศรษฐกิจ เช่น ประชาชนที่ยากจน ผู้ที่มีรายได้น้อย

๔. สิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศต่าง ๆ ในโลกและอิทธิพลของข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ที่แพร่หลายติดต่อกันได้อย่างรวดเร็วในปัจจุบัน มีส่วนช่วยกระตุ้นหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในประเทศต่าง ๆ ได้เหมือนกัน^{๕๒}

๒.๓.๗) ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมปัจจุบัน

พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในปัจจุบัน พิจารณาได้ดังนี้

^{๕๑} สุนีย์ แถวโนนจิว, “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลของบุคลากร โรงพยาบาลหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๘, หน้า ๒๘.

^{๕๒} สุรางค์รัตน์ ดอนเกิด, “ปัจจัยที่ทำให้ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร มีส่วนร่วมในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๒๓.

๑. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเมือง มีลักษณะแตกต่างจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตชนบทที่ชัดเจน คือ ในรูปแบบของการมีส่วนร่วมแบบเป็นทางการ เช่น การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ประชาชนในเขตชนบทจะแสดงการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำ ประชาชนในเขตเมืองจะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง เช่น การพูดคุย วิจารณ์วิจารณ์ ท้วงติงการทำงานของรัฐบาล

๒. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตชนบท พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตชนบทในสังคมไทย แบ่งได้เป็น ๒ ระดับ คือ

ก. การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับชาติ ในรูปแบบที่เป็นทางการคือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประชาชนในเขตชนบทออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่าประชาชนในเขตเมือง

ข. การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ชนบทไทยเป็นลักษณะสังคมประเพณี ที่ชาวบ้านจำเป็นต้องพึ่งพาผู้อุปถัมภ์ ซึ่งมักจะเป็นผู้ปกครอง เช่น หัวหน้าหมู่บ้าน แม้เวลาผ่านไป สังคมชนบทได้รับการพัฒนาทางวัตถุมากขึ้น ความเจริญในด้านต่าง ๆ หลั่งไหลสู่ชนบทแต่อิทธิพลของระบบคุณค่าความเชื่อเดิม ๆ ก็ยังคงมีอยู่สูงในชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบอุปถัมภ์

๓. การมีส่วนร่วมของประชาชนตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีบทบัญญัติที่รับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้หลายประการด้วยกัน เช่น สิทธิการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สิทธิการสมัครรับเลือกตั้ง สิทธิการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย สิทธิการออกเสียงประชามติ สิทธิการเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น สิทธิการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น สิทธิการมีส่วนร่วมในกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน สิทธิการมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของรัฐ สิทธิการมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และยั่งยืน เป็นต้น จะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญได้รับรองสิทธิของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ในหลายเรื่อง เพื่อเปิดช่องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง^{๔๕}

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรากฐานในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยเพราะเป็นสถาบันฝึกสอนให้ประชาชนรู้จักมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารเกิดความ

^{๔๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕.

รับผิดชอบและวางแผนต่อประโยชน์อันพึงมีพึงได้ต่อท้องถิ่นตนเอง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองและควบคุมการปกครอง การปกครองท้องถิ่นถือเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการพัฒนาทางการเมือง

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยมุ่งที่จะกล่าวถึง ความหมาย ความสำคัญ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบ ดังนี้

๒.๔.๑ ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

สุภาพ สารีพิมพ์ กล่าวว่า ประเทศไทยได้นำหลักการรวมอำนาจปกครองมาใช้ผสมกับหลักการกระจายอำนาจปกครอง กล่าวคือ ในการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคโดยราชการบริหารส่วนกลางจัดเป็นกระทรวง ทบวง กรม หรือ ทบวงการเมืองที่มีฐานะเป็นกระทรวง เป็นทบวง หรือเป็นกรม และการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคซึ่งจัดเป็น จังหวัด อำเภอ รวมทั้งกิ่งอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน มีเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการบริหารส่วนกลางซึ่งเป็นผู้แทนของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ไปประจำในเขตการปกครองนั้น ๆ เพื่อบริหารราชการภายใต้การบังคับบัญชาของราชการบริหารส่วนกลางตามลำดับชั้นการบังคับบัญชา และมีการรวมกำลังทหารกำลังตำรวจให้ขึ้นต่อราชการบริหารส่วนกลางทั้งสิ้น

ส่วนการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ได้ใช้หลักการกระจายอำนาจปกครองโดยมอบราชการบริหารบางอย่างเกี่ยวกับการปกครองและการพัฒนาท้องถิ่นให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่เป็นนิติบุคคลต่างหากจากราชการบริหารส่วนกลาง รับผิดชอบดำเนินการจัดทำโดยเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นนั่นเอง ประเทศไทยจัดระเบียบราชการบริหารโดยใช้หลักการรวมอำนาจปกครอง และหลักการกระจายอำนาจปกครองผสมกัน แต่เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วจะเห็นได้ว่า ประเทศไทยจัดระเบียบบริหารราชการหนักไปในทางรวมอำนาจยิ่งกว่าในทางกระจายอำนาจปกครอง ทั้งนี้เนื่องจากการปกครองท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วทั้งประเทศ ยังมีเจ้าหน้าที่ของราชการบริหารส่วนกลางประจำอยู่ในส่วนภูมิภาค เป็นผู้ดำเนินการปกครองภายใต้การบังคับบัญชาของกระทรวง ทบวง กรม อันเป็นองค์กรของทางราชการบริหารส่วนกลางนั่นเอง^{๔๐}

อุทัย หิรัญโต ให้ความหมายว่า “การปกครองที่รับมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครอง และดำเนินการบางอย่าง โดยการดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความ ต้องการของตน การบริหารงานท้องถิ่นต้องมีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วนโดยให้มีอิสระในการบริหาร แต่รัฐบาลยังต้องควบคุมด้วยวิธีต่าง ๆ ตามความ

^{๔๐} สุภาพ สารีพิมพ์, กฎหมายเกี่ยวกับระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๗), หน้า ๕๒.

เหมาะสมจะปราศจากการควบคุมของรัฐไม่ได้ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น^{๕๑}

ประธาน คงฤทธิศึกษากร ให้ความหมายว่า “การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้หรือการกระจายอำนาจ หรือการกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่เกิดจากการกระจายอำนาจให้มีอำนาจในการปกครอง รวมทั้งรับผิดชอบทั้งหมดหรือแค่เพียงบางส่วนในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ และอาณาเขตของงานที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย^{๕๒}

ชูศักดิ์ เทียงตรง ให้ความหมายว่า “การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้หรือการกระจายอำนาจ หรือการกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่เกิดจากการกระจายอำนาจ ให้มีอำนาจในการปกครองรวมทั้งรับผิดชอบทั้งหมดหรือแค่เพียงบางส่วนในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ และอาณาเขตของงานที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย^{๕๓}

จากคำนิยามต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปหลักการปกครองท้องถิ่นได้ดังนี้

การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองของชุมชนหนึ่งซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากร และขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นของไทยแบ่งเป็นการปกครองกรุงเทพมหานคร เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเมืองพัทยาตามเหตุผลดังกล่าว

การปกครองท้องถิ่นนั้น องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมีขอบเขตพอสมควรเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การอย่างแท้จริง หากมีอำนาจน้อยเกินไปก็อาจจะปฏิบัติหน้าที่ไม่สมเจตนา รวมถึงการปกครองท้องถิ่น หากมีอำนาจมากเกินไปไม่มีขอบเขต หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นก็กลายเป็นรัฐอธิปไตยเองเป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาลกลาง อำนาจของท้องถิ่นนี้มีขอบเขตที่แตกต่างกันออกไปตามความเจริญและความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลกลางในการพิจารณาการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับใดจึงเหมาะสม

^{๕๑} อุทัย หิรัญโต, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๑), หน้า ๒๘.

^{๕๒} ประธาน คงฤทธิศึกษากร, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๖), หน้า ๘.

^{๕๓} ชูศักดิ์ เทียงตรง, การบริหารการปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๐), หน้า ๑๒.

องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายคือ องค์การปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์การปกครองท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่และเพื่อใช้บังคับกับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น เทศบัญญัติ ข้อบังคับต่าง ๆ เป็นต้น และสิทธิหน้าที่หลักในการดำเนินการบริหารส่วนท้องถิ่น คืออำนาจในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นและมีองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและการปกครองตนเอง ของท้องถิ่น จัดแบ่งเป็นสองฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ

ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่ง ที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปท้องถิ่นของประชาชนอาจทำได้หลายแบบหลายระดับ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจ ความสามารถ ความเสถียรของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นสำคัญ เช่น ประชาชนบางคนอาจมีส่วนร่วมเฉพาะการใช้สิทธิเลือกตั้งตัวแทนของตนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ขององค์การปกครองท้องถิ่นเท่านั้น ประชาชนบางคนอาจมีความสนใจที่จะเข้าฟังการประชุมสภาท้องถิ่น รวมทั้งเอาใจใส่ดูแลการปฏิบัติหน้าที่ หรือการบริหารงานของตัวแทนของตนในการปกครองท้องถิ่นว่ารับผิดชอบต่อความเจริญก้าวหน้าและผลประโยชน์ของประชาชน และท้องถิ่นมากน้อยแค่ไหนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการประกอบพิจารณาเลือกตั้งครั้งต่อไป หรือประชาชนบางคนอาจมีความสนใจในกิจการของท้องถิ่นมากมีความเสถียรสูง มีความตั้งใจสูง มีความตั้งใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ท้องถิ่นของตนเอง ก็อาจสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนตัดสินใจเลือกเข้าไปรับผิดชอบในกิจการของท้องถิ่น โดยตรงก็อาจทำได้

การให้โอกาสประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของการปกครองตนเองในท้องถิ่น ทั้งทางตรงและทางอ้อมนั้น นอกจากจะเป็นผลดีในด้านที่ต้องการให้องค์การปกครองท้องถิ่นบริหารงานบุคคลโดยประชาชนในท้องถิ่นเขาเห็นชอบด้วยแล้วยังเป็นผลดีในข้อที่ว่า เจ้าหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นจะได้บริหารในหน้าที่ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ และภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างใกล้ชิด มิใช่โดยการสั่งหรือการบังคับบัญชาจากรัฐบาลกลาง

การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจการปกครองท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง ยังเป็นการช่วยส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความเข้าใจ ในกลไกการปกครองระบอบประชาธิปไตยเกิดความ

สำนึกในความสำคัญของสิทธิเสรีภาพทางการเมืองด้วยความรับผิดชอบต่อผลประโยชน์ส่วนรวม อีกด้วย^{๔๔}

๒.๔.๒ ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

จากแนวความคิดในการปกครองท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐที่จะรักษาความผาสุกของประชาชนโดยยึดหลักการกระจายอำนาจปกครองและเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง จึงสามารถสรุปความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

๑. ปกครองส่วนท้องถิ่น คือ รากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสองทางการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครองการบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบและห่วงใยต่อประโยชน์ที่จะเกิดต่อท้องถิ่นที่ตนอาศัยอันจะนำมาซึ่งความเลื่อมใสศรัทธาในระบอบการปกครองประชาธิปไตย โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝนให้ประชาชนมีดุลยพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสม สำหรับผู้ได้รับเลือกเข้าไปบริหารกิจการของท้องถิ่น นับว่าเป็นผู้นำในท้องถิ่นที่จะได้ใช้ความรู้ ความสามารถ บริหารงานท้องถิ่นเกิดความชำนาญในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

๒. การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง หัวใจของการปกครองส่วนท้องถิ่นประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเองไม่ใช่เกิดจากคำสั่งเบื้องบน การปกครองตนเองก็คือ การปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับการเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารส่วนท้องถิ่นต้องรับฟังเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่าง ๆ

๓. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจ

๔. การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพเนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าทางภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความ

^{๔๔} สัมพันธ์ ภู่มมาลา, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๘, หน้า ๒๕.

ต้องการแต่ละปัญหาต่างกัน ผู้ที่ให้บริการ หรือแก้ไขปัญหาที่ถูกจุดกับความต้องการของประชาชนก็ต้องรู้ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นอย่างดี

๕. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง การบริหารของประเทศในอนาคต ผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมืองการได้รับการเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่น ย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตน และยังฝึกทักษะการบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย

๖. การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวความคิด ในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง การปกครองส่วนท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การดำเนินการพัฒนาชนบทที่ผ่านมายังมีอุปสรรคสำคัญประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาชนบทอย่างได้ผลนั้นจะต้องเริ่มมาจากการช่วยตนเองของท้องถิ่น ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมแรง โดยอาศัยโครงสร้างความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งต้องมาจากการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง ไม่เช่นนั้นแล้วการพัฒนาชนบทจะเป็นลักษณะการหิบบิ้นได้^{๕๕}

๒.๔.๓ วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

๑. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่าในการบริหารประเทศจำต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลัก ดังนั้นการจัดให้มีการปกครองท้องถิ่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ จะมีรายได้ มีงบประมาณของตนเองเพียงพอที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่น ได้ จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้เป็นอย่างมาก การแบ่งเบานี้เป็น การแบ่งเบาทั้งในด้านการเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

๒. เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริงเนื่องจากประเทศมีขนาดกว้าง ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมแตกต่างกัน การรอรับบริการจากรัฐอย่างเดียวอาจไม่ตรงความต้องการอย่างแท้จริง หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้นจึงจะสนองตอบความต้องการนั้นได้

๓. เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างกันด้วยการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นขึ้น จึงจำเป็น โดยให้อำนาจองค์กรท้องถิ่นจัดเก็บภาษี เป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่นทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลกลาง ที่จะต้องจ่ายให้ท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอันมาก และแม้จะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลกลางไปอยู่บ้างก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ

^{๕๕} ชูวงศ์ ฉายะบุตร, การปกครองท้องถิ่น, อ่างแก้ว, หน้า ๒๗.

๔. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เป็นสถาบันที่ให้การศึกษากับครอบครัวของประชาชนไปโดยแก่ประชาชนจากการที่เราปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ไม่ว่าจะโดยการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือกเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติของหน่วยการปกครองท้องถิ่นก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกันนี้มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติ

๒.๔.๔ องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

อุทัย หิรัญโต กล่าวว่า ระบบการปกครองท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบ ๘ ประการ ดังนี้

๑. สถานะตามกฎหมาย หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

๒. พื้นที่และระดับ ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำคัญในการปกครองตนเองของประชาชน จึงได้มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น ๒ ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติโดยองค์การอาหารและเกษตร องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม องค์การอนามัยโลก และสำนักกิจการสังคม ได้ให้ความเห็นว่า หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ควรมีประชากรประมาณ ๕๐,๐๐๐ คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่ต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหาร รายได้ และบุคลากร

๓. การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

๔. องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้น โดยผลของกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางมีขอบเขตปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้นๆ

๕. การเลือกตั้งสมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหาร จะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนโดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

๖. อิสระในการปกครองตนเองสามารถใช้ดุลยพินิจของตนเอง ในการปฏิบัติการภายในขอบเขตกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลางและไม่อยู่สายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ

๗. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษี เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้ก้าวหน้า

๘. การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยส่วนรวม โดยการมีอิสระในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่น ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่ามิใช่อิสระอย่างเต็มที่ คงมีเฉพาะอิสระในการดำเนินงานเท่านั้น เพราะมิฉะนั้นแล้วท้องถิ่นจะกลายเป็นรัฐอธิปไตย รัฐจึงต้องสงวนอำนาจในการควบคุมดูแล^{๕๖}

ชวงค์ ฉายะบุตร กล่าวว่า “คณะกรรมการปรับปรุงระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่น ได้ศึกษาระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่นของไทยที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบันในทุกรูปแบบหาแนวทางข้อเสนอในการปรับปรุงโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ การคลัง และงบประมาณ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาล หน่วยงานส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค กับหน่วยการปกครองท้องถิ่น” ได้ข้อสรุปถึงองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่นไว้ดังนี้

๑. เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และทบวงการเมือง
๒. มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้ง ตามหลักการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ

๓. มีอิสระในการปกครองตนเอง

๔. มีเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม

๕. มีงบประมาณรายได้ของตนเองอย่างเพียงพอ

๖. มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานของตนเอง

๗. มีอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมต่อการบริการ

๘. มีอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมต่อการบริการ

๙. มีความสัมพันธ์กับส่วนกลางในฐานะเป็นหน่วยงานระดับรองของรัฐ^{๕๗}

^{๕๖} อุทัย หิรัญโต, การปกครองท้องถิ่น, อ่างแล้ว, หน้า ๒๒.

^{๕๗} ชวงค์ ฉายะบุตร, การปกครองท้องถิ่น, อ่างแล้ว, หน้า ๓๑.

สรุปองค์ประกอบสำคัญของ การปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วย

๑. ต้องจัดให้มีการเลือกตั้ง เพื่อให้คนในท้องถิ่น ได้มีโอกาสเข้าไปเป็นตัวแทนของประชาชนในการปกครองตนเอง ด้วยการเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารขององค์การปกครองท้องถิ่น

๒. ต้องมีองค์กรที่สำคัญ ซึ่งหมายถึงสภาท้องถิ่น เพื่อเป็นสถาบันในการที่จะแสดงถึงเจตจำนงของคนในท้องถิ่น

๓. ต้องมีเขตพื้นที่ ในการบริหารและความรับผิดชอบตามที่ มีหน้าที่กำหนดไว้โดยกฎหมาย และเขตพื้นที่นี้จะต้องสอดคล้องกับงบประมาณ หรือรายได้เพื่อการบริหารการปกครองตนเองอย่างเพียงพอ

๔. ต้องให้องค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ มีสภาพเป็นนิติบุคคล เพื่อสมบูรณ์ตามกฎหมายในการปกครองตนเอง

๕. ต้องให้หน่วยงานการปกครองที่จัดตั้งขึ้นมีรายได้ และมีอำนาจในการจัดทำงบประมาณเพื่อการบริหารงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนได้

๖. ต้องไม่ให้นโยบายการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาหรืออยู่ภายใต้อำนาจการปกครองบังคับบัญชาของนโยบายการปกครองทางราชการ หรือหน่วยการปกครองท้องถิ่นด้วย ทั้งนี้เพื่อความมีอิสระในการปกครองตนเอง แต่หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องอยู่ในการควบคุมหรือการกำกับดูแลของรัฐจะรอดจากการควบคุมของรัฐไม่ได้

๗. ต้องมีอำนาจในการตราข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อให้มีอำนาจบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายของท้องถิ่นและเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ความรับผิดชอบที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ แต่ข้อปฏิบัติของท้องถิ่นจะขัดหรือละเมิดบทบัญญัติหรือกฎหมายของรัฐมิได้

๘. ต้องให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น เป็นสถาบันทางการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่น และจะต้องได้รับการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่น^{๕๔}

^{๕๔} ประทาน คงฤทธิศึกษากร, การปกครองท้องถิ่น, อ่างแก้ว, หน้า ๕.

๒.๕ สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา ผู้วิจัยมุ่งกล่าวถึง ประวัติ และสภาพทั่วไปของอำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ดังนี้

๒.๕.๑ ประวัติของอำเภอทรายมูล

ในอดีตอำเภอทรายมูลเป็นเพียงหมู่บ้านอยู่ในเขตอำเภอยโสธร สมัยยังเป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดอุบลราชธานี ในสมัยรัชกาลที่ ๕ เกิดโรคระบาด ชาวบ้านได้อพยพย้ายถิ่นฐานไปจากที่ตั้งเดิม ไปตั้งหมู่บ้านใหม่ที่ห่างจากที่ตั้งเดิมไปประมาณ ๒ กิโลเมตร ตั้งชื่อหมู่บ้านแห่งใหม่นี้ว่า บ้านทรายมูล

บ้านทรายมูลได้รับการยกฐานะเป็นตำบลและได้รับการประกาศเป็นสุขาภิบาลทรายมูลเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑ ต่อมากระทรวงมหาดไทย ได้ประกาศตั้งเป็นกิ่งอำเภอทรายมูล เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๑๘ และได้รับการยกฐานะเป็นอำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๒๗

ได้ยกฐานะจากสุขาภิบาลทรายมูลเป็นเทศบาลตำบลทรายมูล เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๖๔๒ ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มีฐานะเป็นนิติบุคคล เทศบาลตำบลทรายมูลมีผู้บริหารประกอบด้วย นายกเทศมนตรี ๑ คน รองนายกเทศมนตรี จำนวน ๒ คน ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี ๑ คน เลขานุการนายกเทศมนตรี จำนวน ๑ คน สภาเทศบาลตำบลทรายมูลประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๑๒ คน

๒.๕.๒ สภาพทั่วไป

๑. ลักษณะที่ตั้ง อาณาเขต และเขตการปกครอง เทศบาลตำบลทรายมูลตั้งอยู่ทางทิศเหนือของศาลากลางจังหวัดยโสธร ระยะห่างจากจังหวัดยโสธรประมาณ ๑๘ กิโลเมตร อยู่ห่างจากจังหวัดมุกดาหารประมาณ ๑๐๐ กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมด ๕.๑๓ ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตการปกครองติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับบ้านโนนสะอาด หมู่ที่ ๑๕ ตำบลทรายมูล

ทิศตะวันออก ติดกับลำห้วยวังปลาเทียม

ทิศใต้ ติดกับลำห้วยวังโป่ง

ทิศตะวันตก ติดกับป่าหนองใหญ่

สภาพภูมิประเทศของเทศบาลตำบลทรายมูล เป็นที่ราบสูง ลักษณะรูปกระเพาะคว่ำ มีลำห้วยล้อมรอบเขตเทศบาลจำนวน ๔ ลำห้วย คือลำห้วยค่าน้ำเกลี้ยง ลำห้วยวังโป่ง ลำห้วยวังปลาเทียม และลำห้วยจีเป็ด

ลักษณะภูมิอากาศแบ่งได้เป็น ๓ ฤดู คือ

ฤดูฝนเริ่มในเดือนพฤษภาคม สิ้นสุดในเดือน ตุลาคม

ฤดูหนาวเริ่มในเดือนพฤศจิกายน สิ้นสุดในเดือน กุมภาพันธ์

ฤดูร้อนเริ่มในเดือนมีนาคม สิ้นสุดในเดือน เมษายน

๒. การปกครองในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล

เทศบาลตำบลทรายมูลมีหมู่บ้านในเขตเทศบาลจำนวน ๘ หมู่บ้าน ประกอบด้วยหมู่ที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๑๔, ๑๕, ๑๖,

มีครัวเรือน ๑,๕๙๑ ครัวเรือน ประชากรทั้งหมด ๖,๑๔๕ คน แยกเป็น

ชาย จำนวน ๒,๕๕๕ คน

หญิง จำนวน ๓,๑๕๔ คน

รวม จำนวน ๖,๑๕๑ คน

(ข้อมูลจากสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลทรายมูล ณ เดือน กันยายน ๒๕๕๑)

จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๔,๕๐๐ คน แยกเป็น

ชาย จำนวน ๒,๑๗๑ คน

หญิง จำนวน ๒,๓๒๙ คน

(ข้อมูลจากสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลทรายมูล ณ เดือนกันยายน ๒๕๕๑ ช่วงอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป)

๓. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

การคมนาคมขนส่ง ถนนสายต่าง ๆ ในเขตเทศบาลตำบลทรายมูลส่วนใหญ่เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็กและมีถนนสายหลักที่เชื่อมระหว่างจังหวัดยโสธรไปยังจังหวัดมุกดาหารและจังหวัดนครพนมผ่านเทศบาลตำบลทรายมูลคือ ถนนวาริราชเคช ทำให้เทศบาลตำบลทรายมูลมีรถโดยสารและรถประจำทางผ่านอยู่เป็นประจำ

การสื่อสารและโทรคมนาคม เทศบาลตำบลทรายมูลมีเสียงตามสายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนในเขตเทศบาล โดยเสียงตามสายจะได้ยินทั่วเขตเทศบาล และภายในชุมชนต่าง ๆ มีหอกระจายข่าวสามารถให้บริการข่าวสารแก่ชุมชนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้เทศบาลตำบลทรายมูลยังมีวิทยุศูนย์เครือข่าย อปพร. ซึ่งมีสมาชิก อปพร. ประสานงานการติดต่อสื่อสารภายในหมู่บ้านครบทุกชุมชน

การใช้ที่ดิน เทศบาลตำบลทรายมูล มีพื้นที่ ๕.๑๓ ตารางกิโลเมตร การใช้ที่ดินส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลเป็นสถานที่ปลูกสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของประชาชน มีเอกสารสิทธิ์โดยถูกต้อง

บางส่วนเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์และที่ดินราชพัสดุ ซึ่งส่วนราชการต่าง ๆ ครอบครองและใช้ประโยชน์อยู่

๔. ด้านเศรษฐกิจ

โครงสร้างเศรษฐกิจ/รายได้ประชากร ประชาชนประกอบอาชีพทำนาเป็นหลัก บางส่วนประกอบอาชีพเกษตรกรรมอยู่นอกเขตเทศบาลได้แก่ ทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ ซึ่งปัจจุบันประชาชนจะนิยมเลี้ยงโคเนื้อเพื่อขายเป็นรายได้เสริมและสำหรับเป็นอาหารไว้บริโภคภายในครัวเรือน

การพาณิชย์กรรม/การบริการ เทศบาลตำบลทรายมูลมีตลาดสดเทศบาลและบริเวณโดยรอบจะมีร้านค้าขายของเบ็ดเตล็ดกระจายอยู่บริเวณตลาดสด ซึ่งในเขตเทศบาลตำบลทรายมูลจะมีเห็นธรรมชาติจำหน่ายในฤดูฝนและหนาว มีธนาคารในเขตพื้นที่จำนวน ๑ แห่ง คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาทรายมูล (ยโสธร) ซึ่งเปิดบริการทั้งเงินฝาก – ถอน และแผนกสินเชื่อ และมีตู้เอทีเอ็มของธนาคารกรุงไทยอยู่ที่สถานีตำรวจอำเภอทรายมูล

๕. การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทรายมูลส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ยึดมั่นในประเพณีที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ มีวัดจำนวน ๔ แห่ง และสำนักสงฆ์จำนวน ๑ แห่ง ซึ่งในเขตเทศบาลมีสถานศึกษาสำหรับพระภิกษุและสามเณร ๑ แห่ง คือ โรงเรียนทรายมูลปริยัติวิทยา ที่วัดบูรพาราม ได้ เปิดสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ถึงมัธยมศึกษาตอนปลายมีจำนวนนักศึกษา ๑๓๑ คน (ข้อมูลปี พ.ศ.๒๕๕๐)

เทศบาลตำบลทรายมูลมีโรงเรียนเทศบาลตำบลทรายมูลที่อยู่ในความดูแลจำนวน ๑ แห่ง มีจำนวนนักเรียน ๗๓ คน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัยก่อนอายุ ๒ – ๖ ปี มีจำนวนนักเรียน ๑๒๗ คน

ภายในเขตเทศบาลมีโรงเรียนประถมศึกษา ๑ แห่ง คือ โรงเรียนบ้านทรายมูล (ทรายมูลประชาราชูร์) มีจำนวนนักเรียน ๕๕๐ คน โรงเรียนมัธยมศึกษา ๑ แห่ง คือ โรงเรียนทรายมูลวิทยาคม มีจำนวนนักเรียน ๑,๑๘๒ คน

เทศบาลตำบลทรายมูลมีการจัดงานประเพณีสงกรานต์และวันครอบครัว ประเพณีสงกรานต์พระธาตุคู่ ซึ่งจะจัดตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ และเป็นวันวิสาขบูชา ประเพณีบุญบั้งไฟ ซึ่งจะจัดงานระหว่างเดือนพฤษภาคม

๖. การสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

เทศบาลตำบลทรายมูลมีรถขยะจำนวน ๓ คัน มีพนักงานประจำรถจำนวน ๑๒ คน เก็บขยะในเขตเทศบาลปริมาณ ๑ ตัน/วัน โดยเทศบาลจะนำไปกำจัดโดยวิธีฝังกลบ ภายในเขตเทศบาลมี

โรงพยาบาลขนาด ๓๐ เตียง จำนวน ๑ แห่ง คือ โรงพยาบาลทรายมูลและมีศูนย์สุขภาพชุมชน จำนวน ๑ แห่ง^{๔๕}

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อรินทร์ นิติเศรษฐ์ ได้ทำการวิจัย ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของชาวชนบท : กรณีศึกษาประชาชนในอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง ๔๖ – ๕๕ ปี การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมีทัศนคติด้านกิจกรรมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา พบว่า ไม่ว่าเพศ อายุ การศึกษาจะแตกต่างกัน ไม่มีผลต่อการมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแต่อย่างใด^{๔๖}

จริยา เจริญสุกใส ได้วิจัยเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง เพศและระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประชาชนมีทัศนคติต่อการซื้อขายนะแนนเสียงเป็นเรื่องธรรมดาและความสำนึกทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับปานกลาง^{๔๗}

ชาญศักดิ์ ถวิล ได้ทำการวิจัยเรื่อง การซื้อ – ขาย คะแนนเสียงเลือกตั้ง ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๒๕ ในเขตตำบลแขวงบาดาล อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า การที่ประชาชนทุกกลุ่มยอมซื้อ – ขาย คะแนนเสียงในการเลือกตั้งนั้น เนื่องจากเหตุผลดังนี้

^{๔๕}เทศบาลตำบลทรายมูล, “แผนพัฒนาเทศบาลสามปี พ.ศ.๒๕๕๒ – ๒๕๕๔”, (บโสร : เทศบาลตำบลทรายมูล, ๒๕๕๑), หน้า ๑-๔.

^{๔๖}อรินทร์ นิติเศรษฐ์, “ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของชาวชนบท : กรณีศึกษาประชาชนในอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๕, ๑๐๓ หน้า.

^{๔๗}จริยา เจริญสุกใส, “วัฒนธรรมทางการเมือง การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในกรุงเทพมหานคร”, สารนิพนธ์รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), ๒๕๓๘, ๗๔ หน้า.

๑. ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยและไม่เห็นความสำคัญของการเลือกตั้งการมีผู้แทนราษฎร ดังนั้น ผู้สมัครจึงใช้วิธีการชก้างหรือโน้มน้าวใจโดยการให้ผลประโยชน์ ในส่วนของผู้มีระดับการศึกษาดี ก็มีการขายคะแนนเสียงนั้น แสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตยจะต้องเกิดการเรียนรู้ทางสังคมการเมืองที่จะหล่อหลอมให้เกิดการดำรงชีวิตตามวิถีประชาธิปไตยไม่ใช่เกิดจากการศึกษา ตามระบบศึกษาเพื่อออกมาประกอบอาชีพ

๒. การที่ผู้สมัครสามารถใช้วิธีการให้ผลประโยชน์เฉพาะหน้า หรือผลประโยชน์ใกล้ตัวได้อย่างประสบผลสำเร็จ เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมในการซื้อ – ขาย คะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นสภาพสะท้อนความขัดแย้งทางการเมือง ปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองของไทยที่ได้สะสมติดต่อกันมาเป็นเวลานาน การซื้อ – ขาย คะแนนเสียงและระบบหัวคะแนน เป็นเพียงปัญหาอุปสรรคที่ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด และมีผลกระทบต่อกรปกครองและการบริหารประเทศอย่างชัดเจน^๒

จิตรา พรหมขุติมา “ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัยพฤติกรรมกรเลือกตั้งของประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

๑. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการเมืองของประชาชนในชุมชนแออัดใน กรุงเทพมหานคร จะรับรู้จากสื่อโทรทัศน์ สำหรับความสนใจทางการเมืองของประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพฯ ปรากฏว่า จะให้ความสนใจไม่มากนักแต่ประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพฯ จะมีความรู้ทางด้านการเมืองอยู่ในระดับสูง

การที่ประชาชนในชุมชนแออัดมีความรู้ด้านการเมืองมาก ดังนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพฯ ได้รับอิทธิพลจากสื่อโดยเฉพาะในโทรทัศน์ ซึ่งสื่อเหล่านี้ย่อมมีส่วนช่วยให้ประชาชนในชุมชนแออัดได้รับความรู้ทางการเมืองเป็นอย่างดี

๒. ทศนคติ ความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนในชุมชนแออัด ที่มีต่อการเลือกตั้งประชาชนมีความคิดเห็นว่าเป็นสิทธิมากกว่าเป็นหน้าที่ สำหรับทศนคติความคิดเห็นเกี่ยวกับนักการเมืองเป็นไปในเชิงลบมากกว่าในเชิงบวก และเห็นว่า การเลือกตั้งมีการซื้อสิทธิขายเสียงกันมาก แต่อย่างไรก็ดี การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพราะต้องการคนดีเข้าสภา

^๒ชาญศักดิ์ ถวิล, “การซื้อ – ขาย คะแนนเสียงเลือกตั้ง ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ ในเขตตำบลแขวงบางศาล อำเภอสวมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), ๒๕๓๔, ๑๒๑ หน้า.

นอกจากนี้ประชาชนในชุมชนแออัดจะมีความเชื่อและอุดมการณ์ในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

๓. การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนแออัด จะมีบทบาทแต่กิจกรรมเผ่ามองคู่มากกว่าจะมีบทบาทในกิจกรรมเชื่อมโยงหรือเป็นกิจกรรมเข้าสู่การเมือง

๔. ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจที่ทำให้ประชาชนในชุมชนแออัด ไปเลือกตั้งเพราะอยากได้ผู้แทนที่ดี ดังนั้น คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ได้รับการเลือกตั้ง แต่อย่างไรก็ดี การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะได้รับเลือกตั้งหรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับนำในชุมชน และบทบาทของผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยสำหรับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในชุมชนแออัด จะพบเห็นพฤติกรรมแจกเงินมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม ประชาชนในชุมชนแออัดไม่เห็นด้วยกับพฤติกรรมกรรมการแจกเงินของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือหัวคะแนน

๕. เมื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป กับผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จะพบว่า ผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไปจะมีความสนใจทางการเมือง มีทัศนคติในทางการเมือง มีบทบาทการเข้าร่วมทางการเมืองและพฤติกรรมในการออกเสียงเลือกตั้งสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี^{๖๓}

สมควร เกรียงประดับ ได้ทำการวิจัยเรื่องการ ศึกษาความคิดเห็นต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดขอนแก่น โดยเปรียบเทียบเพศและระดับการศึกษา พบว่า โดยรวมแล้ว ประชาชนมีทัศนคติไม่แตกต่างกันเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติตนในการเลือกตั้ง ความคิดเห็นต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งและเหตุผลในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เช่น เห็นว่าควรไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง เห็นด้วยกับผู้สมัครที่หาเสียงโดยใช้นโยบายของพรรค มีความรู้ความสามารถ มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ ชื่อสัตย์ มีคุณธรรม เห็นด้วยกับการพิจารณาเลือกผู้สมัคร โดยพิจารณาที่ตัวบุคคลและพรรคที่สังกัด ไม่เห็นด้วยต่อการพิจารณาเลือกผู้สมัครจากการที่เคยหรือไม่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาก่อน เพราะได้รับแจกเงินหรือสิ่งของต่าง ๆ เป็นต้น ยกเว้นในบางประเด็นที่เป็นเงื่อนไขเฉพาะของแต่ละพื้นที่เช่น การรู้จักสถานที่เลือกตั้งและเป็นประโยชน์ขององค์กรกลาง การเห็นด้วยกับผู้สมัครที่ให้สิ่งของตอบแทน ใช้เงินซื้อเสียง ร่ำรวย หรือต้องลงทุนมากในการหาเสียง ทั้งนี้ ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเลือกตั้งของประชาชนแต่ละครั้งจะปรับเปลี่ยนไปตามข้อมูล

^{๖๓}จิตรา พรหมชุตติมา, “รายงานการวิจัยเรื่องพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร), ๒๕๔๑, ๗๔ หน้า.

ข่าวสาวได้รับจากสื่อมวลชน หน่วยงานของรัฐ คังนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบจำเป็นต้องมุ่งเน้นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น^{๖๔}

อุดมวิทย์ มณีวรรณ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : กรณีศึกษาเขตเทศบาลนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ประชาชนที่มีภูมิหลังในส่วนต่อการดำรงชีวิต เช่น เพศ อายุ การศึกษา การถูกหล่อหลอมจากการศึกษา ฐานะความมั่นคง ในความเป็นอยู่จะมีผลต่อความแตกต่างในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน^{๖๕}

อุทัยรัตน์ กาถึง ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนเพศชายมีระดับทัศนคติ เข้าร่วมมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นมากกว่าประชาชนเพศหญิง อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ในทุกองค์ประกอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือพรรคการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ในทุกองค์ประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ รายได้มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลมีความสัมพันธ์กับรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ ๐.๐๕^{๖๖}

ประสิทธิ์ สันติกาญจน์ ได้ทำการศึกษาวิจัย “การเข้าร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า เพศและระดับการศึกษา เดิมเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติการเข้าร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนั้น ไม่ว่าจะเป็อายุ สถานภาพการสมรส ระยะเวลาที่

^{๖๔}สมควร เกรียงประดับ, “การศึกษาความคิดเห็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๔๑, ๑๒๐ หน้า.

^{๖๕}อุดมวิทย์ มณีวรรณ, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : กรณีศึกษาเขตเทศบาลนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา”, การศึกษาอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), ๒๕๔๒, ๑๑๐ หน้า.

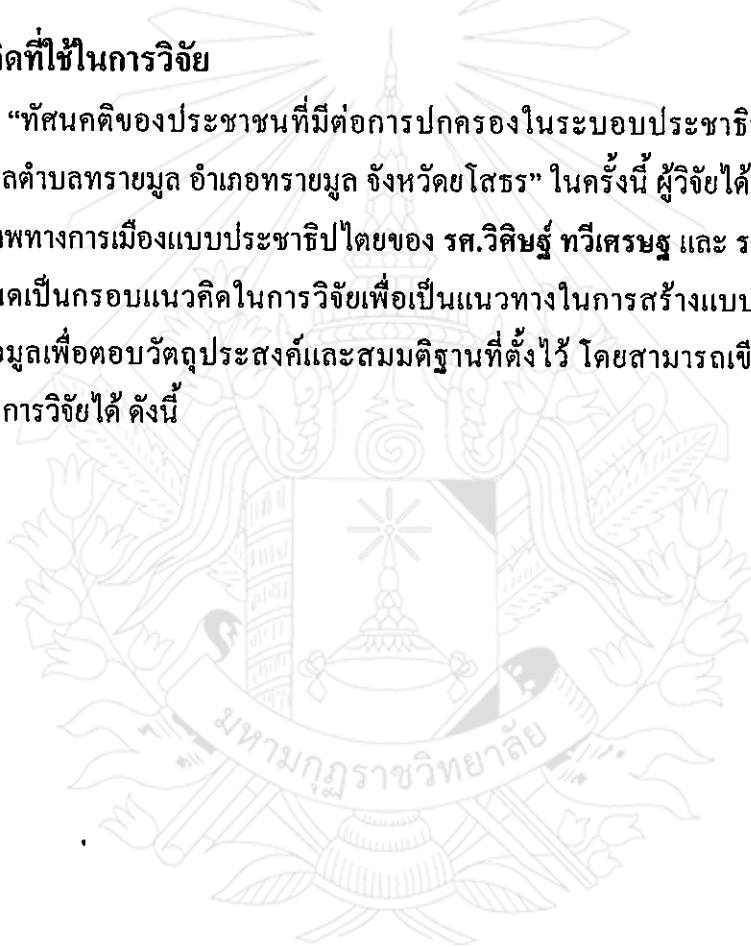
^{๖๖}อุทัยรัตน์ กาถึง, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), ๒๕๔๓, ๑๔๓ หน้า.

อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างก็ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และยังพบว่า ลักษณะการเข้าร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่ได้เป็นไปตามแผน ส่วนตัวแบบที่อธิบายความสัมพันธ์ในเชิงสาเหตุและผล อันมีตัวแปรทั้งหมด ๔ ตัวแปร คือ ๑) สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ๒) การเข้าไปเกี่ยวข้องกับองค์การ ๓) ความรู้สึกในด้านความสามารถทางการเมือง ๔) การเข้าร่วมทางการเมือง ผลปรากฏว่าตัวแปรทั้งสามตัว ต่างมีผลกระทบโดยตรงต่อการเข้าร่วมทางการเมือง โดยสรุปตัวแปรความสัมพันธ์ในเชิงสาเหตุและผล สามารถอธิบายความแปรปรวนของการเข้าร่วมทางการเมืองได้ร้อยละ ๓๖”^{๖๑}

๒.๖ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของ รศ.วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ และ รศ. สุขุม นวลสกุล^{๖๒} นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบคำถามสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสามารถเขียนเป็นแผนภูมิกอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังนี้

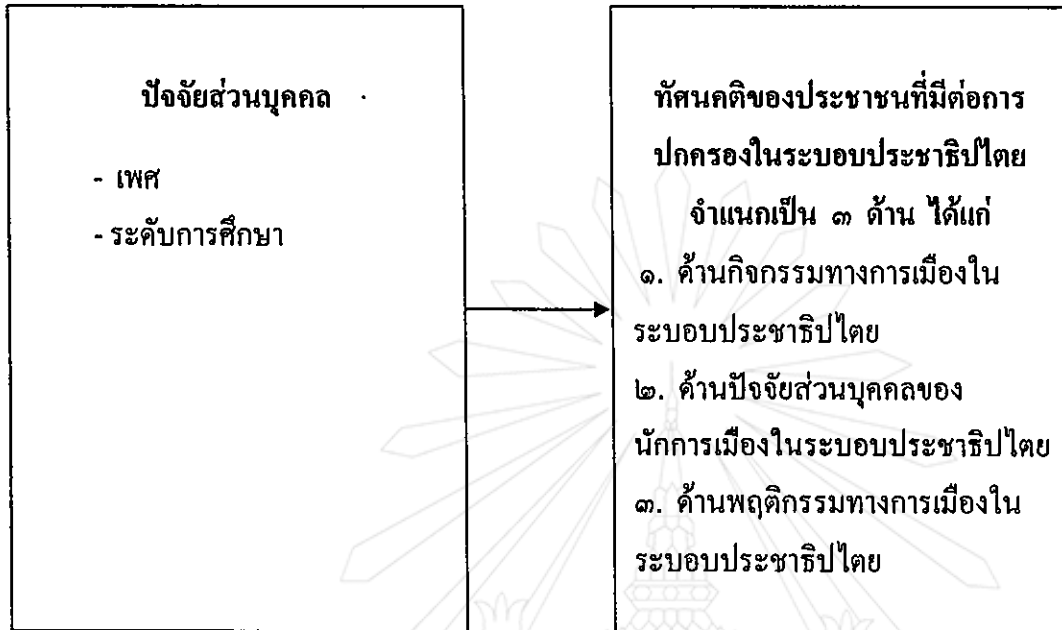

^{๖๑}ประสิทธิ์ สันติกาญจน์, “การเข้าร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร, วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), ๒๕๓๐, ๑๑๒ หน้า.

^{๖๒}รศ.วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ และ รศ.สุขุม นวลสกุล, การเมืองและการปกครองไทย, อ่างแล้ว, หน้า ๒๐-๒๑.

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

แผนภูมิที่ ๒.๑ แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- ๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล
- ๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๑ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูลจังหวัดยโสธร จำนวน ๔,๕๐๐ คน

๓.๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูลจังหวัดยโสธร จำนวน ๓๔๕ คน

๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ๓๔๕ คน ได้รับคืนแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน ๓๓๘ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๔๘

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลนำมา กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ และระดับการศึกษา ของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายเปิด เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร มีจำนวน ๔๕ ข้อ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านกิจกรรมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ๒) ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมือง ๓) ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ผู้วิจัยใช้ลักษณะคำถามแบบมาตราส่วน ๕ ระดับ โดยใช้หลักของ Likert Scale คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดเป็นตัวเลขและความหมาย คือ

๕	หมายถึง	ระดับทัศนคติมากที่สุด
๔	หมายถึง	ระดับทัศนคติมาก
๓	หมายถึง	ระดับทัศนคติปานกลาง
๒	หมายถึง	ระดับทัศนคติน้อย
๑	หมายถึง	ระดับทัศนคติน้อยที่สุด

การแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยซึ่งใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับค่าคะแนนที่คำนวณได้ตามขั้นตอนที่ระบุไว้โดยเกณฑ์ ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย
๔.๕๐ - ๕.๐๐ แปลว่า	ระดับทัศนคติมากที่สุด
๓.๕๐ - ๔.๔๙ แปลว่า	ระดับทัศนคติมาก
๒.๕๐ - ๓.๔๙ แปลว่า	ระดับทัศนคติปานกลาง
๑.๕๐ - ๒.๔๙ แปลว่า	ระดับทัศนคติน้อย
๑.๐๐ - ๑.๔๙ แปลว่า	ระดับทัศนคติน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร มีจำนวน 4 ข้อ

๓.๔ การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยได้มีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

๓.๔.๑ ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารตำราวิชาการ แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งเป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research)

๓.๔.๒ สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตการศึกษาวิจัย โดยใช้คำถาม ๒ ประเภท คือ แบบสอบถามปลายปิดและแบบสอบถามปลายเปิด

๓.๔.๓ นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องและชัดเจน เหมาะสม ทั้งเนื้อหาสาระและการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา แล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถาม

๓.๔.๔ นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๓ ท่าน คือ ผศ.ชื่น วิไลไพร ผศ.ดร.เดชา ใจกลาง ผศ.ดร.เจริญชัย ชนไพโรจน์ เพื่อตรวจสอบหรือปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหา เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของคำถาม โดยใช้แบบวัด คำนีความสอดคล้อง (Index of consistency : IOC)

๓.๔.๕ นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๓ ท่าน ไปปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบ (Try – out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้คือประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลทุ่งแร่ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร จำนวน ๓๐ คน จากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ นำข้อมูลที่ได้ไปทดสอบวัดความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ ๐.๗๕

๓.๔.๖ ผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะที่ได้จากการทดลองใช้พร้อมจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริง เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย ได้นำเครื่องมือคือ แบบสอบถาม ไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวางแผนและปฏิบัติการ ดังนี้

๓.๕.๑ ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่รวบรวมจากเอกสารต่าง ๆ และผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องได้แก่ หนังสือ บทความ เอกสาร รายงานการวิจัยและสถิติข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยรวบรวมจากห้องสมุดและแหล่งอ้างอิงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการประกอบการกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาและการเขียนรายงานการวิจัย

๓.๕.๒ ข้อมูลภาคสนามเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม โดยผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอน ดังนี้

๑) ผู้ศึกษาได้ทำหนังสือถึงวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย เพื่อให้ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลคืน ถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

๒) ผู้ศึกษารวบรวมแบบสอบถามคืนจากกลุ่มเป้าหมายและตรวจความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วจึงวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

๓.๕.๓ นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหาอีกครั้งก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามาประมวลผลข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสถิติคอมพิวเตอร์ สถิติสำเร็จรูปทางการวิจัยทางสังคมศาสตร์ มาประมวลผลข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าสถิติความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) S.D. ค่า t-test. เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์กับแบบสอบถามโดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐานหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วเสนอแบบความเรียง

ตอนที่ ๒ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม เกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ ๓ การทดสอบสมมติฐาน เป็นการเปรียบเทียบค่าที่สถิติของประชาชนที่มีต่อการ ปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ได้ใช้ค่า t -test และ One way Analysis of Variance

ตอนที่ ๔ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อ การปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร แล้วรวบรวมข้อมูลตามประเด็นนำมาเรียบเรียงนำเสนอในรูปแบบการบรรยาย โดย การหาค่าความถี่ (Frequency) แล้วนำเสนอแบบบรรยาย

๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยเรื่องนี้ มีสถิติที่ใช้ในการทำวิจัยอยู่ ๒ ประเภท ได้แก่

๓.๗.๑ สถิติการบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับบรรยายปัจจัยส่วนบุคคล

๓.๗.๒ สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t -test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least - Significant Different)

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สารนิพนธ์เรื่อง “ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร”

๑. เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธรเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ๓ ประการดังนี้คือยโสธร

๒. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน

๓. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาและแนวทางส่งเสริมทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

ซึ่งได้ทำการสุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือแบบสอบถาม จำนวน ๓๓๘ ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลเพื่อคำนวณหาค่าสถิติต่าง ๆ สำหรับตอบปัญหาการวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัย พร้อมทั้งนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และระดับการศึกษา ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ ๒ ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ ๓ การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ L.S.D. (Least-Significant Different)

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์และอักษรย่อในการเสนอผลการวิจัย ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่า t – test (Independent)
p	แทน	p – Value ค่าความน่าจะเป็น
F	แทน	ค่าที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ F
Df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกของคะแนนยกกำลังสอง (Mean of Square)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และระดับการศึกษา นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวน และร้อยละของประชาชนที่ตอบแบบสอบถามแยกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๑๕๕	๕๗.๗
หญิง	๑๔๓	๔๒.๓
รวม	๓๓๘	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศชาย จำนวน ๑๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๗ รองมาเป็นเพศหญิง จำนวน ๑๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๓ ตามลำดับ เพศชายมีทัศนคติต่อการทัศนคติทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมากกว่าเพศหญิง เพราะเพศชายมีความสนใจการเมืองเป็นพื้นฐาน

ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวนและร้อยละของประชาชนที่ตอบแบบสอบถามแยกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	๑๑๖	๓๔.๓
มัธยมศึกษา	๑๓๕	๓๙.๙
อนุปริญญา	๗๒	๒๑.๓
ปริญญาตรี	๑๕	๔.๔
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-
รวม	๓๓๘	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๒ ผลของการวิจัย โดยเรียงจากมากไปหาน้อย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากระดับการศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๑๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๙ รองลงมาระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน ๑๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๓ ระดับการศึกษาอนุปริญญา จำนวน ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๓ ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๔

ผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงทัศนคติมากมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพราะในเขตเทศบาลจะได้รับการส่งเสริมการเรียนระดับมัธยมและมีโรงเรียนระดับมัธยมประจำอำเภอ

ตอนที่ ๒ ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

การวิเคราะห์ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ๓ ด้าน คือ ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตยและด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปกติดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยรวม ๓ ด้าน

ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	๓.๑๗	๑.๒๕๕	ปานกลาง
๒. ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	๓.๑๖	๑.๒๗๓	ปานกลาง
๓. ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	๓.๑๘	๑.๒๗๕	ปานกลาง
รวม	๓.๑๖	๑.๒๘๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับแรก ได้แก่ทัศนคติด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	$\bar{X}$	(S.D.)	แปลผล
๑. ท่านมีความคิดเห็นระดับใด เกี่ยวกับกิจกรรมของระบอบประชาธิปไตย คือเริ่มหาเสียงเพื่อการเลือกตั้งของประชาชน	๔.๐๒	๑.๓๐๒	มาก
๒. ท่านเข้าใจระดับใด เกี่ยวกับกิจกรรมการยอมรับมติเสียงข้างมากและรับฟังเสียงข้างน้อยเป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่งในระบอบประชาธิปไตย	๓.๒๒	๑.๓๐๒	ปานกลาง
๓. ท่านเข้าใจระดับใด ที่ว่าระบอบประชาธิปไตยนั้น เป็นได้ทั้งการปกครอง อุดมการณ์ทางการเมือง และวิถีชีวิต	๓.๒๖	๑.๓๐๑	ปานกลาง
๔. ท่านเข้าใจและเชื่อระดับใด เกี่ยวกับกิจกรรมที่มีคุณภาพของประชาธิปไตยขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชาชน	๓.๒๑	๑.๒๗๓	ปานกลาง
๕. ท่านเข้าใจการจัดกิจกรรมกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญระดับใด ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ	๓.๒๕	๑.๒๕๔	ปานกลาง
๖. ท่านเข้าใจและเชื่อระดับใด ที่ว่ากิจกรรมอันเป็นหัวใจสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยคือการมีส่วนร่วมของประชาชน	๓.๒๑	๑.๒๕๖	ปานกลาง
๗. ท่านเข้าใจและเชื่อระดับใด ที่ว่าสิทธิที่สำคัญของประชาชนคือการไปใช้สิทธิในกิจกรรมการเลือกตั้ง	๔.๕๓	๑.๒๘๐	มากที่สุด
๘. ท่านให้ความสำคัญและเข้าร่วมระดับใด ในกิจกรรมการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติทุกครั้ง	๓.๒๕	๑.๓๑๔	ปานกลาง
๙. ท่านเข้าใจระดับใด ในกิจกรรมการปฏิบัติตนตามกฎหมายเป็นหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย	๓.๒๖	๑.๓๑๒	ปานกลาง
๑๐. ท่านยอมรับระดับใด ที่ว่ากิจกรรมการเลือกตั้งเป็นประเด็นสำคัญของระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด	๓.๒๗	๑.๓๐๔	ปานกลาง
๑๑. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมระดับใด ในการเอื้อประโยชน์ต่อส่วนรวมตามระบอบประชาธิปไตย	๓.๒๔	๑.๒๕๕	ปานกลาง

ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	$\bar{X}$	(S.D.)	แปลผล
๑๒. ท่านเชื่อระดับใด ในการทำกิจกรรมที่ใช้หลักสันติวิธีในการแก้ไขปัญหาจะทำให้สังคมสงบสุขตามระบอบประชาธิปไตย	๓.๕๐	๑.๒๘๕	มาก
๑๓. ท่านเชื่อระดับใด ที่ว่าทุกคนต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันจากรัฐในกิจกรรมการเข้ารับบริการจากรัฐตามระบอบประชาธิปไตย	๓.๒๓	๑.๒๗๕	ปานกลาง
๑๔. ท่านเชื่อระดับใด ที่ว่าประชาชนต้องมีอิสระในกิจกรรมการพูด การพิมพ์ การแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีแต่ต้องคำนึงถึงความเหมาะสม	๓.๒๖	๑.๒๗๖	ปานกลาง
๑๕. ท่านมีทัศนคติระดับใด ในกิจกรรมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจะทำให้ชาติบ้านเมืองเจริญก้าวหน้า	๓.๒๖	๑.๒๕๗	ปานกลาง
รวม	๓.๑๗	๑.๒๕๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อันดับแรกได้แก่ สิทธิที่สำคัญของประชาชนคือการไปใช้สิทธิ ในกิจกรรมการเลือกตั้ง รองลงมาคือ กิจกรรมการเลือกตั้งเป็นประเด็นสำคัญของระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การทำกิจกรรมที่ใช้หลักสันติวิธีในการแก้ไขปัญหาจะทำให้สังคมสงบสุขตามระบอบประชาธิปไตย

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทักษะดีของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	$\bar{X}$	(S.D.)	แปลผล
๑. ท่านมีแนวคิดระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องมีความรู้ความสามารถ	๓.๒๓	๑.๒๕๕	ปานกลาง
๒. ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องซื่อสัตย์ ไม่มีประวัติคดโกง	๓.๒๕	๑.๒๕๓	ปานกลาง
๓. ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องอยู่ในภูมิสำเนาเดียวกัน	๓.๒๖	๑.๒๔๘	ปานกลาง
๔. ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องมีผลงาน/ประสบความสำเร็จในการทำงาน	๔.๔๑	๑.๓๑๐	มาก
๕. ท่านมีทัศนระดับใดที่ว่านักการเมืองต้องมีชื่อเสียงเป็นที่เคารพนับถือ	๓.๒๕	๑.๒๕๕	ปานกลาง
๖. ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องฐานะทางเศรษฐกิจดี	๓.๒๒	๑.๒๘๓	ปานกลาง
๗. ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องเป็นผู้มีชื่อเสียงในท้องถิ่น	๓.๒๓	๑.๒๗๓	ปานกลาง
๘. ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องทำในสิ่งที่เสนอไว้ในการหาเสียง	๓.๒๔	๑.๒๔๘	ปานกลาง
๙. ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องเคยให้ความช่วยเหลือแก่ตนเองหรือสมาชิกในครอบครัว	๓.๒๖	๑.๒๘๐	ปานกลาง
๑๐. ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องมีสัญญาจะให้สิ่งตอบแทนแก่ตนเองหรือสมาชิกในครอบครัว/ชุมชน	๓.๒๕	๑.๒๕๑	ปานกลาง
๑๑. ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องมีบุคลิกภาพที่ประณีประนอม	๓.๘๑	๑.๒๕๓	มาก

ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบ ประชาธิปไตย	$\bar{X}$	(S.D.)	แปลผล
๑๒. ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องเป็นผู้ยอมรับ ฟังคำวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล	๓.๖๒	๑.๓๑๐	มาก
๑๓. ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องเป็นผู้มองโลก ในแง่ดีมีความไว้วางใจผู้อื่น	๓.๒๒	๑.๒๕๔	ปานกลาง
๑๔. ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องเป็นผู้ที่มีใจ เปิดกว้างยอมรับการตรวจสอบอย่างเปิดเผย	๓.๒๓	๑.๒๕๔	ปานกลาง
๑๕. ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องเป็นผู้ที่มีความ สำนึกในหน้าที่ของตนและต่อสังคมส่วนรวม	๓.๒๖	๑.๒๕๓	ปานกลาง
รวม	๓.๑๖	๑.๒๕๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครอง
ในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร
ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักการเมืองต้องมีผลงาน ประสิทธิภาพในการทำงาน
รองลงมาคือ ที่ว่านักการเมืองต้องมีบุคลิกภาพที่ประนีประนอมและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ
นักการเมืองต้องมีเป็นผู้ยอมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านพฤติกรรมในระบอบประชาธิปไตย

ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	$\bar{X}$	(S.D.)	แปลผล
๑. ท่านเชื่อระดับใด ในปัจจุบันที่ว่านักการเมืองมีพฤติกรรมทำให้สังคมมีปัญหาสร้างความแตกแยกให้แก่สังคม	๓.๒๗	๑.๒๕๕	ปานกลาง
๒. ท่านเชื่อระดับใด ที่ว่านักการเมืองมีพฤติกรรมที่สามารถสร้างความสามัคคีให้กับคนในชาติได้	๓.๒๗	๑.๒๖๔	ปานกลาง
๓. ท่านเชื่อระดับใด ปัจจุบันที่ว่านักการเมืองมีพฤติกรรมแย่งชิงอำนาจเห็นแก่พรรคพวก	๔.๕๒	๑.๒๕๔	มากที่สุด
๔. ท่านเชื่อระดับใด ที่ว่านักการเมืองมีพฤติกรรมจะเผยแพร่ประชาธิปไตยโดยการให้ความรู้ความเข้าใจให้แก่สังคม	๓.๒๖	๑.๒๓๒	ปานกลาง
๕. ท่านเชื่อระดับใด ที่ว่านักการเมืองควรมีพฤติกรรมสำนึกถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับสังคมในด้านต่าง ๆ และควรลดละกิจกรรมในการจะเอาแพ้เอาชนะ แต่กลับสร้างความฉิบหายแก่สังคมในปัจจุบัน	๓.๒๖	๑.๒๗๑	ปานกลาง
๖. ท่านเชื่อระดับใด ที่ว่านักการเมืองปัจจุบันมีพฤติกรรมมีปัญหาตนเองโดยเอาประชาชนเป็นเครื่องมือ ควรเลิกพฤติกรรมเช่นนั้นเสีย	๓.๒๓	๑.๒๖๐	ปานกลาง
๗. ท่านเชื่อระดับใด ที่ว่านักการเมืองมีพฤติกรรมซื้อสิทธิในการเลือกตั้งแล้วเมื่อเข้าไปเป็นฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลจะมีพฤติกรรมในทางทุจริตคอร์ปชั่น	๓.๒๗	๑.๒๔๒	ปานกลาง
๘. ท่านเชื่อในระดับใด ที่ว่าประชาชนมีพฤติกรรมขายคะแนนเสียง ถือว่าเป็นเรื่องปกติ	๓.๕๑	๑.๓๑๑	มาก
๙. ท่านเชื่อในระดับใด ที่ว่ามีพฤติกรรม การซื้อคะแนนเสียงในการเลือกตั้งเป็นปัญหาด้านการเมืองในอดีตจนปัจจุบัน	๓.๒๖	๑.๒๓๘	ปานกลาง
๑๐. ท่านเชื่อระดับใด ในพฤติกรรมที่ว่า ถ้ามีการเลือกตั้งครั้งต่อไป จะกลายเป็นปัญหาทางการเมืองการปกครอง	๓.๒๖	๑.๒๘๐	ปานกลาง

ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	$\bar{X}$	(S.D.)	แปลผล
๑๑. ท่านเชื่อระดับใด ในพฤติกรรมที่ว่าถ้าผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถแต่ไม่ซื่อสัตย์ จะเกิดปัญหาไม่ได้รับการเลือกตั้ง	๓.๕๘	๑.๒๗๕	มาก
๑๒. ท่านเชื่อในระดับใด ที่ว่าพฤติกรรมการเดินทางขบวนต่อสู้กับรัฐบาลทำให้เกิดปัญหาการเมืองบ้านเมืองแตกแยก	๓.๒๖	๑.๒๘๕	ปานกลาง
๑๓. ท่านเชื่อในระดับใด ที่ว่าพฤติกรรมการสับสนแนวคิดของสังคม ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ เพราะปัญหาทางการเมือง	๓.๒๕	๑.๒๖๓	ปานกลาง
๑๔. ท่านเชื่อในระดับใด ที่ว่าปัญหาพฤติกรรมเลือกตั้งทุกครั้งทุกอย่างก็คงเดิมไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง	๓.๒๓	๑.๓๐๔	ปานกลาง
๑๕. ท่านเชื่อในระดับใด ที่ว่าพฤติกรรมทางสังคมประชาธิปไตยของไทยมีปัญหาเกี่ยวกับสังคมที่มีผู้ชี้้นำให้ประชาชนปฏิบัติตาม	๓.๒๓	๑.๒๗๕	ปานกลาง
รวม	๓.๑๘	๑.๒๗๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ปัจจุบันนักการเมืองมีพฤติกรรมแย่งชิงอำนาจเห็นแก่พรรคพวก รองลงมาคือ พฤติกรรมที่ว่าถ้าผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถแต่ไม่ซื่อสัตย์ จะเกิดปัญหาไม่ได้รับการเลือกตั้ง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ประชาชนมีพฤติกรรมขายคะแนนเสียงถือว่าเป็นเรื่องปกติ

ตอนที่ ๓ การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า ทักษะคิดของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ที่มีเพศและระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีทักษะคิดต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่แตกต่างกัน ซึ่งทักษะคิดของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น มี ๓ ด้าน คือ ๑) ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ๒) ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และ ๓) ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย มีผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทักษะคิดของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามเพศ

เพศ	N	$\bar{X}$	(S.D.)	แปลผล
ชาย	๑๕๕	๓.๕๑	๑.๐๑๕	มาก
หญิง	๑๔๓	๒.๑๕	.๘๑๔	น้อย

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามเพศ มีทักษะคิดต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยรวมเพศชายอยู่ในระดับมาก ส่วนเพศหญิงอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ ๔.๗ แสดงการเปรียบเทียบทักษะคิดของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามเพศ

เพศ	N	$\bar{X}$	(S.D.)	t	Sig.
ชาย	๑๕๕	๓.๕๑	๑.๐๑๕	-๑๗.๐๕	.๒๕๒
หญิง	๑๔๓	๒.๑๕	.๘๑๔		

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ที่มีเพศแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยรวม ทั้ง ๓ ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามเพศ

เพศ	N	$\bar{X}$	(S.D.)	แปลผล
ชาย	๑๕๕	๓.๕๒	๑.๐๑๕	มาก
หญิง	๑๔๓	๒.๑๒	.๘๒๔	น้อย

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามเพศ มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพศชายอยู่ในระดับมาก ส่วนเพศหญิงอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงการเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามเพศ

เพศ	N	$\bar{X}$	(S.D.)	t	Sig.
ชาย	๑๕๕	๓.๕๒	๑.๐๑๕		
หญิง	๑๔๓	๒.๑๒	.๘๒๔	-๑๗.๓๗	.๓๒๔

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ที่มีเพศแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทักษะจิตของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามเพศ

เพศ	N	$\bar{X}$	(S.D.)	แปลผล
ชาย	๑๕๕	๓.๕๐	๑.๐๒๐	มาก
หญิง	๑๔๓	๒.๑๕	.๘๑๔	น้อย

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามเพศ มีทักษะจิตต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพศชายอยู่ในระดับมาก ส่วนเพศหญิงอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงการเปรียบเทียบทักษะจิตของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามเพศ

เพศ	N	$\bar{X}$	(S.D.)	t	Sig.
ชาย	๑๕๕	๓.๕๐	๑.๐๒๐	-๑๖.๘๖๕	.๑๘๐
หญิง	๑๔๓	๒.๑๕	.๘๑๔		

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ที่มีเพศแตกต่างกัน มีทักษะจิตต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทักษะคิดของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามเพศ

เพศ	N	$\bar{X}$	(S.D.)	แปลผล
ชาย	๑๕๕	๓.๕๒	๑.๐๒๐	น้อย
หญิง	๑๔๓	๒.๑๗	.๘๑๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกตามเพศ มีทักษะคิดต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพศชายอยู่ในระดับมาก ส่วนเพศหญิงอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงการเปรียบเทียบทักษะคิดของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามเพศ

เพศ	N	$\bar{X}$	(S.D.)	t	Sig.
ชาย	๑๕๕	๓.๕๒	๑.๐๒๐	-๑๖.๕๖๕	.๓๐๖
หญิง	๑๔๓	๒.๑๗	.๘๑๐		

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ที่มีเพศแตกต่างกัน มีทักษะคิดต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี ระดับการศึกษาอนุปริญญาตรี จำนวน ๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๓ เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านพฤติกรรมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทักษะจิตของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	N	$\bar{X}$	(S.D.)	แปลผล
ประถมศึกษา	๑๑๖	๓.๐๒	๑.๒๕๕	ปานกลาง
มัธยมศึกษา	๑๓๕	๓.๑๑	๑.๓๗๓	ปานกลาง
อนุปริญญา	๘๐	๓.๔๘	๑.๑๐๕	ปานกลาง
ปริญญาตรี	๗	๓.๐๐	๑.๐๐๐	ปานกลาง
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-	-	-
รวม	๓๓๘	๓.๑๖	๑.๒๘๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา มีทักษะจิตต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกตามช่วงระดับการศึกษา มีรายละเอียดดังตารางที่ ๔.๑๕

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทักษะจิตต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๑๐.๘๒๘	๓	๓.๖๐๙	๒.๒๒๔	.๐๘๕
ภายในกลุ่ม	๕๕๒.๑๖๔	๓๓๔	๑.๖๒๓		
รวม	๕๕๒.๙๙๒	๓๓๗	๕.๒๓๑		

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่านักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีทักษะจิตต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ที่สนใจของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านกิจกรรมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	N	$\bar{X}$	(S.D.)	แปลผล
ประถมศึกษา	๑๑๖	๓.๐๓	๑.๓๐๑	ปานกลาง
มัธยมศึกษา	๑๓๕	๓.๑๐	๑.๓๕๖	ปานกลาง
อนุปริญญา	๘๐	๓.๔๕	๑.๑๒๗	ปานกลาง
ปริญญาตรี	๗	๓.๐๐	๑.๐๐๐	ปานกลาง
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-	-	-
รวม	๓๓๘	๓.๑๖	๑.๒๕๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกตามช่วงระดับการศึกษา มีรายละเอียดดังตารางที่ ๔.๑๗

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๕.๖๑๐	๓	๓.๒๐๓	๑.๕๒๓	.๑๒๖
ภายในกลุ่ม	๕๕๖.๔๑๐	๓๓๔	๑.๖๖๖		
รวม	๕๖๖.๐๒๑	๓๓๗			

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่านักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทักษะคิดของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	N	$\bar{X}$	(S.D.)	แปลผล
ประถมศึกษา	๑๑๖	๓.๐๐	๑.๒๘๕	ปานกลาง
มัธยมศึกษา	๑๓๕	๓.๑๑	๑.๓๕๗	ปานกลาง
อนุปริญญา	๘๐	๓.๔๘	๑.๑๐๘	ปานกลาง
ปริญญาตรี	๗	๓.๐๐	๑.๐๐๐	ปานกลาง
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-	-	-
รวม	๓๓๘	๓.๑๖	๑.๒๗๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกตามช่วงระดับการศึกษา มีรายละเอียดดังตารางที่ ๔.๑๙

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๑๑.๔๑๔	๓	๓.๘๐๕	๒.๓๗๔	.๐๗๐
ภายในกลุ่ม	๕๓๕.๓๕๖	๓๓๔	๑.๖๐๓		
รวม	๕๔๖.๗๗๐	๓๓๗			

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่านักศึกษากลุ่มตัวอย่าง ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ที่ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	N	$\bar{X}$	(S.D.)	แปลผล
ประถมศึกษา	๑๑๖	๓.๐๓	๑.๒๕๗	ปานกลาง
มัธยมศึกษา	๑๓๕	๓.๑๒	๑.๓๖๗	ปานกลาง
อนุปริญญา	๘๐	๓.๕๐	๑.๐๘๓	ปานกลาง
ปริญญาตรี	๗	๓.๐๐	๑.๐๐๐	ปานกลาง
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-	-	-
รวม	๓๓๘	๓.๑๘	๑.๒๗๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกตามช่วงระดับการศึกษา มีรายละเอียดดังตารางที่ ๔.๒๑

ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านพฤติกรรมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๑๑.๕๕๐	๓	๓.๘๕๐	๒.๓๕๕	.๐๖๘
ภายในกลุ่ม	๕๓๗.๐๒๑	๓๓๔	๑.๖๐๘		
รวม	๕๔๘.๕๗๑	๓๓๗			

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่านักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) สำหรับให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้นำเสนอข้อเสนอแนะข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความคิดเห็นอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เกี่ยวกับทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปრაกฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒๓ หาค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านกิจกรรมทางการเมืองตามระบอบ ประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะด้านกิจกรรมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย	ความถี่
๑. ประชาชนมีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หัวใจที่สำคัญคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการแสดงความคิดเห็น	๑๒
๒. ประชาชนมีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย กระบวนการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่สำคัญคือกิจกรรมการเลือกตั้ง	๑๑
๓. ประชาชนมีทัศนคติต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น ต้องยอมรับและปฏิบัติตามเสียงข้างมากและเคารพรับฟังเสียงข้างน้อยด้วย	๘

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ได้นำเสนอข้อเสนอแนะและความคิดเห็นด้านกิจกรรมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย คือ ประชาชนมีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หัวใจที่สำคัญคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการแสดงความคิดเห็น จำนวน ๑๒ คน รองลงมาคือ ประชาชนมีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยกระบวนการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่สำคัญคือกิจกรรมการเลือกตั้ง จำนวน ๑๑ คน และอันดับ ๓ คือ ประชาชนมีทัศนคติต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น ต้องยอมรับและปฏิบัติตามเสียงข้างมากและเคารพรับฟังเสียงข้างน้อยด้วย

ตารางที่ ๔.๒๔ ค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย	ความถี่
๑. ประชาชนมีทัศนคติกับนักการเมืองที่ดีนั้น ต้องมีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการทำงาน สามารถทำงานให้กับประชาชน โดยรวมได้	๕
๒. ประชาชนมีทัศนคติเห็นว่านักการเมืองที่ดีต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน	๗
๓. ประชาชนยอมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์และรับฟังปัญหาของประชาชน	๖
๓. ประชาชนมีทัศนคติต่อนักการเมืองที่ดีนั้น ต้องมีความซื่อสัตย์ มีจริยธรรมสูง เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ของตน	

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ได้นำเสนอข้อเสนอแนะและความคิดเห็นด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย คือ ประชาชนมีทัศนคติกับนักการเมืองที่ดีนั้น ต้องมีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการทำงาน สามารถทำงานให้กับประชาชน โดยรวมได้ จำนวน ๕ คน รองลงมาคือ ประชาชนมีทัศนคติเห็นว่านักการเมืองที่ดีต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ยอมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์และรับฟังปัญหาของประชาชน จำนวน ๗ คน และอันดับ ๓ ประชาชนมีทัศนคติต่อนักการเมืองที่ดีนั้น ต้องมีความซื่อสัตย์ มีจริยธรรมสูง เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ของตน

ตารางที่ ๔.๒๕ หาค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบ ประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	ความถี่
๑. ประชาชนมีทัศนคติด้านปัญหาต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ นักการเมืองเห็นแก่พวกพ้องของตนและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว	๕
๒. ประชาชนมีทัศนคติในด้านปัญหาทางการเมืองในปัจจุบันนักการเมืองแย่งชิงอำนาจกันเองและเห็นแก่พวกพ้องของตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม	๔
๓. ประชาชนมีทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาการซื้อคะแนนเสียงในการเลือกตั้งทำให้นักการเมืองที่ได้รับเลือกแล้วมีพฤติกรรมในทางทุจริตคอร์รัปชันตามมา	๔

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ได้นำเสนอข้อเสนอแนะและความคิดเห็นด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย คือ ประชาชนมีทัศนคติด้านปัญหาต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยคือ นักการเมืองเห็นแก่พวกพ้องของตนและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว จำนวน ๕ คน รองลงมาคือ ประชาชนมีทัศนคติในด้านปัญหาทางการเมืองในปัจจุบันนักการเมืองแย่งชิงอำนาจกันเองและเห็นแก่พวกพ้องของตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม จำนวน ๔ คน และอันดับที่ ๓ ประชาชนมีทัศนคติด้านปัญหาการซื้อคะแนนเสียงในการเลือกตั้งทำให้นักการเมืองที่ได้รับเลือกแล้วมีพฤติกรรมในทางทุจริตคอร์รัปชันตามมา

ตารางที่ ๔.๒๖ สรุปค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยรวมความถี่จากมากที่สุดของแต่ละด้าน

ข้อเสนอแนะด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	ความถี่
๑. ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	๑๒
๒. ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	๕
๓. ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	๕

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะโดยรวมจากมากที่สุดไปหาน้อยของแต่ละด้านค่าความถี่สูงสุด อันดับแรกได้แก่ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยคือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการแสดงความคิดเห็น รองลงมาได้แก่ ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย คือ นักการเมืองที่ดี ต้องมีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการทำงาน และลำดับสุดท้ายคือด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยคือ นักการเมืองเห็นแก่พวกพ้องของตนและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร” มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ๒) เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีระดับทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน และระดับการศึกษาต่างกันมีระดับทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร จำนวนทั้งสิ้น ๔,๕๐๐ คน และได้ใช้วิธีเทียบตารางของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่าง ๓๕๔ คน และได้รับคืนแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน ๓๓๘ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปลายปิดมีจำนวน ๔๕ ข้อ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ด้านได้ ๑) ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ๒) ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ๓) ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ผู้วิจัยใช้ลักษณะคำถามแบบมาตราส่วน ๕ ระดับ โดยใช้หลัก Likert Scale คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และเป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ แนวทางส่งเสริม ประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร มีจำนวน ๔๕ ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติอนุมานหรืออ้างอิงได้แก่ ทดสอบค่าที (t - test) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัยตามข้อค้นพบดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ผลการวิจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๑๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๗ เพศหญิงจำนวน ๑๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๓

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทักษะจิตของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

พบว่า ทักษะจิตของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน อยู่ในระดับปานกลางและเมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

๑) กิจกรรมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร มีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด คือทัศนคติที่ว่าสิทธิที่สำคัญของประชาชนการให้สิทธิในกิจกรรมการเลือกตั้ง

๒) ปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร มีระดับทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือทัศนคติที่ว่านักการเมืองต้องมีผลงาน มีประสิทธิภาพในการทำงาน

๓) พฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร มีระดับทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทัศนคติที่ว่าปัจจุบันนักการเมืองมีพฤติกรรมแข่งขันอำนาจเห็นแก่พรรคพวก

๕.๑.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยจำแนกตาม เพศ และระดับการศึกษาพบว่า มีทัศนคติที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย รวมทั้ง ๓ ด้าน ไม่แตกต่างกัน และเมื่อแยกออกเป็นรายด้าน คือ ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ที่มีเพศและรับการศึกษาแตกต่างกันมีระดับทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๒) ปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ที่มีเพศและระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓) พฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ที่มีเพศและระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ได้เสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ดังนี้

๑) ประชาชนมีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หัวใจที่สำคัญคือ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็น

๒) ประชาชนมีทัศนคติกับนักการเมืองที่ดั้นนั้น ต้องมีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ในการทำงาน สามารถทำงานให้กับประชาชนโดยรวมได้

๓) ประชาชนมีทัศนคติด้านปัญหาต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ นักการเมืองเห็นแก่พวกพ้องของตน และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ใน ๓ ด้าน คือ ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

๕.๒.๑ การวิเคราะห์ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยภาพรวมทั้ง ๓ ด้าน อยู่

ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร จะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงมีระดับการศึกษาระดับใด มีทัศนคติต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่มีเวลาติดตามข่าวสารทางการเมือง ประกอบกับสภาพที่เป็นอยู่ เป็นสังคมแบบเกษตรกรรมได้รับอิทธิพลจากการนิยมหรือวัฒนธรรมทางสังคมในเรื่องของระบบอุปถัมภ์ คือแนวปฏิบัติของสมาชิกในสังคมแบบแนวตั้ง เป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจคือผู้น้อยต้องเคารพผู้ใหญ่ โดยผู้ใหญ่จะให้ความอุปถัมภ์ต่อผู้น้อย โครงสร้างทางสังคมแบบเกษตรกรรมและโครงสร้างทางสังคมแบบอุปถัมภ์เหล่านี้มีอิทธิพลกับระดับทัศนคติของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนมีทัศนคติว่า นักการเมืองต้องมีผลงานมีประสพการณ์ในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมถวร เครื่องประดับ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดขอนแก่นเกี่ยวกับการเลือกตั้งระบบใหม่” ผลการวิจัยพบว่า นักการเมืองที่ประชาชนต้องเลือกตั้งเป็นตัวแทนหรือเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ต้องมีคุณภาพ มีผลงาน มีประสพการณ์ในการทำงาน

ส่วนทัศนคติของประชาชนต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยรวมด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ทัศนคติที่ว่า ปัจจุบันนักการเมืองมีพฤติกรรมแข่งขันอำนาจเห็นแก่พรรคพวก อธิบายได้ว่า ปัจจุบันนักการเมืองมีพฤติกรรมมีปัญหากันเอง กลายเป็นปัญหาทางการเมืองปัจจุบัน

เมื่อแยกออกเป็นรายด้าน เกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร สามารถอธิบายได้ ดังนี้

๑) ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พบว่า ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อ ๑ คือทัศนคติที่ว่า สิทธิที่สำคัญของประชาชนคือการไปใช้สิทธิในกิจกรรมการเลือกตั้ง มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทรายมูล มีความเข้าใจหลักสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในระดับหนึ่ง คือประชาชนที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น กิจกรรมทางการเมืองที่สำคัญนั้น คือการเลือกตั้งอย่างเสรีภาพและ

เสมอภาค ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ สันติกาญจน์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การเข้าร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร” พบว่า เพศและระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ ประชาชนมีทัศนคติว่า การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น มีความสำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ข้อ ๑๒ ทัศนคติที่ว่า กิจกรรมที่ใช้หลักสันติวิธีในการแก้ไขปัญหา จะทำให้สังคมสงบสุขตามระบอบประชาธิปไตย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรินทร์ นิติเศรษฐ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของชาวชนบท” ศึกษาประชาชนในอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ผลการวิจัย พบว่า มีทัศนคติต่อกิจกรรมทางการเมืองระดับปานกลาง

๒) ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ข้อ ๑๓ ทัศนคติที่ว่านักการเมืองต้องเป็นผู้มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจผู้อื่น ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตรา พรหมชุติมา ได้ศึกษาเรื่อง “ศึกษาพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้ง กับจิตสำนึกทางการเมืองของคนเชียงใหม่ ศึกษากรณี อำเภอหางดง” อยู่ในระดับปานกลาง

๓) ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อ ๓ ทัศนคติที่ว่า ปัจจุบันนักการเมืองมีพฤติกรรมแย่งชิงอำนาจเห็นแก่พรรคพวก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า เหตุการณ์บ้านเมืองที่นักการเมืองมีความขัดแย้งกันอย่างรุนแรงจึงเป็นเหตุทำให้ประชาชนมีทัศนคติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญศักดิ์ ถวิล ได้ศึกษาเรื่อง “การซื้อคะแนนเสียงเลือกตั้ง ศึกษากรณีเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ในเขตตำบลหนองแวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการซื้อ – ขายคะแนนเสียงสะท้อนถึงความขัดแย้งทางการเมืองเป็นปัญหาทางสังคมเศรษฐกิจและการเมืองของไทย

ส่วนทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบ

ประชาธิปไตย ข้อ ๘ ทศนคติประชาชนมีพฤติกรรมขบถรุนแรงเสี่ยงถือว่าเป็นเรื่องปกติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จริญญา เจริญสุภาโส ได้วิจัยเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง

๕.๒.๒ การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบ ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยจำแนกตามเพศและระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกันมีทศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยรวมทั้ง ๓ ด้าน ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากเพศและระดับการศึกษา ไม่มีผลต่อทศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดมวิทย์ มณีวรรณ ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนกรณีศึกษาเทศบาลนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีภูมิหลังต่อการดำรงชีพ เช่น เพศ อายุ การศึกษา มีผลต่อความแตกต่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองและทศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทัยรัตน์ กาทิ่ง ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนเพศชายมีส่วนร่วมทางการเมืองและทศนคติต่อการเมืองระดับท้องถิ่นมากกว่าเพศหญิง

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

สำหรับข้อเสนอแนะทศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ผลการวิจัยทั้ง ๓ ด้าน คือ กิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประชาธิปไตยทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นข้อเสนอแนะเป็น ๒ ระดับ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ผลการวิจัยพบว่า ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ด้านกิจกรรมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ข้อ ๓ มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ประชาชนมีทศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยหัวใจที่สำคัญคือเปิดโอกาสให้

ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการแสดงความคิดเห็น รัฐบาลควรมีนโยบายส่งเสริมโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้นและอย่างต่อเนื่องทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น

๒) ผลการวิจัยพบว่า ทักษะคิดของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบบอบประชาธิปไตย ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบบอบประชาธิปไตย ข้อ ๒ มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ประชาชนมีทัศนคติว่า การปกครองในระบบอบประชาธิปไตยนั้นต้องยอมรับและปฏิบัติตามเสียข้างมากและเคารพรับฟังเสียงข้างน้อย นับว่าเป็นหลักสำคัญของการปกครองในระบบอบประชาธิปไตย รัฐบาลควรหาแนวทางปรับปรุงและพัฒนาให้ความรู้แก่ประชาชนให้ทราบถึงหลักสำคัญของประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่องและอย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ผลการวิจัยพบว่า ทักษะคิดของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบบอบประชาธิปไตยด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบบอบประชาธิปไตย ข้อ ๒ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทัศนคติเกี่ยวกับการซื้อคะแนนเสียงในการเลือกตั้งทำให้นักการเมืองได้รับเลือกตั้งแล้ว มีพฤติกรรมในทางทุจริตคอร์รัปชันตามมา นับว่าเป็นปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยในอดีตจนถึงปัจจุบัน รัฐบาลควรหาแนวทางแก้ไข เช่น บทลงโทษทางกฎหมายอย่างจริงจังและประชาสัมพันธุ์ให้ประชาชนทราบถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับประเทศชาติอย่างต่อเนื่อง

๔) ผลการวิจัยพบว่า ทักษะคิดของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบบอบประชาธิปไตยด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบบอบประชาธิปไตย ข้อ ๑ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทัศนคติด้านปัญหาทางการเมืองในปัจจุบันนักการเมืองแย่งชิงอำนาจกันเอง เห็นแก่พวกพ้องของตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลควรพัฒนาระบบการเมือง สถาบันทางการเมืองอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ประชาสัมพันธุ์ให้ประชาชนทราบคุณลักษณะของนักการเมืองที่มีคุณภาพ

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

๑) ควรวิจัยเรื่อง แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบบอบประชาธิปไตย

๒) ควรวิจัยเรื่อง ทักษะคิดของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมทางการเมืองในระบบอบประชาธิปไตย

๓) ควรวิจัยเรื่อง ทักษะคิดของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองที่ซื้อคะแนนเสียงเลือกตั้ง

๔) ควรวิจัยเรื่อง ทักษะคิดของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองในระบบอบประชาธิปไตย

บรรณานุกรม

๑. หนังสือทั่วไป

กรมพล ท่องธรรมชาติ และคณะ. หลักประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๑.

จันทนา สุทธิจารี. การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน. กรุงเทพมหานคร : เจริญผล, ๒๕๔๔.

จิระโชค วีระชัย. สังคมวิทยาการเมือง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๐.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมพ์พรินต์ติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด, ๒๕๓๕.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร และคณะ. หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๔๗.

ชรินทร์ สันประเสริฐ. ระบอบการเมืองการปกครอง. เอกสารการสอนชุดวิชา มนุษย์กับสังคม สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๔๕.

ชูศักดิ์ เทียงตรง. การบริหารการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๐.

ชัยอนันต์ สุมทวนิช. ด้กัการเมือง. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๗.

ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. จิตวิทยาทางการเมือง. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘.

ณัชชภัทร์ อุ๋นตรงจิตร. รัฐศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

ทินพันธ์ นาคะตะ. รัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : พูลสวัสดิ์การพิมพ์, ๒๕๓๕.

ทวี หนอแก้ว และอบรม สันภิบาล. อิทธิพลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๗.

ทิตยา สุวรรณชฎ. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๗.

นวม สงวนทรัพย์. สารัตถจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : โอ เอส พรินต์ติ้ง เฮ้าส์, ๒๕๓๕.

- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๓๕.
- ประทาน คงฤทธิ์ศึกษากร. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๖.
- พิทยา สายหู. การใช้แบบความคิดเรื่องวัฒนธรรมในการพัฒนาประเทศ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๑.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ, ดร., รศ.. หลักรัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ซีเอ็ด, ๒๕๔๗.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัทอักษร
เจริญทัศน์ จำกัด, ๒๕๔๕.
- _____. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พศ. ๒๕๒๕. (กรุงเทพมหานคร : นามบุคลิกเอชเอ็นส์
จำกัด, ๒๕๒๖)
- ลิขิต ชีรเวทิน. ประชาธิปไตยและการปฏิรูปการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แม็ค,
๒๕๔๖.
- วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ, รศ. และ สุขุม นวลสกุล, รศ.. การเมืองและการปกครองไทย. กรุงเทพมหานคร :
กึ่งจันทร์การพิมพ์, ๒๕๓๐.
- วิสุทธิ โปธิแท่น. ความวุ่นวายกับการพัฒนาเมือง. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
๒๕๒๔.
- สุภาพ สารีพิมพ์. กฎหมายเกี่ยวกับระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๗.
- สุรางค์ โคว์ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๔๑.
- อมร รักษาศักดิ์. การศึกษากับการพัฒนาประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : เจริญผล, ๒๕๔๑.
- อุทัย หิรัญโต. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๑.

๒. วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/งานวิจัย

- จรียา เจริญสุกใส. “วัฒนธรรมทางการเมืองกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในกรุงเทพ
มหานคร”. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
๒๕๓๘.
- จิตรา พรหมชุติมา. “รายงานการวิจัยเรื่องพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในชุมชนแออัด
ในกรุงเทพมหานคร”. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : กองการพิมพ์สำนักงานเลขา
ธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๔๑.

- ชาญศักดิ์ ถวิล. “การซื้อ – ขาย คะแนนเสียงเลือกตั้ง ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ ในเขตตำบลแขวงบางตาล อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์”. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๒๕๓๔.
- โชคชัย สีนสุภรัตน์. “วัฒนธรรมทางการเมืองของชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพุดจังหวัดน่าน”. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๒.
- บุหงา ทาระพันธ์. “ความเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนยโสธรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร”. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- ประสงค์ วงศ์พูนาน. “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลของบุคลากรโรงพยาบาลหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น”. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.
- ประสิทธิ์ อารินทร์. “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้บริการเยี่ยมผู้ต้องขังของเรือนจำกลางเชียงใหม่”. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.
- ประสิทธิ์ สันติกาญจน์. “การเข้าร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๐.
- พรธิดา เขียววาท. “ทัศนคติต่อนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดรัฐบาล : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนเทศบาลสันป่ายางหม่อน เทศบาลเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน”. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.
- พิสูตร วาปีโส. “ทัศนคติของครูที่มีต่อการบริหารโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา”. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๑.
- ราชัน โสทธิทัต, พ.ต.ท.. “ทัศนคติของประชาชนผู้มาติดต่อราชการที่สถานีตำรวจภูธรบางขนาด”. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๑.
- ฤทัยรัตน์ กาถึง. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๓.

- วัชรพงษ์ ทองสะอาด. “ทัศนคติของประชาชนต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่”. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.
- สาธิต สีแก้วเขียว. “ทัศนคติผู้นำและผู้ส่งออกที่มีต่อการคืนเงินค่าอากรของกรมศุลกากร”. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๒.
- สมชาย ปัญญากาญจน์. “ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติการคัดแยกมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา”. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๓.
- สมบูรณ์ ประเดิมภูสิตกุล. “ทัศนคติของพนักงานต่อโครงการความสามัคคีไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาพนักงานบริษัทชั้น โย ยูนิเวอร์แซลอิเล็กทรอนิกส์ จำกัด (มหาชน) เขตการบินบุรี”. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๑.
- สาธิต ฐานะกาญจน์. “ทัศนคติของพนักงานในสายงานวิศวกรรมองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยที่มีต่อนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ”. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๑.
- สุราษฎร์รัตน์ ดอนเกิด. “ปัจจัยที่ทำให้ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร มีส่วนร่วมในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง”. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.
- สุนีย์ แถวโนนจิว. “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลของบุคลากรโรงพยาบาลหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น”. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.
- สัมพันธ์ ภูมมาลา. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่”. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.
- สมควร เครื่องประดับ. “การศึกษาความคิดเห็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดขอนแก่น”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๑.
- อนันต์ พิมพีดี. “ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณี เขตเทศบาลเมือง จังหวัดยโสธร”. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

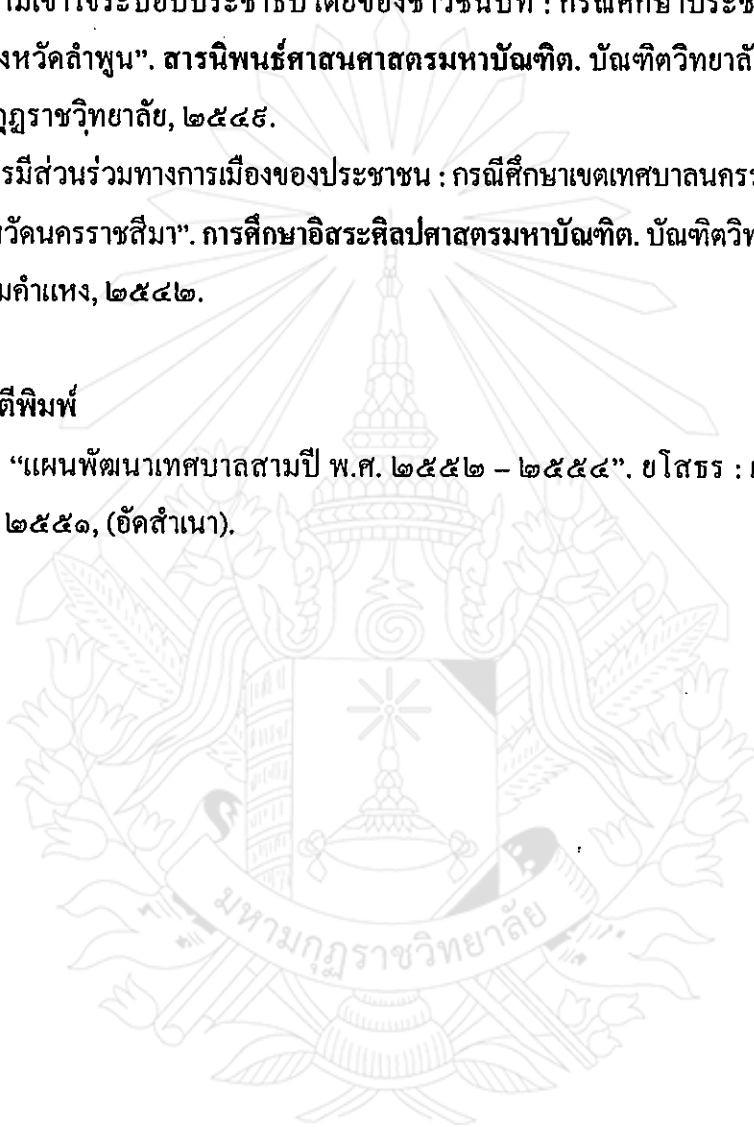
อุทุมพร วิลาทอง. “ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเรื่องการเมืองการปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนในอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕.

อรินทร์ นิตีเศรษฐ์. “ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยของชาวชนบท : กรณีศึกษาประชาชนในอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

อุดมวิทย์ มณีวรรณ. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : กรณีศึกษาเขตเทศบาลนครราชสีมำ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา”. การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒.

๓. เอกสารอื่น ๆ ที่ไม่ได้ตีพิมพ์

เทศบาลตำบลทรายมูล. “แผนพัฒนาเทศบาลสามปี พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๕๔”. ยโสธร : เทศบาลตำบลทรายมูล, ๒๕๕๑, (อัดสำเนา).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

๑) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชื่น วิไลไพโร

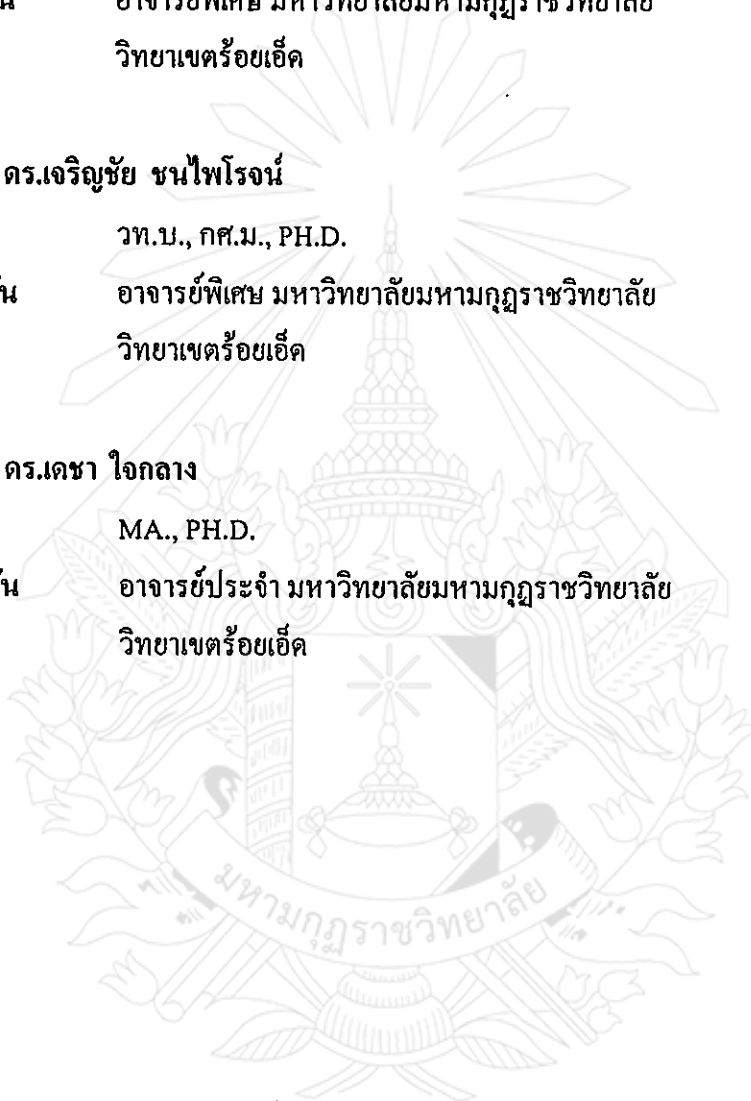
วุฒิการศึกษา ปธ.น.๔, พม., ศน.ม., MA. (Pol.Sc.) (Mirud University)
ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด

๒) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญชัย ชนไพโรจน์

วุฒิการศึกษา วท.บ., กศ.ม., PH.D.
ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด

๓) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดชา ใจกลาง

วุฒิการศึกษา MA., PH.D.
ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 6019/ว 077

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร
จังหวัดยโสธร 35000

12 มีนาคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผศ. ชื่น วิไลไพโร

ด้วย นางจินตนา นามสกุล คมขำ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์-
การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ได้ทำสารนิพนธ์
เรื่อง “ความต้องการของประชาชนต่อการให้บริการงานฝ่ายทะเบียน สำนักงานที่ดินจังหวัดยโสธร สาขา
คำเขื่อนแก้ว” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตร-
มหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ขอความอนุเคราะห์จาก
ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อทำวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา และวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ในนามของ ผศ. ชื่น วิไลไพโร

ขอเจริญพร

ผศ. ชื่น วิไลไพโร

(พระปริยัติธีรวงศ์)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

โทร. 0-4571-1056 ต่อ 103

<http://www.ybc.mbu.ac.th>

ที่ ศธ 6019/ว 077

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร
จังหวัดยโสธร 35000

12 มีนาคม 2552

เรื่อง ขอลาอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผศ.จร.เจริญชัย รนไพโรจน์

ด้วย นางจินตนา นามสกุล คมขำ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์-
การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ได้ทำสารนิพนธ์
เรื่อง "ความต้องการของประชาชนต่อการให้บริการงานฝ่ายทะเบียน สำนักงานที่ดินจังหวัดยโสธร สาขา
คำเขื่อนแก้ว" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตร-
มหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ขอความอนุเคราะห์จาก
ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อทำวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา และวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระปริยัติธรรมวงศ์)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

โทร. 0-4571-1056 ต่อ 103

<http://www.ybc.mbu.ac.th>

นางสาว
วิไลวรรณ
ใจดี
เลขาฯ วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

ที่ ศธ 6019/ว 077

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร
จังหวัดยโสธร 35000

12 มีนาคม 2552

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร บศ.จร.เจรา ำกลาง

ด้วย นางจินตนา นามสกุล คมขำ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์-
การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ได้ทำสารนิพนธ์
เรื่อง "ความต้องการของประชาชนต่อการให้บริการงานฝ่ายทะเบียน สำนักงานที่ดินจังหวัดยโสธร สาขา
คำเขื่อนแก้ว" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดมหลักสูตรศาสนศาสตร์-
มหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ขอกความอนุเคราะห์จาก
ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อทำวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา และวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระปริยัติธีรวงศ์)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

โทร. 0-4571-1056 ต่อ 103

<http://www.ybc.nibv.ac.th>

ตรวจสอบแล้ว
วันที่ ๑๖/๓/๕๒
/

(ศส.ดร. อดิชา ใจกลาง)

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ 6019/ว 116

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร
จังหวัดยโสธร 35000

24 มีนาคม 2552

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร นายเอกเชษฐ ธีเทศภาคตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร.

ด้วย นายศุภชัย นามสกุล คมขำ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์-การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดมหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้นนักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อ โปรดทราบและพิจารณา และวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระปริยัติธีรวงศ์)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

ศูนย์การศึกษานันาชาติวิทยาลัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

โทร. 0-4571-1056 ต่อ 103

<http://www.ybc.mbu.ac.th>

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง.

ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี

เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

.....

คำชี้แจง

ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริง โดยใส่เครื่องหมาย / ลงใน ( ) หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจะปกปิดเป็นความลับ แต่จะนำไปวิเคราะห์เพื่อนำผลการวิจัยไปแก้ไขปรับปรุงและหาแนวทางส่งเสริมพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๔ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบบประชาธิปไตย

ตอนที่ ๓ เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบบประชาธิปไตย

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือ

สุภชัย คมขำ

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ข้อที่	ด้านกิจกรรมทางการเมืองตาม ระบอบประชาธิปไตย	ระดับทัศนคติที่มีต่อการ ปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑	ท่านมีความคิดเห็นระดับใด เกี่ยวกับกิจกรรมของ ระบอบประชาธิปไตย คือเริ่มหาเสียงเพื่อการเลือกตั้ง ของประชาชน					
๒	ท่านเข้าใจระดับใด เกี่ยวกับกิจกรรมการยอมรับมติ เสียงข้างมากและรับฟังเสียงข้างน้อยเป็นหลักสำคัญ อย่างหนึ่งในระบอบประชาธิปไตย					
๓	ท่านเข้าใจระดับใด ที่ว่าจะต้องทำกิจกรรมร่วมกันตาม ระบอบประชาธิปไตยนั้น เป็นได้ทั้งการปกครอง อุดมการณ์ทางการเมือง และวิถีชีวิต					
๔	ท่านเข้าใจและเชื่อรระดับใด เกี่ยวกับกิจกรรมที่มีคุณภาพ ของประชาธิปไตยขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชาชน					
๕	ท่านเข้าใจการจัดกิจกรรมกระบวนการทางการเมืองที่ สำคัญระดับใด ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งต้อง เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ					
๖	ท่านเข้าใจและเชื่อรระดับใด ที่ว่ากิจกรรมอันเป็นหัวใจ สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยคือการมี ส่วนร่วมของประชาชน					
๗	ท่านเข้าใจและเชื่อรระดับใด ที่ว่าสิทธิที่สำคัญของ ประชาชนคือการไปใช้สิทธิในกิจกรรมการเลือกตั้ง					
๘	ท่านให้ความสำคัญและเข้าร่วมระดับใด ในกิจกรรม การเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติทุกครั้ง					
๙	ท่านเข้าใจระดับใด ในกิจกรรมการปฏิบัติตาม กฎหมายเป็นหน้าที่ของพลเมืองในระบอบ ประชาธิปไตย					
๑๐	ท่านยอมรับระดับใด ที่ว่ากิจกรรมการเลือกตั้งเป็น ประเด็นสำคัญของระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด					

ข้อที่	ด้านกิจกรรมทางการเมืองตามระบอบ ประชาธิปไตย	ระดับทัศนคติที่มีต่อการ ปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑๑	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมระดับใดในการเอื้อประโยชน์ต่อส่วนรวมตามระบอบประชาธิปไตย					
๑๒	ท่านเชื่อระดับใด ในการทำกิจกรรมที่ใช้หลักสันติวิธีในการแก้ไขปัญหาจะทำให้สังคมสงบสุขตามระบอบประชาธิปไตย					
๑๓	ท่านเชื่อระดับใด ที่ว่าทุกคนต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันจากรัฐในกิจกรรมการเข้ารับบริการจากรัฐตามระบอบประชาธิปไตย					
๑๔	ท่านเชื่อระดับใด ที่ว่าประชาชนต้องมีอิสระในกิจกรรมการพูด การพิมพ์ การแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีแต่ต้องคำนึงถึงความเหมาะสม					
๑๕	ท่านมีทัศนระดับใด ในกิจกรรมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจะทำให้ชาติบ้านเมืองเจริญก้าวหน้า					

ข้อที่	ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับทัศนคติที่มีต่อการ ปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑	ท่านมีแนวคิดระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องมีความรู้ความสามารถ					
๒	ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องซื่อสัตย์ ไม่มีประวัติคดโกง					
๓	ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องอยู่ในภูมิสำเนาเดียวกัน					

ข้อที่	ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย	ระดับทัศนคติที่มีต่อการ ปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย				
		๕	๔	๓	๒	๑
๔	ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องมีผลงาน/ ประสพการณ์ในการทำงาน					
๕	ท่านมีทัศนระดับใดที่ว่านักการเมืองต้องมีชื่อเสียงเป็น ที่เคารพนับถือ					
๖	ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องฐานะทาง เศรษฐกิจดี					
๗	ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องเป็นผู้มี ชื่อเสียงในท้องถิ่น					
๘	ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องทำในสิ่งที่ เสนอไว้ในการหาเสียง					
๙	ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องเคยให้ความ ช่วยเหลือแก่ตนเองหรือสมาชิกในครอบครัว					
๑๐	ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องมีสัญญาจะ ให้สิ่งตอบแทนแก่ตนเองหรือสมาชิกในครอบครัว/ ชุมชน					
๑๑	ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องมีบุคลิกภาพ ที่ประณีประนอม					
๑๒	ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องเป็นผู้ยอมรับ ฟังคำวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล					
๑๓	ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องเป็นผู้มอง โลกในแง่ดีมีความไว้วางใจผู้อื่น					
๑๔	ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องเป็นผู้ที่มีใจ เปิดกว้างยอมรับการตรวจสอบอย่างเปิดเผย					
๑๕	ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องเป็นผู้ที่มี ความสำนึกในหน้าที่ของตนและต่อสังคมส่วนรวม					

ข้อที่	ด้านพฤติกรรมทางการเมือง ในระบบประชาธิปไตย	ระดับทัศนคติที่มีต่อการ ปกครองในระบบ ประชาธิปไตย				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑	ท่านเชื่อระดับใด ในปัจจุบันที่ว่านักการเมืองมีพฤติกรรมทำให้สังคมมีปัญหาสร้างความแตกแยกให้แก่สังคม					
๒	ท่านเชื่อระดับใด ที่ว่านักการเมืองมีพฤติกรรมที่สามารถสร้างความสามัคคีให้กับคนในชาติได้					
๓	ท่านเชื่อระดับใด ปัจจุบันที่ว่านักการเมืองมีพฤติกรรมแย่งชิงอำนาจเห็นแก่พรรคพวก					
๔	ท่านเชื่อระดับใด ที่ว่านักการเมืองมีพฤติกรรมจะเผยแพร่ประชาธิปไตยโดยการให้ความรู้ความเข้าใจให้แก่สังคม					
๕	ท่านเชื่อระดับใด ที่ว่านักการเมืองควรมีพฤติกรรมสำนึกถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับสังคมในด้านต่าง ๆ และควรลดละพฤติกรรมในการจะเอาแพ้เอาชนะ แต่กลับสร้างความฉิบหายแก่สังคมในปัจจุบัน					
๖	ท่านเชื่อระดับใด ที่ว่านักการเมืองปัจจุบันมีพฤติกรรมมีปัญหาตนเองโดยเอาประชาชนเป็นเครื่องมือ ควรเลิกพฤติกรรมเช่นนั้นเสีย					
๗	ท่านเชื่อระดับใด ที่ว่านักการเมืองมีพฤติกรรมซื้อสิทธิในการเลือกตั้งแล้วเมื่อเข้าไปเป็นฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลจะมีพฤติกรรมในทางทุจริตคอร์รัปชัน					
๘	ท่านเชื่อในระดับใด ที่ว่าประชาชนมีพฤติกรรมขาดคะแนนเสียง ถือว่าเป็นเรื่องปกติ					
๙	ท่านเชื่อในระดับใด ที่ว่ามีพฤติกรรม การซื้อคะแนนเสียงในการเลือกตั้งเป็นปัญหาด้านการเมืองในอดีตจนปัจจุบัน					

ข้อที่	ด้านพฤติกรรมทางการเมือง ในระบบประชาธิปไตย	ระดับทัศนคติที่มีต่อการ ปกครองในระบบ ประชาธิปไตย				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑๐	ท่านเชื่อระดับใด ในพฤติกรรมที่ว่า ถ้ามีการเลือกตั้ง ครั้งต่อไป จะกลายเป็นปัญหาทางการเมืองการปกครอง					
๑๑	ท่านเชื่อระดับใด ในพฤติกรรมที่ว่าถ้าผู้สมัครรับ เลือกตั้งเป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถแต่ไม่ชื่อเสียง จะเกิดปัญหาไม่ได้รับการเลือกตั้ง					
๑๒	ท่านเชื่อในระดับใด ที่ว่าพฤติกรรมการเดินทางขบวนต่อผู้ กับรัฐบาลทำให้เกิดปัญหาการเมืองบ้านเมืองแตกแยก					
๑๓	ท่านเชื่อในระดับใด ที่ว่าพฤติกรรมการสับสนแนวคิด ของสังคม ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ เพราะปัญหาทางการเมือง					
๑๔	ท่านเชื่อในระดับใด ที่ว่าปัญหาพฤติกรรมการเลือกตั้ง ทุกครั้งทุกอย่างก็คงเดิมไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง					
๑๕	ท่านเชื่อในระดับใด ที่ว่าพฤติกรรมทางสังคม ประชาธิปไตยของไทยมีปัญหาเกี่ยวกับสังคมที่มีผู้ชี้ นำให้ประชาชนปฏิบัติตาม					

ตอนที่ ๓ เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

๑. ด้านกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะ.....

.....

๒. ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะ.....

.....

๓. ด้านพฤติกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะ.....

.....

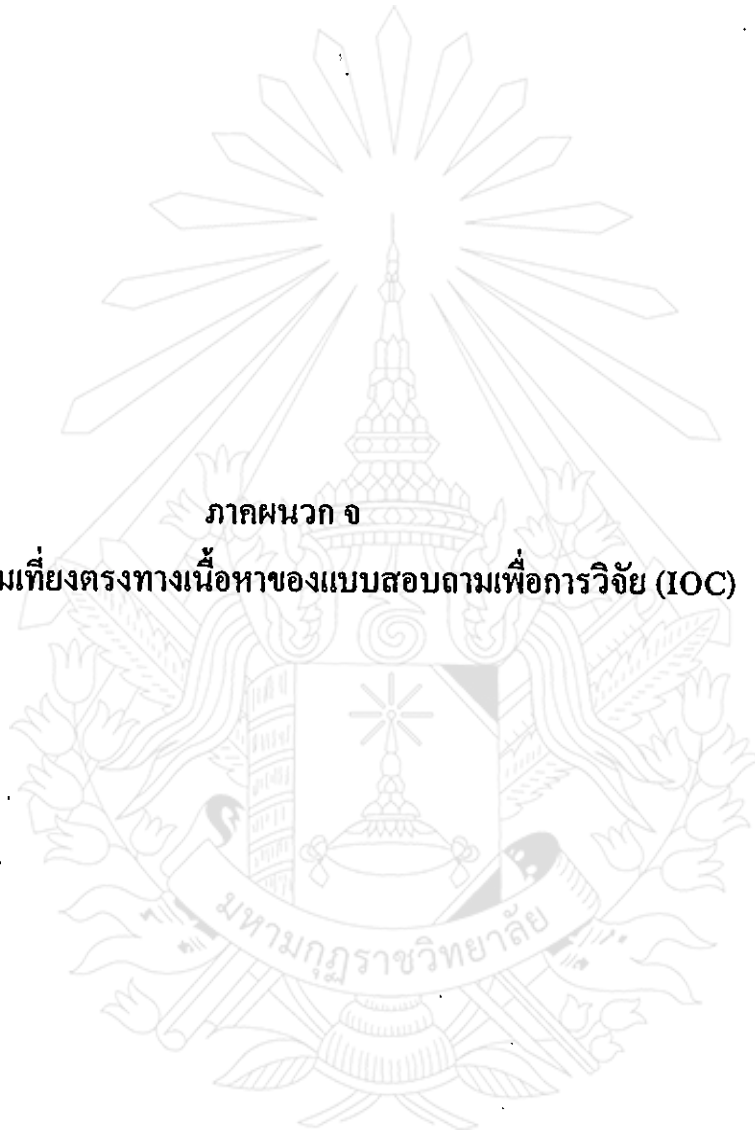
๔ ข้อเสนอแนะอื่น

ข้อเสนอแนะ.....

.....

ขอขอบคุณที่ตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก จ
วิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (IOC)

วิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (IOC)

ชื่อเรื่อง “ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร” ชื่อนักศึกษา นายศุภชัย คมขำ สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง

๑) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชื่น วิไลไพโร

- วุฒิการศึกษา ปธ.๔, พม., ศน.ม., MA. (Pol.Sc.) (Mirud University)

๒) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญชัย ชนไฟโรจน์

- วุฒิการศึกษา วท.บ., กศ.ม., Ph.D.

๓) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดชา ใจกลาง

- วุฒิการศึกษา M.A., Ph.D.

คำชี้แจง

แบบวัดของการวิจัยตอนที่ ๒ ทำขึ้นเพื่อให้ผู้ตอบได้วัดระดับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ในแต่ละหัวข้อหากท่านผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเห็นว่าคำถามในข้อใดที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามความคิดเห็นของท่าน โปรดทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องความคิดเห็น

ให้คะแนน +๑ หมายถึง

แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ให้คะแนน ๐ หมายถึง

ไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ให้คะแนน -๑ หมายถึง

แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้ไม่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ข้อความ	การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	
๑. ท่านมีความคิดเห็นระดับใด เกี่ยวกับกิจกรรมของระบอบประชาธิปไตย คือเริ่มหาเสียงเพื่อการเลือกตั้งของประชาชน	+๑	+๑	+๑	๑
๒. ท่านเข้าใจระดับใด เกี่ยวกับกิจกรรมการยอมรับมติเสียงข้างมากและรับฟังเสียงข้างน้อยเป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่งในระบอบประชาธิปไตย	+๑	+๑	+๑	๑
๓. ท่านเข้าใจระดับใด ที่ว่าจะต้องทำกิจกรรมร่วมกันตามระบอบประชาธิปไตยนั้น เป็นได้ทั้งการปกครอง อุดมการณ์ทางการเมือง และวิถีชีวิต	+๑	+๑	+๑	๑
๔. ท่านเข้าใจและเชื่อบระดับใด เกี่ยวกับกิจกรรมที่มีคุณภาพของประชาธิปไตยขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชาชน	+๑	+๑	+๑	๑
๕. ท่านเข้าใจการจัดกิจกรรมกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญระดับใด ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ	+๑	+๑	+๑	๑
๖. ท่านเข้าใจและเชื่อบระดับใด ที่ว่ากิจกรรมอันเป็นหัวใจ สำคัญ ของ การ ปกครอง ระบอบประชาธิปไตยคือ การมีส่วนร่วมของประชาชน	+๑	+๑	+๑	๑
๗. ท่านเข้าใจและเชื่อบระดับใด ที่ว่าสิทธิที่สำคัญของประชาชนคือการไปใช้สิทธิในกิจกรรมการเลือกตั้ง	+๑	+๑	+๑	๑
๘. ท่านให้ความสำคัญและเข้าร่วมระดับใด ในกิจกรรมการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติทุกครั้ง	+๑	+๑	+๑	๑

ข้อความ	การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	
๙. ท่านเข้าใจระดับใด ในกิจกรรมการปฏิบัติตามกฎหมายเป็นหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย	+๑	+๑	+๑	๑
๑๐. ท่านยอมรับระดับใด ที่ว่ากิจกรรมการเลือกตั้งเป็นประเด็นสำคัญของระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด	+๑	+๑	+๑	๑
๑๑. ท่านเข้าใจร่วมกิจกรรมระดับใด ในการเอื้อประโยชน์ต่อส่วนรวมตามระบอบประชาธิปไตย	+๑	+๑	+๑	๑
๑๒. ท่านเชื่อระดับใด ในการทำกิจกรรมที่ใช้หลักสันติวิธีในการแก้ไขปัญหาจะทำให้สังคมสงบสุขตามระบอบประชาธิปไตย	+๑	+๑	+๑	๑
๑๓. ท่านเชื่อระดับใด ที่ว่าทุกคนต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันจากรัฐในกิจกรรมการเข้ารับบริการจากรัฐตามระบอบประชาธิปไตย	+๑	+๑	+๑	๑
๑๔. ท่านเชื่อระดับใด ที่ว่าประชาชนต้องมีอิสระในกิจกรรมการพูด การพิมพ์ การแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีแต่ต้องคำนึงถึงความเหมาะสม	+๑	+๑	+๑	๑
๑๕. ท่านมีทัศนระดับใด ในกิจกรรมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจะทำให้ชาติบ้านเมืองเจริญก้าวหน้า	+๑	+๑	+๑	๑
๑๖. ท่านมีแนวคิดระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องมีความรู้ความสามารถ	+๑	+๑	+๑	๑
๑๗. ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องซื่อสัตย์ ไม่มีประวัติคดโกง	+๑	+๑	+๑	๑
๑๘. ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องอยู่ในภูมิฐานะเดียวกัน	+๑	+๑	+๑	๑

ข้อความ	การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	
๑๙. ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องมีผลงานประสบความสำเร็จในการทำงาน	+๑	+๑	+๑	๑
๒๐. ท่านมีทัศนระดับใดที่ว่า นักการเมืองต้องมีชื่อเสียงเป็นที่เคารพนับถือ	+๑	+๑	+๑	๑
๒๑. ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องมีฐานะทางเศรษฐกิจดี	+๑	+๑	+๑	๑
๒๒. ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องเป็นผู้มีชื่อเสียงในท้องถิ่น	+๑	+๑	+๑	๑
๒๓. ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องทำในสิ่งที่เสนอไว้ในการหาเสียง	+๑	+๑	+๑	๑
๒๔. ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องเคยให้ความช่วยเหลือแก่ตนเองหรือสมาชิกในครอบครัว	+๑	+๑	+๑	๑
๒๕. ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องมีปัญญาจะให้สิ่งตอบแทนแก่ตนเองหรือสมาชิกในครอบครัว ชุมชน	+๑	+๑	+๑	๑
๒๖. ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องมีบุคลิกภาพที่ประณีประนอม	+๑	+๑	+๑	๑
๒๗. ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องเป็นผู้ยอมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล	+๑	+๑	+๑	๑
๒๘. ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องเป็นผู้มองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจผู้อื่น	+๑	+๑	+๑	๑
๒๙. ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องเป็นผู้ที่มีใจเปิดกว้างยอมรับการตรวจสอบอย่างเปิดเผย	+๑	+๑	+๑	๑
๓๐. ท่านมีทัศนระดับใด ที่ว่านักการเมืองต้องเป็นผู้ที่มีความสำนึกในหน้าที่ของตนเองและต่อสังคมส่วนรวม	+๑	+๑	+๑	๑

ข้อความ	การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	
๓๑. ท่านเชื่อระดับใด ในปัจจุบันที่ว่าการเมืองมีพฤติกรรมทำให้สังคมมีปัญหาสร้างความแตกแยกให้แก่สังคม	+๑	+๑	+๑	๑
๓๒. ท่านเชื่อระดับใด ที่ว่าการเมืองมีพฤติกรรมที่สามารถสร้างความสามัคคีให้กับคนในชาติได้	+๑	+๑	+๑	๑
๓๓. ท่านเชื่อระดับใด ปัจจุบันที่ว่าการเมืองมีพฤติกรรมแข่งขันอำนาจเห็นแก่พรรคพวก	+๑	+๑	+๑	๑
๓๔. ท่านเชื่อระดับใด ที่ว่าการเมืองมีพฤติกรรมจะเผยแพร่ประชาธิปไตยโดยการให้ความรู้ความเข้าใจให้แก่สังคม	+๑	+๑	+๑	๑
๓๕. ท่านเชื่อระดับใด ที่ว่าการเมืองควรมีพฤติกรรมสำนึกถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับสังคมในด้านต่าง ๆ และควรลดละทฤษฎีมานะในการเอาหน้าเอาชนะแต่กลับสร้างความฉิบหายแก่สังคมในปัจจุบัน	+๑	+๑	+๑	๑
๓๖. ท่านเชื่อระดับใด ที่ว่าการเมืองปัจจุบันมีพฤติกรรมมีปัญหาตนเองโดยเอาประชาชนเป็นเครื่องมือ ควรเลิกพฤติกรรมเช่นนั้นเสีย	+๑	+๑	+๑	๑
๓๗. ท่านเชื่อระดับใด ที่ว่าการเมืองมีพฤติกรรมซื้อสิทธิในการเลือกตั้งแล้วเมื่อเข้าไปเป็นายบริหารหรือรัฐบาลจะมีพฤติกรรมในทางทุจริตคอร์รัปชัน	+๑	+๑	+๑	๑
๓๘. ท่านเชื่อในระดับใด ที่ว่าประชาชนมีพฤติกรรมขายคะแนนเสียง ถือว่าเป็นเรื่องปกติ	+๑	+๑	+๑	๑
๓๙. ท่านเชื่อในระดับใด ที่ว่ามีพฤติกรรม การซื้อคะแนนเสียงในการเลือกตั้งเป็นปัญหาด้านการเมืองในอดีตจนปัจจุบัน	+๑	+๑	+๑	๑

ข้อความ	การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	
๔๐. ท่านเชื่อระดับใด ในพฤติกรรมที่ว่า ถ้ามีการเลือกตั้งครั้งต่อไป จะกลายเป็นปัญหาทางการเมืองการปกครอง	+๑	+๑	+๑	๑
๔๑. ท่านเชื่อระดับใด ในพฤติกรรมที่ว่าถ้าผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถแต่ไม่ซื่อเสียง จะเกิดปัญหาไม่ได้รับการเลือกตั้ง	+๑	+๑	+๑	๑
๔๒. ท่านเชื่อในระดับใด ที่ว่าพฤติกรรมการเดินทางของต่อสู้อับรัฐบาลทำให้เกิดปัญหาการเมืองบ้านเมืองแตกแยก	+๑	+๑	+๑	๑
๔๓. ท่านเชื่อในระดับใด ที่ว่าพฤติกรรมการสับสนแนวคิดของสังคม ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำเพราะปัญหาทางการเมือง	+๑	+๑	+๑	๑
๔๔. ท่านเชื่อในระดับใด ที่ว่าปัญหาพฤติกรรมการเลือกตั้งทุกครั้งทุกอย่างก็ลงเดิมไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง	+๑	+๑	+๑	๑
๔๕. ท่านเชื่อในระดับใด ที่ว่าพฤติกรรมทางสังคมประชาธิปไตยของไทยมีปัญหาเกี่ยวกับสังคมที่มีผู้นำให้ประชาชนปฏิบัติตาม	+๑	+๑	+๑	๑

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ สกุล : นายสุภชัย คมขำ
- วัน เดือน ปีเกิด : วันศุกร์ที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๘
- ชาติภูมิ : ๑๗-๑๕ ถนนรัตนเขต ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร
- ที่อยู่ปัจจุบัน : ๑๗/๑ ถนนรัตนเขต ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร
- การศึกษา
- พ.ศ. ๒๕๕๐ : ศาสนศาสตรบัณฑิต (ศน.บ.) รัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- สถานที่ทำงาน : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร
- ตำแหน่ง : พนักงานช่างควบคุมงาน ระดับ ๖
- ประสบการณ์การทำงาน
- พ.ศ.๒๕๕๑-ปัจจุบัน : กรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ตำบลทรายมูล
อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร
: ที่ปรึกษานายอรรณพ จันทร์ศิริ ประธานสภาเทศบาลเมืองยโสธร
จังหวัดยโสธร